

SÖZ

NOTRE-DAME DE SION FRANSIZ LİSESİ

KÜLTÜR - EDEBİYAT - SANAT DERGİSİ

HAZİRAN 2023 SAYI: 9

İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER

BATI RÜZGARI ETKİSİ CEYDA GÜRSOY	4
AKILLANMIYORUZ DERİN OSKAY	5
HAİKULAR	6
MADAME LIDA İLE SÖYLEŞİ UĞUR CAN SALTIK	10
TÜRKİYE'DE KADIN OLMAK NESRİN BERRA ÖZTÜRK	14
NEREDESİN SEVGİLİM? LİA BULGAN	16
07.02.1973: KAHRAMAN 168-111	18
PİYANİST VE KEDİ DİLA GÜLMEZ	20
MADAME NİL İLE SÖYLEŞİ AYÇA ZORTUK	24
KİTAP ELEŞTİRİLERİ YUSUF EFE YAŞAR - ARDA BAYRAKTAR	28
ŞİİRLER	32
NAZLI ERAY'IN "ÖDÜL"Ü ÜZERİNE BEREN KORO	36
FİLM ELEŞTİRİLERİ ARDA BAYRAKTAR - LİZA ÇANAKÇI	38
SARPSARI DÖNÜŞ YOLU ÖYKÜSÜ ÜZERİNE OTUZLARIN KADINI	40
KÜÇÜREK ÖYKÜLER	42
KARANLIK NİL ÇELİK	46
TUTULMA ELİF EGE ALPASLAN	49
BİZ BÖYLE TAMAMLADIK	50
AT İLE SİNEK ECE ESEN	54
AŞK ŞİİRLERİNDEN NEFRET EDERİM BORA GÖZÜDOK	56
YARIM DERYA ONARAN	58
KÜÇÜREK ŞİİRLER SEVİ ÖZİŞİK	62
MASKÜLENLİK ÜZERİNE NİSAN PEKKAN	63
VEDA ZEYNEP DURU YAZAR	66
12. SINIF ÖĞRENCİLERİ GİDERKEN...	67

GİRİŞ GİRİŞ GİRİŞ GİRİŞ GİRİŞ GİRİŞ

GİRİŞ **eidie eidie eidie eidie** GİRİŞ

GİRİŞ **eidie eidie eidie eidie** GİRİŞ

GİRİŞ **eidie eidie eidie eidie** GİRİŞ

GİRİŞ **eidie eidie eidie eidie** GİRİŞ

GİRİŞ **eidie eidie eidie eidie** GİRİŞ

GİRİŞ **eidie eidie eidie eidie** GİRİŞ

GİRİŞ **eidie eidie eidie eidie** GİRİŞ

GİRİŞ **eidie eidie eidie eidie** GİRİŞ

GİRİŞ **eidie eidie eidie eidie** GİRİŞ

GİRİŞ **eidie eidie eidie eidie** GİRİŞ

GİRİŞ **eidie eidie eidie eidie** GİRİŞ

GİRİŞ **eidie eidie eidie eidie** GİRİŞ

“Senin çelme taktığın yerden başlıyorum hayata. Varsın yara içinde kalsın dizlerim; yüreğim kadar acı olmaz nasıl olsa” diyor dizelerinde Cemal Süreya. Hayat da sürprizleriyle, acılarıyla, mutluluklarıyla her defasında dimdik durmayı, meydan okumayı, tökezledikten sonra da devam etmeyi öğretiyor insanlığa... 2022-2023 öğretim yılını bitirirken o kadar çok şey yaşadık ki yüreğimizi kavuran, isyan ettiren bazen de bizi sınırsızca duygularla birbirimize bağlayan: Amasra’da meydana gelen maden faciası, Rusya-Ukrayna savaşı, hiç bitmeyen yaramız kadın cinayetleri, hepimizi sarsan Kahramanmaraş depremi, iklim değişikliği, kadınların özgürlük arayışı... Uzayıp gidiyor liste bu şekilde. “Söz” ün teması da değişen gündemlerle birlikte sürekli değişti. Her etki beraberinde tepkiyi, düşünceyi, ortak duyguyu getirdi. Cumhuriyetimizin 100. yılında NDS gençleri, üretmeye, düşünmeye, yazmaya, sorumluluk almaya ve kendine payına düşeni seve seve yapmaya devam ederek umutlarımızı yeşertiyor, bizlere güç veriyor.

Her gecenin sonu sabaha çıkar. Yaşadıklarımızdan öğrendiğimiz derslerle aydınlık, mutlu, güzel günlerimizde de sizler yazmaya, çizmeye, çözümler üretmeye, kendinize ve çevrenize katkıda bulunmaya devam edin. Nazım Hikmet’in 19 Yaşım şiiriyle sözlerime son verirken Söz’e katkıda bulunan tüm öğrencilerimize, onları destekleyen arkadaş ve öğretmenlerine sonsuz teşekkürler, sizlere de keyifli okumalar diliyorum...

19 Yaşım | Nazım Hikmet Ran

Geçti dokuz yıl,
ey benim 19 yaşım,
ormanda çam dalları yaktığımız
hep bir ağızdan şarkılar söyleyerek
aya baktığımız
gecelerin üstünden..
Ben
yine söylüyorum aynı şarkıları.
Döndürmedi rüzgar beni havada yaprağa,
ben kattım önüme rüzgarı..
Ve sen ki en yıkılmazları yıkabilirsin,
gözüme bakabilir
elimi sıkabilirsin..
Ve sen ki..
Sen,
benim ilk çocuğum, ilk hocam, ilk yoldaşım
19 yaşım.

HANİFE TAŞDELEN

BATI RÜZGARİ ETKİSİ

CEYDA GÜRSOY

Havalar çok soğumadan önce gökyüzünde güneş vardı. Bizzat güneşin kardeşi olan bulutlar bile görünmek, güneşin güzelliğini kapamak istemiyorlardı. Hafif bir güney esintisi güneşin yeryüzüne yakıcı etkisini alıp götürüyor ve onun tatlı bir sıcaklık yaymasına olanak sağlıyordu. Çiçekler açıyor, arılar bal yapıyordu. Doğa canlı, hayat mutluordu.

Neler oldu, neler neden oldu bilinmez. Sebepler önemli değildir, sebepler gerçek değildir. Çiçekler açar veya açmazlar. Nedeni sorulmaz, sonuçtur önemli olan. Açıp açmama kararı onlara bırakılmaz. Doğa bunu onların yerine yapar. Ve çiçekler her daim doğanın bir parçası olacakları için asla açmayı veya açmamayı tercih edemezler. Ne renk açacaklarını seçebilirler ancak. Mavi mi? Kırmızı mı?

Hava hâlâ güzelken, hafif güney rüzgârı eserken, yeryüzüne neşe hakimken bir sis oluşuverdi. Güneşle çiçekler arasında girdi bu sis. Parlak ışıkların yeryüzüne ulaşmasını engelledi. Gökyüzünde güneşi göremeyen bulutlar, mekânı boş bırakmadılar; doluştular engin boşluğa. Güneş tamamen kayboldu, sis git gide yoğunlaştı ve bulutlar çoğaldı.

Çiçekler bu olağanüstü değişimden memnun oldular. Gözün gözü görmediği bu müthiş karmaşada kendilerini özgür hissettiler. Açıp açmamayı kendileri seçtiler, seçmek zorunda kaldılar. Kimisi bu durumdan memnun kalırken kimisi bu düzenden, yenilikten ve bilinmezlikten hoşlansa da korktu. Kendi aralarında ikiye bölünen çiçekler, uzun zaman boyunca belirsizlikle yaşadılar.

Sessiz sakin fakat karanlık günlerin

uzun sürmesi herkesi rahatsız ederken var olan her şey için korkutucu olan bir gelişme daha oldu: Rüzgâr çıktı. Batıdan esen, güçlü, baskıcı, despot bir rüzgâr. Her şeyi değiştirecek bir batı rüzgârı.

Korkunçtu bu rüzgâr. Tüm çiçekleri topraktan söktü, kopardı, her şeyi toza dumana kattı. Doğadaki tüm canlı yaşamını yerle bir, yok etti. Var olan dengeleri alt üst ederek esip gürledi. Ben geldim, dedi doğaya. Ben geldim!

Daha önce iki gruba ayrılan tüm çiçekler tek bir tarafta toplandı. Hiç kimse bu yenilikten memnun olmadı, sevmeler batı etkisini. Nasıl sevsele ki? Kırıp döküyor, mahvediyordu her yeri. Çiçeklere çiçek olduklarını bile unutturuyordu. Hepsi bir elden rüzgârın üstesinden gelmekle uğraşmaktan kendilerini unutmuşlardı.

Yıllar sürdü batı rüzgârı. Yıllar boyu hüznün, fırtına, umutsuzluk ve kaos hâkim oldu çiçeklere. Artık hiçbiri inanmıyordu biteceğine. Kimsenin inancı kalmamıştı hiçbir şeye. Gün gelip de güneş açacağını hiç sanmıyorlardı.

Bir gün rüzgâr, bir açıklama yaptı çiçeklere. Beni siz istediniz, dedi onlara. Siz mutlu olmasaydınız ben gelmezdim!

Ancak o vakit fark etti çiçekler; bir dönem sevdikleri sisin, bu korkunç batı rüzgârının bir parçası olduğunu. O zaman anladılar aldandıklarını.

Git, dediler rüzgâra. Böyle olacağını bilmiyorduk, git!

Hayır, dedi rüzgâr. Daha vaktim var, gitme zamanım gelmedi.

Pişmanlıkla kavrulan çiçekler, sisi hoş karşıladıkları ve onu sevdikleri için suçluluk duyuyorlardı. Çünkü her şey için çok geçti, artık rüzgârı kovamazlardı. Ellerinden gelen

hiçbir şey yoktu. Yine de denediler. Yardım istediler tanıdıkları kim varsa. Yalvarıp yakardılar kurtulmak için. Yıllar sürmüştü rüzgâr, artık bitsin istediler.

Olmadı. Yapamadılar. Başaramadılar. batı rüzgârını yenemediler, etkisinden kurtulamadılar, boyundurluğu altından çıkamadılar. Bir umut verdikleri savaş, kalkıştıkları direniş bir işe yaramadı. O hüznün, umutsuzluk ve çaresizlik dolu günlere geri döndüler. Boyunlarını büküp çaresizliklerini kabul ettiler. Ne de olsa kendi düşen, ağlamazdı.

Mutlu sonlara inanır mısınız? Peki mutlu sonlar sahiden de mutlu mudur? Belki de sadece insanları umut ettirmek için uydurulmuştur çünkü mutlu bir sonun olabileceği düşüncesi bile, bazılarımızın en büyük motivasyon kaynağıdır.

Tüm bu yıllar boyunca çiçekler hissettikleri yorgunluk ve umutsuzluğa rağmen, batı rüzgârının bir gün biteceğini biliyorlardı. Her şeyin bir sonu vardı, hep olmuştu. Sadece tek bir korkuları vardı yüreklerinde: Batı rüzgârının etkisi bittiğinde, bitecek miydi her şey; onun ruhlarında, zihinlerinde bıraktığı etki silinecek miydi?

Her zaman olduğu gibi, daha da kötüsü vardı: Ya rüzgâr dinmeden solarsa çiçekler? O zaman rüzgârın dinmesinin bir önemi kalır mı?

Bu sefer mutlu son için yapabilecek hiçbir şey yoktu. Elden tek gelen, umut etmekte. Peki ya umudun kimsede olmaması, tesadüf müydü yoksa yine batı rüzgârının bir etkisi mi?

AKILLANMIYORUZ

DERİN OSKAY

Şu zamana kadar açgözlülük uğruna yapmadığı kaldı mı insanoğlunun? Yol bitti, denizi doldurdu; dolaşmak zor geldi, dağı deldi; şehri tüketti, yeşilden çaldı. Ve doymadı... Hiçbir zaman da düşünmedi, “Tabiat Ana bir gün kendinden alınanı istemeyecek mi?” Artık istiyor! Dünya yangın yerine döndü. Önce Manavgat, sonra tüm Ege, bunları gören tüm Türkiye. Bizim bildiğimiz o eski dünya yok artık. Şu zamana kadar yapılan tüm ihaneti

sineye çeken Tabiat Ana, tıpkı o alevlerin rengi gibi kızgın. İnsana ait her şeyi yakıp yıkmaya kararlı. Kâh yakarak kâh yıkarak bazen de sel olup önüne geleni alarak... Peki, dünyayı kim kurtaracak? Tabii ki sen, tabii ki biz! Kapatmayı unuttuğun ışık için yerinden kalan sen, evet sen kurtaracaksın doğayı. “Benim için küçük, insanlık için büyük bir adım.” diyen Neil Armstrong gibi küçük bir adımla başlayabiliriz. Doğa, yaşamdır; yaşamak için doğayla barışmanın tam zamanıdır!

GÜNEY ERSOY

CamScanner ile tarama

Düştüler gökten
Yüreğimin içine
Kar taneleri

BENNU

Yazıyorum ben
Kalemle kağıda
Bu defter bitti

Ölümün sesi
Kara çam köklerinden
Karıştı göğe

E. DURU

Saklambaç ile
girsem soğuk tabuta
kalsam soluksuz

PETEK

Menekşe gibi
Açıyordu gözleri
Henüz kapalı

ÖMER

Ellerin soğuk
Hiç kalbin yok mu senin?
Gözlerin donuk

DURU K.

Aynaya baktı
Yalnızlığa bakan ruh
Boşluk yansıdı

MİRA

HAİRUN

Ayna kırıldı
Görüntüm onda kaldı
Hiç bırakmadı

ECE

Güneşe baktım
Yukarda parlıyor
Gülüşün gibi

NİL K. - ELİS

Düşünemedi
Evliliğin şartını
Ortada kaldı

İPEK

Bilinçli makine
Kendi kendine sorgular
Varoluş amacını

CHATGPT

Şair düşünmüş
Bulamamış bir fikir
Ve bunu yazmış

MUNİSE

Sendin beni
Tutan ayakta böyle
Yıkıldım şimdi

NİL S.

Sekiz yüz kırbaç
Asırlara sığmaz güç
Birleşeceğiz

EGE A.

Kaos ortamı
Hissediyorum yine
Çağırıyor beni

SARP

Bir nefes aldım
Senin kokundu gelen
Sendin gelmeyen

MAYA

Yine yalnızım
Bağırsam çığlık atsam
kimse duymaz ki...

GİZEM

N'oldu bir anda
içim dolu nefretle
kaşlarım çatık

ELİF

-LARK

Japon edebiyatı şiir türüdür.
Biçimsel olarak on yedi
heceden oluşan Haiku, 5-7-5
hece ölçüsüne uygun olarak
üç dizeden oluşur. Türkçede
eğlenceli mısra anlamına gelir.

Vardım ahıra
Çalmışlardı ne varsa
Samana kadar

Düştüm peşine
Hırsız bulmak için
İndim köyüme

Eve giderken
Arkasına bakmamış
Saman düşerken

Ardındaydım ki
Dökülen samanların
Hırsıza vardım

Tuttum elinden
Dedim ne iş adam sen
Belli hâlden

Güldü inceden
Bana bir şey demeden
Kaçtı yeniden

BATUHAN

Bostancı'daydım
Kimse inanmıyordu
Lunapark boştu

Cinayetti suç
Bana kaldı yine uç
Aldılar beni

Bağırdım sonra
Ben değilim vallahi
Lunaparktaki

Suflu kaçtı bak
Dedim inanmadılar
Girdim içeri

MELİH

Bakardı göğe
Güzel mi gözlerin/de
Yıldızlar gibi

ELİFSU

Ateşten kanat
yeniden doğmak için
öldü dün gece

Ateşten kanat
geçen gece ölmüştü
unutmak için

Göğe yükseldi
yaşanmışlıklarla bir
öldü dün gece

ALP EREN

Eve giderken
Gördük bir akran durdum
Merhaba dedim

Konuştuk biraz
Dertleştikçe anladım
Meğer üzgünmüş

Biraz acıktık
Yemek yemeye gittik
Yine konuştuk

Şiştik patladık
Bütün sırlar döküldü
Meğer kalpsizmiş

MEHMET KADİR

HAİRİ

Bahar mı gelmiş
Çiçekler ağaçlarda
Yerini almış

İPEK

Güneş doğunca
Saçı örülü kızlar
Gider okula

LAL ZEYNEP

Baktım fiyata
Tofaş bile alamam
Mercedes hayal

GÜLSÜ NAZLI

Düşündüm ama
Hâlâ burada mıyım
Galiba yokum

GÜLSÜ NAZLI

Sonra düşündüm
Boşver bunların da hiç
Gülmemiş yüzü

ADA

Günler ve günler
Yıllar yılları aştı
Çiçek susadı

Gelincik soldu
Kızıla boyandı
Herkes inandı

TALYA

Akşamlarımdan
Neden gitmiyorsun sen
Aklımda hep sen

LALİN DOLU

-LAR

Japon edebiyatı şiir türüdür.
Biçimsel olarak on yedi
heceden oluşan Haiku, 5-7-5
hece ölçüsüne uygun olarak
üç dizeden oluşur. Türkçede
eğlenceli mısra anlamına gelir.

GÜNEY ERSOY

NDS'NİN 42 YILLIK ÇINARI MADAME LİDA

SÖYLEŞİ UĞUR CAN SALTIK

Madame Lida, belki de okulumuzda en uzun süre görev yapan en sevilen öğretmenlerimizden. Bu sene onun son senesi olduğu için, kendisiyle kısa bir röportaj gerçekleştirdik. Kendisi her zamanki gülen yüzü ve yumuşak sesiyle sorularımıza içtenlikle cevap verdi.

SENİ ÇOK ÖZLEYECEĞİZ...

UCS: Notre-Dame de Sion'un sizin hayatınızda uzun bir periyodu kapsıyor; hem öğretmem hem de öğrenci olarak. Bu iki dönemden en çok hangisinden keyif aldınız?

LG: Çok güzel bir soru çünkü öğrencilik hayatım da çok güzel geçti ama öğretmenlik hayatım mesleki tatmin ile inanılmaz dolu dolu geçti...İkisini karşılaştırmak doğru olmaz çünkü birinde okula küçük bir kız olarak girdim, genç bir kız olarak okulu bitirdim.O yaşlarda insanın öncelikleri çok farklı, meslek hayatında insanın öncelikleri farklı ama Notre Dame de Sion'da mutlu bir öğrencilik geçirdim; çok mutlu, çok dolu ve her gün yeni bir şeyler öğrendiğim de bir meslek hayatım oldu.

UCS: Öğretmenliğiniz süresince öğretmekten en keyif aldığınız matematik konusu nedir?

LG: Türev konusu ve logaritma.Türev çok heyecanla öğrettiğim bir konudur. Özellikle birinci dönemde öğretildiği senelerde öğrencilerin kendilerini vererek dinlediği bir konuydu.Ben de öğrencilere minik detayları aktarmaktan çok zevk almışım.

UCS: Madame Lida çok enerjik ve pozitif bir öğretmen. Bu özelliği sayesinde pek çok öğrenciye matematiği sevdirdi ve matematik bizler için korkulu ders olmaktan çıktı. Bu konuda Özel bir motivasyonunuz var mı?

LG: Klasik bir cevap olacak ama meslek sevgisi, çocuk sevgisi en önemli motivasyonum. Öğretmenlik hakikaten bende büyük bir tutku olmuştur. Hâlâ -emekli olacağım bu günlerde bile- bu tutkudan hiçbir şey kaybetmedim. Sabah uykusuz hissedebilirim kendimi ama okula geldiğim an, tamamen evi unutup kendimi mesleğimle, okuldaki çocuklarımla bir bütün hissederek o motivasyonu kazanıyorum ve bunu öğrenciye de hissettirmek çok güzel bir şey. En güzeli öğrencinin bunu hissedip seninle bütün halde derse adapte olması.

UCS: Geçmişte iyi ki yaptım dediğiniz ya da keşke olmasaydı dediğiniz bir durum oldu mu?

LG: İyi ki üniversitede kalma teklifi aldığımda ve aynı şekilde müdür yardımcılığı teklifi aldığımda da cevabım "Hayır" olmuş çünkü öğrencilerimle dolu dolu ders yapmak, paylaşımlarda bulunmak, onlarla bir arada yaşamak kadar kıymetli bir şey yok benim için. Keşke muhakkak vardır insan hayatında fakat insan keşke dediği şeyleri daha çok negatifken, üzgünken hatırlıyor. Ben daha çok pozitif biri olmaya çalıştığım için şu an aklıma gelmiyor ama şunu söyleyebilirim; çocukluğumda tarih dersini çok sevmezdim şimdi onun eksikliğini yaşıyorum. Keşke daha çok tarih hakkında bilgi edinseydim genel kültürüme büyük bir katkısı olurdu diye düşünüyorum.

UCS: Madame Lida, siz oldukça tecrübeli bir öğretmensiniz. Ölçme değerlendirme size göre nasıl daha verimli? Genç meslektaşlarınıza bu konuda ne önerirsiniz?

LG: Ölçme ve değerlendirmede en önemli ölçüğün test olmadığı kesin.Test belki çabuk karar vermeyi, pratik zekayı ve süre kullanımını ölçebilir ama bilgiyi test değil, açık uçlu soru ölçer. Matematik üzerine konuşmak gerekirse sorunun sonunda bir sentez durumu olması öğrenciyi hem o branşta daha çok geliştirir, hem de daha doğru bir kazanım olur düşüncesindeyim. Hep de bu düşüncede kalacağımı düşünüyorum.

UCS: Peki tebeşir, kara tahta gibi eski yöntemlerin mi yoksa ipad gibi yeni yöntemler mi daha etkili sizce?

LG: Yeni nesil için görsellik çok önemli. Bilgisayarın, tabletin faydalarını kesinlikle yadsıyamam ama öğrenme için tahta, öğrencinin öğretmeni yazarken görmesi, aşamaları takip etmesi, defter tutması -bence biraz klasik olacak ama- daha değerli. Diğer türlü ekrandan bir şey okumakla çözümlü bir kitaptan okumak arasında bir fark yok. ben kitaptan okumayı tercih ederim. Okumak tüm branşlar için daha değerlidir dolayısıyla eski yöntemleri daha verimli buluyorum.

UCS: NDS'den mezun olmuş ve sizin okuttuğunuz birçok öğretmenimiz var. Onlarla beraber çalışmak nasıl bir duygu?

LG: Müthiş bir gurur duyuyorum. Hepsi farklı branşlarda olsa da belli bir ortak paydada aynı izi sürdüklerini görmek, bana çok büyük bir gurur veriyor. Kendi adıma onları böyle görmeyi ödülüm sayıyorum.

UCS: Kızınız Natali Golba da sizinle aynı okulda kimya öğretmeni olarak çalışıyor. Kızınızla beraber aynı kurumda çalışmak nasıl bir duygu? Neler hissediyorsunuz?

LG: Bu da çok mutluluk veren bir durum tabii ki. Kendisiyle gurur duyuyorum. Kızıma öğretmenlikle ilgili bir tavsiye vermedim ama okuldaki halimi görmemiş olmamasına rağmen belki evdeki paylaşımlarımla farketmeden ona çok şey katmışım. O da bunlardan esinlenmesini bilmiş. Demek ki öğretmen olma hevesi de uyandırmışım kendisinde; o yüzden çok mutluyum! Büyük kızım da aslında Dame de Sion mezunu.Boğaziçinde kimya ve genetik okuduktan sonra şu an farmakolojide kanser ilaçları üzerinde çalışıyor. Onunla da ayrıca gurur duyuyorum.

UCS: Öğretmen olmak isteyenlere ve şu anki öğrencilerinize neler önerirsiniz?

LG: Öğretmenliği isteyerek seçtilerse bu mesleği sevdiğini muhakkak öğrencilere hissettirsinler, onları sevsinler, bunu onlara belli etsinler ve branş olarak kendilerini daima geliştirsinler. Bu seneki son sınıf öğrencilerime ise özellikle söylemek istiyorum: Çok güzel bir jenerasyonu mezun ederek emekliliğe ayrılıyorum. Saygı, sevgi ve şakalaşma dozlarını çok güzel ayarlayan bir nesille karşı karşıyayım, bunun mutluluğunu yaşıyorum. Onlara da meslek seçimlerinde istedikleri yolda ilerlemelerini, hep kendilerini geliştirmeye açık olmalarını ama bir yandan aldıkları güzel eğitimin sadece meslek hayatlarında değil, aile hayatlarında da doğru seçimde ve güzel aile kurmalarında da onlara katkı sağlamasını diliyorum.

UCS: Madame Lida, son olarak ileriye dönük planlarınız nelerdir? Bizimle paylaşabilir misiniz?

LG: Kırk iki yıl meslek, sekiz yıl öğrencilik hayatı toplam yarım asırdır Notre-Dame de Sion'dayım. Aslında Dame de Sion dışında ne yaparım bilmiyorum çünkü okul dışında pek bir şey yapmadım (gülerek).Tabii ki ailemle biraz daha çok ilgilenmek, biraz daha serbest olmak, belki sabah sekizde telaşlı olmamanın artısıyla plansız yaşayabilmek ama muhakkak vericiliğimi herhangi bir alanda belki bir sivil toplum çalışmasında değerlendirmek ve biraz da ülke gezmek ileriye dönük planlarım arasında.

Söyleşimiz boyunca gülerек ve pozitif bir şekilde aktardı duygu ve düşüncelerini Madame Lida. Madame Lida gibi bir öğretmene sahip olduğumuz için gerçekten çok şanslı ve aynı şekilde mutluyuz. Bizler için söylediği olumlu ve gururlandırıcı sözler için ayrıca tüm son sınıflar adına kendisine teşekkür ediyoruz. Emekliliğinizde mutluluğunuz daim ve şansınız, keyfiniz bol olsun.

MERCI POUR TOUT MADAME!

TÜRKİYE'DE KADIN OLMAK

NESRİN BERRA ÖZTÜRK

Son yıllarda toplumumuzda yaşanan kadın cinayetleri, kadınlara yönelik cinsel istismar, çocuk gelin vakaları, bunların toplumda bulunduğu karşılık ve en önemlisi hukuktaki karşılığı; ister istemez aklıma şu soruları getiriyor: Bu yaşananlar bulunduğu coğrafyanın ürünü mü? Destanlarda ilahi bir varlık olarak gösterilen Türk kadını bu noktaya nasıl geldi? En güçlü ruhsal liderler olan kadın şamanlardan, fetvalar ile yönetilmeye çalışılan Türk Kadınına nasıl evrildi?Tarihî kaynaklara bakıldığında İslamiyet öncesi Türk kültüründe cinsiyetler arası ayrımcılık olmadığı ve hatta Türklerin önem verdikleri haklara “ana hakkı” dedikleri, bunu da “Tanrı hakkı” ile eşit tuttıkları görülmektedir. Orta Asya Türk devletleri olan İskitler, Hunlar, Göktürkler ve Uygurlarda kadın, önemli hak ve yetkilere sahip, savaşlarda erkekler ile çarpışan bir figür olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer coğrafyalarda yaşayan kadınlar ile karşılaştırınca Türk kadınının sahip olduğu güce hayranlık duymamak mümkün değildir. Çin, Avrupa, İran, Arap yarımadası ve Hindistan’da

kadın; ismi olmayan hatta şeytan gözüyle bakılıp yakılabilen, hayatı boyunca bir erkeğin nüfuz ve otoritesi altında bulunan, diri diri gömülen, doğumu felaket olarak nitelendirilen bir nesnedir. Böyle bir durum Türklere söz konusu değildir. Edebi eserler olan ve geçmiş tarihimize ışık tutan Yaratılış Destanı ve Dede Korkut Hikâyelerinde kadın; ilahi bir varlık, iyi ata binen, iyi kılıç kullanan ve başarılı savaşan bir figür olarak betimlenmiştir. Bu genetiğimiz, yüzyıllar sonra bile belli bir zaman baskı altında kalarak yaşamış Türk kadınının Kurtuluş Savaşı’ndaki üstün performansı ile su yüzüne çıkmıştır.

İnsanlık tarihinin başından beri kadına ve erkeğe yüklenilmiş birtakım toplumsal cinsiyet rolleri vardır. Bu roller zaman içinde değişime uğramış ve toplumdan topluma farklılık göstermiş olsa bile genel hatları ile ilk insandan beri aynıdır. “Eril” ve “dişil” en basit şekilde bu rolleri belirleyecek olan iki kavramdır. İnsan algısında, güç ve kudret erili temsil ederken güzellik, aşk, cilve, zayıflıklarsa dişili simgelemektedir. Ağlamak bir zayıflık göstergesi olup ağlayan bir erkek, “kadın gibi ağlama” denilerek aşağılanır. Zorluklar ile mücadele edip yılmayan kadın ise “erkek gibi kadın” diyerek yüceltilir. Farkında olmadan birçoğumuz beynimize kodlanmış bu imgeleri söylemlerimizde kullanırız.

Türkiye’de kadın olmak “Cennet anaların ayakları altındadır.” sözünün

yanında “Kadının sırtından sopayı, karnından sıpayı eksik etmeyeceksin.” sözünü de barındırır. Kadın “yuvayı yapan dişi kuş” diye yüceltilirken “kızını dövmeyen dizini döver “söylemi ile sözlü şiddete maruz kalır. “Dua et kadınsın!” diyerek şükretmemiz tembihlenirken, “Kızın mı var derdin var!” diyerek stres kaynağı olduğumuz vurgulanır. Bugün ilkelik olarak gördüğümüz, ülkemize ve çağa yakışmadığını düşündüğümüz davranış ve söylemlerin temelinde sözlü kültürümüzün olumsuz etkisi olduğunu kabul etmeli ve bu tarz söylemleri kullanmamaya ve dilimizi bunlardan arındırmaya dikkat etmeliyiz.

Bir ülkede kadına verilen değer, kadının o toplumdaki sosyal statüsü, bu statüyü kazanım şekli, kadın denildiğinde akıllarda oluşan imgeler ve sahip olduğu roller ile ilişkilidir. Ne zaman kadın “dişi” değil de kişi olarak görülmeye başlanırsa, ne zaman toplum, çocuklarını “bacağını kapat, oğluna amcalara pipini göster” diyerek büyütmezse, Ne zaman kadın sadece erkeğini her anlamda mutlu etme ve üreme aracı olarak görülmezse, ne zaman kadınlar iş hayatında düşük değil eşit şartlarda çalışıp söz sahibi olurlarsa, ne zaman devlet yönetim kadrolarında, TBMM’de koltuk sayısı eşitlenir ve hatta kadınlar çoğunluk kazanırsa, ne zaman kızlarına nasıl oturup giyineceğini değil de oğluna taciz etmemesini öğretirse, ne zaman “kadın” demeyi öğrenir ve “kadın” olmaktan korkmazsa, ne zaman “din” adı altında dayatılan ve bize ait olmayan gelenek ve göreneklerden arınırsa, işte o zaman Türk toplumu özünde bulunan ayarlarına döner ve bu rotada doğru hedefe ulaşır.

NEREDESİN SEVGİLİM?

LİA BULGAN

Nasıl da doldu gözlerim,
Beni bu hale getiren,
Özlemindi sevgilim.
İstedim her şeyi
Sana benzetmeyi,
Ama hiçbir şey sen değil

Sensiz gelecekteyim
Bizden geriye koca bir hiçlik kaldı,
Zamanda sürüklendik
Her şey akıp gitti,
Bizden geriye katı bir hüznü kaldı.

Neydim ben senden sonra;
Hayat yolunda tek başıma?
Her düşündüğümde içimi titreten,
Geçmişimizdi sevgilim.

Zamanı geri getirmeyi diledim,
Anıları da
Hiçbir şey geri gelmedi,
Birikmiş bir çığ gibiydi,
Her şey birden düşüp gittiğinde,
Elden bir şey gelmedi.

Bu kâbustan uyandırsın biri beni,
Bana artık hatıralarımız yetmiyor,
Sen gibi,
Zaman da beni bırakıp gitti.

Doldu belki gözlerim,
Özlemendi bu sevgilim;
Tekrar sevmeyi denediğimde birini,
Herkesin gözleri
Sana dönüşüyordu sevgilim.

Artık bir heykelim yıllar arasında sıkışan,
Bizim yazılamayan tarihimizin içinde kalan,
Ne kadar durgun da olsam,
Dargın da,
O solmuş çiçeğimizi geri isteyeceğim,
O eski bizi özleyeceğim.

O zaman nerede ki şimdi,
İsterdim geri dönmeyi.
Belki bir gün hayallerin ardında,
Birlikte izleriz eskileri...
Seni, beni
Ve bir daha asla biz olmayacak hikâyelerimizi.

07.02.1973: KAHRAMAN

168-111

17.02.2023

Babam aradı az önce. İyilermiş. Sallandık dedi. Merak etmeyelim diye aramış. Şimdi daha da meraklandık.

Yüklü bir iş geldi uzun zamandan sonra. Yarına yetişmesi lazım diye mesaiye kaldım. Sabahlayacağım. Altı-yedi saat önce evle konuştum. Çocuklara iyi geceler diledim, yatmış olmaları çoktan. Eve 100-200 lira fazla götürsem kârdır.

...

Eşim arıyor. Zil sesi farklı oradan anladım. Ulaşsam cevaplayacağım ama telefona uzanamıyorum ki. Sıkışmışım. Ben, iyi değilim. İyiyim diyebilsem yeter. Umarım iyilerdir.

Yarın okul açılıyor. Keşke tatil daha uzun olsaydı. Ödevlerimi bitiremedim ki daha. Hem tatil ödevi mi olurmuş. Okul açılmasa n' olurdu sanki?

Bir saat önce "Kapat şu kitabı da yat artık!" diye fırça yedim annemden. O kitap nerede şimdi, kimse bilmiyor. Artık bulunamaz da zaten, o da diğerleri de.

Bir saat sonra şu an, beni yatırmaya çalışan annemle sarılmış; toz toprak altında kalmış sayfalardaki onlarca, yüzlerce dünyaya bakıyoruz.

Sınavda 12. sınıfın ikinci dönemi çıkmayacakmış. Keşke seneye de 11'in ikinci dönemini sormasalar. Ne güzel sistemlerin yarısı giderdi.

Uykusuzluk çekiyorum kaç gündür. Oluyor arada böyle, bilmiyorum neden. Yatakta dönüp durmaktan yoruldum artık. Gözlerimi kapatıp öylece dursam yatarım sanki.

...

Gözlerimi durmadan kapatıp açıyorum. Lütfen kaç gündür yatamadığımın yorgunluğundan derin bir uykuya dalmış, derin bir rüya görüyor olayım. Gözümü bir daha açınca her şey kaybolsun, odamda yatağımda uyanayım. Lütfen. Uyuyamadığımdan şikâyet etmeyeceğim. Uyumayacağım bile.

Sokakta yaşamak zor. Kabusların en beteri. Ama zamanla buna da alışılır. Hayat bile kurtarır. Benimkini kurtardı mesela. Parkta her zamanki yerde yatarken çalkalanmaya başladı her taraf. Ta karşımdaki bina anında yerle bir oldu. Ben buradayım. Hiçbir şeyim yoktu, hâlâ yok.

Tatilde Maraş'a gezmeye gitmiştik. Her yıl yaparız bunu. Bu sabah geri döndük İstanbul'a, malum okul var yarın. Yani vardı da kar tatili yaptılar. Neyse, kar oynarız biz de. Bakalım sabaha bahçe ne kadar dolacak. Ben bu sene çok yağmaz diyorum.

Korkuyorum. Tüm sülâlem orada benim. Laf dinleyeni yok. Benden büyükmüş de o evler, cumhuriyetin tarihiymiş de o evler. Tutturmuşlar anılarımız var, olmaz yıktırmayız. Yıkıldı işte.

Ulaşamıyorum kimseye. Çok korkuyorum.

Tabii canım. Zaten gözden çıkmıştı orası. Tabii, tabii bilerek yaptılar. Saçmalamayın yahu, mantıklı düşünün azıcık, bilerek yaptılar diyorum. Yer altından titreşim göndermişlerdir nasıl olacak. Yüzüncü yıl ya işte, ondan.

Merkezdeyim. Gelen eşyaları ayıklıyoruz. Topuklu ayakkabı, etek falan çıktı. Yani dolap boşaltmış insanlar. Çöpe atacakları eskilerini, ha belki de iyi niyettedir, poşetlemiş getirmişler. Hadi onlar neyse, kullanılmış iç çamaşırını bulduk ya. İkinci el neden artık kabul etmiyoruz diyordum. O insanların bunu düşünecek hâli mi var, pijamalarıyla donuyorlar diyordum. Şimdi sanırım anlıyorum. Erzak kolisi. Kapatacağız da hazır toz çorba bekliyoruz. Getiren olur belki diye, bir umut. Ama bizim de biraz daha tuzumuz olsun ya. Durun, ben çıkar alırım.

Haberleri izleyemiyorum artık. Kötü hissettiriyor. İzlemeyince de kötü hissediyorum “Bu kadar mı ilgisizsin?” diye. Yok olmayacak. O zaman, gûnaşırı mı izlesem acaba, hani bir kontrol etmek için.

Köyle konuştuk. İyi organize olmuşlar. İlk gece herkes tek katlı bir evde kalmışlar. Gün içinde kahvede toplanıyorlarmış. Binalarda çok bir hasar yokmuş ama yine de girmiyorlarmış tedbir amaçlı. Bir kaybımız var, o da şehre inmiş. Orada kalmak istemiş biraz değişiklik olsun diye, yapardı arada öyle. Yaşlıydı çok, 90 küsur yaşındaydı, öyle avutuyoruz kendimizi. Çok kişi de yok köyde

zaten. Ne diyelim, evet, evet, aynen öyle. Haber vereyim dedim. Tamam, çok tutmayayım seni de. Görüşürüz canım, selamlar.

Abla, oyuncaklarımdan da gönderebilir miyiz?

Haberi aldık. Türkiye 4. seviye alarm vermiş. Ekipman toplandı, yola çıkacağız. Yolumuz uzun, çok hem de. Bizden önce başka ekipler umarım ulaşırlar.

Bu yazıyı yazdıktan 72-84 saat sonra aslında tekrar bir telefon geldi. Dedemden. Yine sallandık dedi. Zaten telefonları korkarak açıyorduk artık. Değişiklik olsun diye yazlığa gitmişlerdi. Deniz kenarı diye midir nedir daha çok hissetmişler. Sonra televizyon açıldı, haberler derken bu sefer köyden haber geldi. Bu sefer daha büyük hasar almışlar. Her yerde bir kere daha sağlamlar çatladı, çatlaklar yıkıldı. Yıkılanlar, onlara bir şey olmadı, tekrar yıkılamazlar ya. Zaten kötü durumdaysa daha kötü ne olabilir ki?

Aklımda, hayalimde hâlâ yüzlerce, milyonlarca hayat, hikâye var. Tüm olası yaşamları yazmaya çalışsam ne defterlerim yeter ne kalemlerim. Ne olursa olsun asla geriye dönemeyiz. Her zaman olduğu gibi yine, yeniden geç kaldık. Cumhuriyetin yüzü şu an asık, hem de çok. Zaman gerek. Her şeyin ilacı zaman, öyle denir yani...

PIYANİST VE KEDİ

DİLA GÜLMEZ

Mi do mi do mi do~ Bir yandan Scott Joplin'in "The Entertainer" eserini çalıyor, bir yandan da bir sağa bir sola omurgasını bükerek müziğe uyum sağlıyordu. Ona göre jazz piyano, sevinç duygusunu en doğru şekilde ileten araçtı. Keman da fena değildi tabii ama çok tiz ve cızırtılı idi. Gitar? Sevinçten çok eğlenceyi anlatacak kapasitede. İnsan sesi ve mimikleri nasıl? Eeeh, klasik ve sadece görselde kalıyor. Mutluluk insanın yüzünden ve sesinden kolayca okunabilir, bu konuda hem fikir, ancak gülümseyen bir insanı görmek sizde mutluluk veya sevinç hissi uyandırmak zorunda değildir. Jazz piyano ise resmen o mutluluğu, heyecanı bedeninize aşılar; mutluluğu fark edip hissetmek değildir jazz dinlemek, içinize mutluluk tohumları ekilmesidir. Mi do mi do mi do~ Si? Camın dışındaki kedi ile gözleri kenetlenir. Sanki kedi de piyanoya geçip kendi parçasını çalmak istemekte.

Cam cam gezip hayatları görmek, çöp çöp gezip atıklarını görmek, restaurant restaurant gezip yemeklerini görmek, park park gezip düşüncelerini görmek... Ama piyano çalmak? Çalabilir miydi acaba? Çalsa ne çalardı? Rastgele adımlarla tuşlu kaldırımlarda mı yürürdü yoksa miyavlarını notalarla taklit mi ederdi? Çamı açtı. Kedi önce gözlerini kıstı... Amacı neydi? Ondan ne istiyordu? Korktu ve kaçtı. Şaşırmıştı, içeri kendisi girmek istemişti ama gitmişti. Onun kararı, gitsin taşlı kaldırımlarda yürüsün.

Mi do mi do mi do~ Re? Kedi yine geldi. Cam hâlâ açıktı, esinti hoşuna gitmişti. Çerçeveyi inceledi, gözleriyle piyanonun tuşlarında gezindi. Pisi pisi pisi... İğrenmişti, "pisi pisi pisi" ne demek şimdi? Yine bedenini pencere pervazından aşağı eğmişti ki mi do mi do mi do~ O tuhaf ses, sürekli tekrar eden anlamlandıramadığı ses... Parkelere atladı ve piyanistin yanına gitti. Gözlerinin içine dik dik baktı, neden? Hâlâ çekingendi biraz ama en azından yaklaşmıştı. Piyaniist başını okşamak için elini uzattığı gibi kedi pencereden fırladı.

Bir iki gün ortalarda görünmedi. Do-mi re# do-mi mi-sol... Konserin ikinci parçası İrving Berlin'in "Alexander's Ragtime Band". Sözleri olmadan bir tık daha sıkıcı ama yine de güzel ve eğlenceli. Do-mi re# do-mi mi-sol... Fa! Yine geldi! Kafası yana eğikti sanki anlamamıştı ya da yargılıyordu. Neden değiştirmişti ki

parçayı? Eskisi güzeldi... Bu sefer çekinmeden piyanonun yanına geldi. Miyav... Gözleriyle izin istiyordu sanki? Ben de deneyebilir miyim? Ona koltukta yer açtı. İrkildi ama merakına yenildi ve koltuğa atladı. Do-mi re# do-mi mi-sol... Devam etti çalmaya. Her parmak hareketini takip ediyordu. Notalara aynı anda bastığında -ki bu sık oluyordu- kafasını yana eğiyor, anlamaya çalışıyordu.

Prova bitti. Kedi gitmedi. Bu kısmı düşünmemişti: Nasıl ondan kurtulacaktı şimdi? Mutfağa onun ilgisini çekecek bir şeyler bulmaya gitti. Geri geldi. Kedi yok... O zaman problem de yok. Odasına gitti ve yattı.

Omlet kokusu... Pencereye atladı, pencere dünden açtı. Karnı guruldadı. Omlet... Kaynağını buldu ve piyanistin tuşlar yerine baharatlar ile çalışmasını izledi. Yerinden sıçradı, içeri ne ara girmişti? Pencere açık mıydı hâlâ? Umarım sivrisinek de girmemiştir... Sanırım o da aç, ona da veririm biraz ne olacak. Masaya geçti. Omletten küçük bir parça kesti ve eşlikçisine verdi. Sıcaktı, önce biraz dudakları yandı ama yavaş yavaş yedi. Artık kahvaltıya buraya gelirdi, aççılığı piyanistliği kadar iyiymiş.

Bugün son parçayı çalışacak ve genel bir tekrarla yarınki konsere hazır olacaktı. Koltuğu çekti, oturdu. Üstündeki ağırlıkla birlikte söndü. Kağıtlarını çıkardı ve piyanonun üstüne yerleştirdi. Elleri tuşların üzerinde... Sol-mi sol-re sol-do... E.L. Bowman'ın "12th Street Ragtime" parçası. Zor ama güzel bir parça. Odak sağ elden sol ele, sol elden sağ ele kayıyor. Ön planda olan belli bir el yok. Sol-mi sol-re sol-do... Kalın re? En sondaki tuştan bütün parçanın ritmine ve duygusuna aykırı bir uğultu geliyordu. Tuşa basmak hoşuna gitmişti, o da ses çıkarmıştı. O kadar sevdi ki diğer patisini de tuşlara koydu. Artık alakasız iki ses vardı. Ellerini piyanodan çekti ve kedinin şarkısını dinlemeye başladı. Düşündüğü gibi rastgele, patisinin ağırlığı ile tuşlara basıyordu. İyi hoş evet ama konser! Yarın! Mükemmel olmak zorunda, menajeri zar zor ona böyle bir salonda konser ayarlayabildi. Zaten günümüz dünyasında -ah o pop müzik- insanların klasik müziğe verdiği değer tartışılır. "Çok karışık, anlamıyorum, eski moda, sözü bile yok!" Bahane bahane bahane! Sözü bile yok diye şikayet ettikten sonra hiçbir şarkı sözü bilmemeniz... Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu! Nefret etmek için ediyorsunuz. Sıkıcıymış, depresifmiş... Hep

klasiklerden giderseniz, Mozart da Mozart tabii ki depresif olur! İnsanlar müzikte kendilerini bulurlarmış, sıkıcı ve karamsarsan öyle müzik bulursun tabii. Pop müzikle oh ne güzel! Sen aramadin, sen bulmadın çünkü. O senin değil, o sen değilsin. Çoğunluk ne dinliyorsu onu dinliyorsun, kendini aramıyorsun. Madem bu kadar yüzeysel ve tembelsin, derin ve anlamlı şeylere laf atma.

Piyano ona kalmıştı, o da fırsattan yararlanarak üstüne çıkıp gezinmeye başladı. Henüz “kışkışlanmamıştı”, bu güzeldi. Genelde masaya falan çıktığında onu aşağı atarlardı. İnsanlar işlerine karışılmasını sevmiyordu.

Bu ses ne yahu ? Anlamsız, uyumsuz... Sanki bebek ağlıyor, yo hayır, o bile daha iyi. Beyaz basamaklar inip çıkıyor, inip çıkıyor, ortaya ise tekerlekleri yağlanmamış bir at arabası çıkıyor. Konser! Elleriyle kediyi karnından kavradı ve yere bıraktı. Hemen pozisyona geçip sol-mi sol-re sol-do...

Bu soğuk kahverengi plaklar neydi ? Hareketsiz, sessiz... Yer. Buradan da atılmıştı. Neyse, belki yine uzaklaşır da piyano bana kalır. Dinleyelim hem biraz, belki bir şeyler öğrenirim.

Saatlerdir oturuyor! Bacakları ağrımaz mı ya! Diğerleri 5 dakika yerinde duramaz kıpraşır, bu ise 5 saattir aynı yerde oturuyor, sadece parmakları oynuyor. Gidecek başka yer de yok ama en azından güzel sesler ve yemekler var burada.

Sonunda bitti, 1 dakika daha çalsa parmaklarına kramp girecekti. Ayağa kalktı, üstünü bile değiştirmeden yatağa attı kendini. Konsere hazırdı, her şey tekrar edilmişti. Aksaklık ? YOK. Artık rahat bir uyku çekebilirdi.

Hayır, olmaz, asla, hayatta izin vermem! Sanatçılar iş bulamıyor, hem sen kendi parçanı yazmıyorsun da. Onları satıp da geçinemezsin ki? Bak, insanlar giderek zaten pop dinlemeye başladı. Bütün piyanistler neredeyse şarkıcıların arkasında çalışıyor. Klasik müzik çalacaksın bir de öyle mi ? Olmaz! Ah neden aldık ki o piyanoyu.... Hepsi senin suçun. Kültürlü evladımız olsun dedin! Kitap falan verseydik eline sürekli... Ama yine de piyanist oldum. Okuldan eve geldiğim gibi piyano çalıştım, her fırsatta okulda çaldım. Derslerim iyiydi, iyi olmak zorundaydı yoksa piyanom elden giderdi. Bak notlarını düşürüyor, geleceğini bir tahta kutudan ses çıkarmak için heba etme sakın! Üniversitede makine mühendisliği okudum, en sağlam meslek oymuş. Kesin geleceği var! Müzik öğretmeni bir konserimden sonra yanıma geldi ve bir müzikli barda çalmamı önerdi. Bana referans oldu ve işe girdim. Daha çok jazz çalınan bir yerdi, ben de ona alıştım. Jazzın enerjisi bedenime yayılıyordu, hayatta hissediyordum.

Ah benim evladım mühendis oldu! Şimdi güzel, büyük firmalarda çalışır, iyi para kazanır... Belki orada bir eş bulur kendine. Mühendislik yapmayacak mısın? Ne yani işsiz mi gezeceksin? Sokaklarda mı dileneceksin ? Yine mi şu piyano mevzusu! Unut artık! Bak, biz senin sadece iyiliğini düşünüyoruz.

Müzikli barda çalmaya devam ettim.

Do si fa mi sol ? Saat 2, sabah 2. Ben yataktaysam kim çalıyor? Ve neden bu kadar kötü ? Kedi. Bak başıma bela oluyorsun, çalışmama engel oldun, uykumu rahat bırak! Kuyruğunu kıştırarak pencereden kaçtı. Neye kızmıştı ki şimdi ? Onunla aynı şeyi yapmıştı ? Hemen pencereyi kapattı ve yatağa kendini geri attı. Konser Sabahı.

Alarmin o güzel sesine(!) uyandı. Üstüne bile değiştirmeden kuru temizlemeye. Smokinim vardı, hazır mı? Hazır efendim. Arkasına bile bakmadan konser salonuna koştu. Ben sana zaten güvenmiyordum, neden o kadar uğraştım ki bu konseri ayarlamak için. Hadi çabuk hazırlan! O buruşuk tişört ve eşofmanla çıkmayacaksın herhalde ! Kulis... Aynanın etrafına 30 tane 300 volt ampül koymasalar olmuyor sanki... Görebildiği kadarıyla giydi. Kapı gıcırdatdı, durdu. Orada biri mi var ? Ses yok. Kapıya yöneldi. Kimse yok. Rüzgardır ya... Salondan seyircilerin uğultusu gelmeye başlamıştı. Konser başlamak üzeredir. Lütfen cep telefonlarınızın sessizde olduğundan emin olunuz - zaten şu cep telefonları yüzünden canlı müziğin değeri kalmadı. Flaş ile fotoğraf çekmek yasaktır - konserde fotoğraf mı çekilirmiş. İyi seyirler dileriz.

Şak şak şak şak... Selam. Işıklar ona odaklandı. Taburesine geçti, smokinin arkasını attırdı, oturdu. Mi do mi do mi do~ Aynı evdeki gibi müzikle bütünüleşerek çaldı. Seyirciler ne yapıyor acaba ? Gözü kaydı, kaymaz olsaydı. Herkes telefonunda ! Kayıt alanlar, konuşanlar, telefonda oyun oynayanlar... Zorla gelmiş olan çocuklar... Ve kedi ?.. KEDİ ! O nasıl buraya gelebildi ? Tam önümde yan kuliste bana bakıyor... Nereden buldu? Sabahtan beri peşimde mi ? Neyse onu boşver şimdi. Şak şak şak şak - sizin alkışlarınızın timsah göz yaşından farksız.

Do-mi re# do-mi mi-sol... Bu parçaya iyi odaklanmalıydı. Bir önceki gibi tekli tekli değil notalar, çiftter çiftter. Kapıyı gıcırdatan da kedi miydi yoksa? Tuşlara odaklan ! Ritim, müzik, haydi ! Sahneye gelir mi şimdi ? Ya gelirse ? Ya seyirciler onu görürse ? Ya menajerim görürse ?.. Odaklanmam lazım ! Neden orada duruyor ki sanki, görecek ne var ? Görmek... Bana bakmıyordu ki ... Seyirciye bakıyordu. Ama bir kulağı bana dönüktü. Bu kadar kişi bunu dinlemeye mi gelmiş buraya ? İyi çaldığını biliyordum ama bu kadar değil ! Ben onun yanında olduğum için gelmişlerdir kesin. Önceki konserleri boştu bence. Benim getirdiğim uğur bu! Ben yanında olayım ki o da çok seyircili iyi konserler versin. Bırakmamalıyım.

İkinci parça da sorunsuz bitti. Ter içindeydi, kalbi çarpıyordu ama belli etmemeye çalıştı. Sonunda telefonlarından ayrılışlar. Sosyal medya sorumluluğu yerine getirildi demek ki. Çocuklar da uyumuş, yeni jenerasyon böyle ne yapalım. Son parçayı da çalayım, mutlu ayrılalım. Sol-mi sol-re sol-do... ŞAK ŞAK ŞAK! Alkış sesleri yükseldi. Konserin bitiminden mi mutluydular yoksa müziklerden dolayı mı bilinmez ama piyanistimiz sorunsuz bir konser olduğu için sevinçliydi. Bu kadar dolu bir salonda üniversiteden beri çalmamıştı.

Aferin. Hadi bu sefer de yırttın paçayı. Payın bu akşam hesabına yatmış olur. Güzel konserdi, bir dahakine giyinik gel ama ! Emredersiniz, iyi akşamlar dilerim size de. Kediyi aradı ama göremedi. Konser bitince ilgisi de bitti sanırım. Gittiği iyi oldu aslında, çalarken bir kediyi bir seyirciye bir tuşlara bakmaktan yorulmuştu. Ah, canım yatağım !

Birkaç gün mola verebilirim. Bir ay sonra tekrar konser var. A uyumuş bile. Yine pencereyi açık unutmuş, yorgun tabii baya. Ee o kadar güzel çaldı, hak etti uykuyu. Sen merak etme, ben buradayım. Bundan sonra hep yanında olacağım, beraber çalışacağız, beraber çalacağız. Mükemmel konserler vermene yardım edeceğim, sen de bana omlet yaparsın artık karşılığında. O kadarını da yap hani ! A piyano boşta kaldı... Re ! Ani bir nefes. Kim var orada ? Masada bulunduğu en sert şey olan parça portfolyosunu aldı ve sese doğru yürüdü. Hangi hırsız bu kadar dikkatsiz olabilir? Konserimden nefret eden biri intikam mı almaya geldi yoksa? Yok canım, o kadar ünlü değilim. KEDİ... Ben de diyordum nereye kayboldu bu. Çık git ! Provama aldım bir kere, musallat oldu başıma. Pencereyi kapatmayı unutmayayım bu sefer ki artık gelmesin.

Cirtttt, cirtttt, cirttt ! Bu sefer ne var ! Penceremi satranç tahtası yapmışsın ! Tamam gir içeri öf. Ama piyanoya çıkmak yok. Yerde yatacaksın. Bana ne hakla bağıyorsun nankör ! Ben sana o kadar yardım ettim. Ben olmasam o konser salonu bomboş olurdu! Yanlış notalara da basıp dururdun ! Hem yardım edeyim hem kapı dışarı edileyim, oldu canım ! Artık uyumak istiyorum yeter ! Oo, burası yumuşakmış, ben bundan sonra burada yatacağım. Sen ne kadar nankör olursan ol, ben bir yere gitmiyorum.

Uyumayı özledim ya... Omlet kokuları yine geldi. Kedi ayaklandı. Ama bu da ne ! Yanık kokuyor ? Omleti yaktı ! Nasıl yaparsın ! Senin omletlerin çok güzeldi, gidip yardım edeyim şuna. Tırt... AH ! Omlet yanıyor ! Hemen ocaktan tavayı çekti, ayakta uyuyakalmış yorgunluktan. Kedi onu aniden tırmalayınca uyanmaktan başka çaresi kalmamıştı. Bu sabah niye böyle oldu. Neyse, yanık omlet olsun. Al kedi sen de ye, nasıl olsa senden kurtulamıyorum. Yanık mı yiyeceğim, peh. Peki bugünlük öyle olsun.

Mi do mi do mi do~ Yok, olmuyor, yapamıyorum. Fazla hareketli, fazla neşeli. Bunun için fazla yorgunum. Si Si Si~ Do Si~ Parmakları kendi kendilerini kontrol etmeye, uykusuzluğuna uyan Chopin'in E minör'de Prelude'ünü çalmaya başlar. Onun gibi yavaş, neşesiz, yorgun bir parça. Nasıl olur da "The Entertainer" beni entertaine edemez? Ama jazz sevinç tohumları ekerdi hep, nerede onlar ? Bendeki tohumlar kurudu mu? Bu ne çalıyor şimdi? Çok farklı... Beğenmedim. Önceki parçalar daha güzeldi, onları çal! Mi~ Önündeki siyah beyaz tuşlara eklenen siyah beyaz tüylerle bir an irkilir. Nereden çıktı şimdi bu? Neden hâlâ burada? Gidecek yerin yok mu? Yemek de verdim, yat uyu ! Chopin'i dinlemek istiyorum, o beni anlıyor. Mİ~ Çekil önümden be kedi ! Mi do mi~

Bu ses tanıdık... Aha! Sen Scott Joplin seviyorsun demek! Peki senin için bir kere çalayım bare ama sonra git lütfen. Ellerini zor ikna etti. Müziği hissetmedi, omurgası kambur kaldı, gözleri sönük, içi boş... Aynı olmadı ki ! Mİ ~ DO Mİ DO Mİ ~ Ama gidecektin hani ! Mİ~ Beğenmedin demek. Şu an onu eskisi gibi çalamam, üzgünüm. ÇAL HADİ NE DURUYORSUN ! İşin bu senin ! Prova yapmazsan nasıl çıkacaksın konsere ! ÇAL ! Çekil artık önümden ! Piyano benim, istediğimi çalarım ! Zaten senin yüzünden uyuyamadım. Sen olmasaydın ne bu kadar yorgun olacaktım, ne omlet yanacaktı, ne de Chopin çalacaktım ! Senin yüzünden tohumlarım kurudu! Evet senin !

Kedi inatla piyanoda durdu. O, onu çekiyordu piyanonun üstünden kedi geri geliyordu. Kedi piyanonun üstüneyken ne Scott Joplin çalabilirdi, ne de Chopin. Bütün gün kedi ile didişip durdu. Yine akşam olmuştu, özlemişti yatağını. Lanet kedi bütün gün uğraştırdı. Kendini ne sanıyor bu !

Evet ! Bir haftadır görüşmüyoruz. Bakalım çalışmaların nasıl gidiyor. Görmediğim malı pazarlayamam, çal! Mi do.. mi ..do~ Bu ne böyle ! Bir haftada nasıl bu kadar bozmayı başardın ! Ayrı bir yetenek bu. Hemen düzelt yoksa anlaşma iptal. Ama kedi... Kedi? Bak, bir kedi dadandı bana. Bırakmıyor peşimi. Gece gündüz yanımda. Evden atamıyorum, uyutmuyor, piyanonun üstünde gezip duruyor. Çalışmıyorum ! Alt tarafı bi kedi. Herkesin evine girer arada. O yemek kokusunu aldı mı, hemen geliyor keratalar ! Bana da girmişti bir kere, tuttum ensesinden, koydum kapının önüne gitti. Hallet şunu ! Ama denedim, gitmiyor ! Hallet dedim yoksa anlaşma iptal !

Ne yapacağım şimdi ? Kedi varken çalışmıyorum, çalışmamı engelliyor. Ondan nasıl kurtulacağım ki? Bir saniye... Hayvan değil mi bu sonuçta ? Hayvan kontrolü ararım ! Alo ? Buyurun efendim, nasıl yardımcı olabiliriz ? Evimde bir kedi var ve gitmiyor, onu alabilir misiniz ? Köpekleri evden çıkarmak için dışarı kemik koyabilirsiniz, ya da bir sopa alıp kovalamasını.. Köpek değil kedi dedim. Kedi ! Ah, pardon. Biz sadece köpeklerle ilgileniyoruz. Peki... İyi günler. İyi günler efendim, arama ücretinizi nasıl ödemek istersiniz? Ücret ? Evet, konuşmalarımız ücretlidir. Ama yardımcı olmadınız ki? Yanlış yeri aramışım. Şirket politikası, isterseniz bölge müdürüne sizi bağlayabilirim. Gerek yok - bi de zaman mı kaybedeyim- hayır teşekkürler. Alo ?..

Nereyi arasam yardım edemediler. Bir tanesi geleceğini söyledi ama trafığe takılmış. Bekleyeyim bari. Kahvaltı etmiş miydin acaba ? Hiç yemek yiyelim yok... Tak tak tak. İçeri gelin. Kedi nerede? Mutfakta olması gerek. Tak tak tak ? Kimsiniz ? Apartman görevlisi, aç kapıyı ! Bu kabalığa gerek yoktu, ne için geldiniz ? Sen evde kedi mi besliyorsun ? Hayır, eve girdi ve ... BİNADA EVCİL HAYVAN YASAK ! Efendim, evcil değil ki, sokak kedisi evime girdi çıkmıyor. Bir de kendin çıkartamadın küçücük kediyi diye koca ekip çağırmışsın. Bütün apartman senden şikayetçi ! Kimseden bir şikayet duymadım... Hepsi şikayetçi, bana

söylediler! O zaman ne yapmamı istiyorsunuz ? Ekibi gönder ve kediden kurtul ! Ama ekip olmadan kediden kurtulamıyorum. Beni alâkadar etmez. Yap şunu ! ÇAT ! Az daha burnuma çarpacaktı kapı, dikkatli olsa ya biraz. Anlamadım şu ihtiyarın da derdini ama neyse. Hallederim herhalde kendim, yapacak bir şey yok... Hayvan kontrol ekibi ? Buyrun efendim. Size ihtiyaç kalmadı, çok teşekkür ederim. Ama daha kediyi bulamadık. Ben onu halledeceğim siz merak etmeyin, apartman görevlisi bir daha gelirse beni evden atar. Peki o zaman, size iyi günler dileriz. Teşekkürler, size de...
OF BEN NASIL KURTULACAĞIM Kİ ONDAN !

Mi ... do ... mi ... do ... Mİ ! Yine sen mi ? Tamam ama en azından sessiz ol, apartman görevlisinin seni duymaması lazım. Piyanoya çıkmak artık yok yani. Piyanoya yürüyen kediyi ayağı ile uzaklaştırır. Yine o yavaş parçayı çalacaksın değil mi ! HAYIR OLMAZ ! CART ! AH ! Pıt... paçasından damlayan kırmızı, çorabını boyamaya başladı. SENİ ! Ah o apartman görevlisi olmasaydı ben sana ne yapacağımı bilirdim ! İstedığın kadar tırmala, ben çalışacağım. Sol-mi ... E.L. Bowman'ı denemek istedi ama kendinde o gücü bulamadı. Bacağını tırmalayan kedi, Chopin çalan elleri, ruhsuz bedeni...

Konser yarın, hazırsın değil mi? Hazırım, dedin, güvendim sana. Geçen sefer korkuttun beni ama olsun. Halledeceksin değil mi? Tabii ki! Bana güvenebilirsiniz. Yarın konserde görüşürüz o zaman. Görüşeceğiz.

Alarmdan önce kalktı. Kedi bile daha horluyordu. Bu konser başağı erken bir saatte olacaktı. İnsanlar sabahları jazz ile günlerine başlamayı seviyordu sanırım. Açılan kapılar kapanmadı, evde sadece kedi ve horlutası kaldı. Smokinini aldı kuru temizlemeden, konser salonuna geçti. Menajerine soğuk bir el salladı ve kuliste gözlerinin ışıktan erimesine aldırmadan smokini giydi. Son bir kez aynaya baktı ve boğuk alkış seslerine yöneldi. Selam verdi, seyirciye bile bakmadı. Parmaklarını mi ve do'ya yerleştirdi. Si~ Chopin'in Prelude'ünü çalmaya başladı. Yanlış konsere mi geldik? Hayır, bilette Scott Joplin, Irving Berlin ve E.L. Bowman'ın parçalarını çalacağı yazıyor. O mu yanlış konsere geldi ? Ne yaptığının farkında mı? Belki gizli bir oyundur, seyirciyi meraklandırmak için. Belki de ek parça çalmak istemiştir, bana uyar, ödediğimden fazlasını alırım. Bu jazz değil ama sanki... Çok depresif ve yavaş... Elleri tuşların üzerinde bir rüzgarın yapraklarla oynaması gibi geziyordu. Rüzgarın akışına ters, son bir yaprak düştü. Mi~~~~ Çok uzun bir mi sesiydi bu. Sanki sonsuza gidecek olan, ondan geriye kalan tek ses bir Mi~

DİLA GÜLMEZ

DAME DE SION'DA EFSANE OLMUŞ ÖĞRETMENLERİMİZDEN

SÖYLEŞİ AYÇA ZORTUK

AZ: Söyleşimize güzel bir anıyla başlayalım istedim, geriye dönüp baktığınızda, Dame de Sion'daki öğretmenlik hayatınızın en güzel anısı ne idi?

NH: Aslında en güzel bir anı yok, çok güzel birçok anı var. 10. sınıflarımla Fransızca derslerimi yerinde incelemek için sevgili eski öğrencim Yeşim Hanım'la beraber, Guy de Maupassant'ın "La Nuit" hikayesinden yola çıkarak organize ettiğimiz ve pandemiye kadar tekrarladığımız Paris Kültür Gezileri'mizin her biri unutulmaz anılarla doluydu. Spesifik bir anı dersin, aklıma ilk gelen, benim her sene "Personnalité" konusunu işlerken öğrencilerime mutlaka anlattığım ve bir öğrencimle çok gurur duyduğum anıdır :

53 kişilik bir 11[™] sınıfta kişilik ve karakter konularını işliyoruz. Okula müfettişler geldi ve gelenlerden biri de benim dersime girmek istedi. Müfettiş bana « Dersinizi Türkçe mi yapıyorsunuz, Fransızca mı? » diye sordu. "Fransızca yapıyoruz, tercümana ihtiyacınız var mı ?" dedim. Müfettiş bana Fransızca bildiğini ve ihtiyacı olmadığını söyledi. Ben de başladım kişilik ve karakter arasındaki farkı anlatmaya... Fakat baktım ders uzadıkça müfettiş sıkılmaya başladı! Artık iyice sıkılınca da kesti dersi. Bir soru soracağını söyledi. Benim öğretmenliğimin ya üçüncü ya da dördüncü yılı. Ben süklüm büklüm "Tabii buyrun." dedim. "Deminden beri personnalité, personnalité diyorsunuz ama anlatın bakalım nedir bu personnalité ?" dedi. Hiç unutmuyorum Aslıhan kalktı personalitenin ne olduğunu anlatmaya başladı. Müfettiş oldukça sert bir sesle "Hayır, dedi, Personnalité bu değil!" Tam küçük sesimle « Ama » diye başladım ki söze, bana gayet sert bir sesle "Siz karışmayın Hoca Hanım", dedi. Ben sustum tabii ve müfettiş bize bireyselliği yani individualitéyi anlatmaya başladı. Bir de sonunda "Anladınız mı şimdi?" demez mi? Ben henüz çok toyum ya bir şey diyemiyorum. Aslıhan kalktı, "Siz bana personnalitéyi yani kişiliği sordunuz ama siz şu anda bana individualitéyi yani bireyselciliği anlatıyorsunuz! Bana, bireyselciliği sormuş olsaydınız ben size kişiliği anlatmaz, bireyselciliği anlatırdım." dedi. Sınıfta çıt yok! Müfettiş sınıfa dönüp "Ben zaten mahsus yaptım, bakalım sayın öğretmeninizin anlattıklarını iyi anlamış mısınız?" diyerek durumu kurtarmaya çalışınca sınıfın attığı

MADAME NİL HAMAMCIOĞLU'NA VEDA EDERKEN

kahkahayı hiç unutamiyorum. Mosmor olduysun Müfettiş bey! Bir daha da hiç bir zaman sınıfıma hiç bir müfettiş gelmedi bu kadar yıldır, nedense! O gün ben öğrencimden bir şey öğrendim: Karşınızdaki insan sosyal statü olarak sizden ne kadar yüksek olursa olsun, siz haklıysanız korkmayıp terbiye sınırları içinde,sonuna kadar hakkınızı savunacaksınız. Ben o gün susmamalıydım. Aslıhan susmadı çünkü!

AZ: Öğretmen olmanın bir çeşit değer aktarımı olduğunu da düşünürsek hayattaki değerleriniz Dame de Sion ile hangi noktada keşiliyor ve gerçekleşiyor? Bu değerlerin sizin için önemini nasıl açıklıyorsunuz?

NH: Bütün değerlerim Dame de Sion'la örtüşüyor aksi takdirde ben Dame de Sion'da bu kadar uzun yıllar çalışamazdım. Benim değerlerimin uyuşmadığı bir yerde öğretmenlik yapamazdım ki! Onun için zaten aralıksız tam 39 senedir Dame de Sion'dayım. Birinci sıradaki değerim hep dürüstlük oldu, bunu zaten öğrencilerime her fırsatta hatırlatıyorum. Mesela bir öğrencimin sınavını geçen gün yanlış hesaplamışım 22 puan fazla vermişim. O çocuk geldi ve benim o 22 puanı ondan geri alacağımı bilmesine rağmen bana puanını yanlış hesapladığımı söyledi ve ben de geri aldım o 22 puanı ondan çünkü hak etmediği 22 puanı onda bıraksaydım, diğer öğrencilerime karşı haksızlık yapmış olacaktım. Ancak öğrencimin bu dürüstlüğüne o 22 puanı performans notuna ekleyerek ödüllendirdim. Her şeyden önce dürüstlük geliyor benim için ve her gün bu değeri aşlamak için çabaladım 39 sene boyunca .Bir tek bunu öğretmeyi başarabilseysem bile yine de kendimi mutlu addedebilirim.

AZ: Bazı öğrencilerinizin artık meslektaşınız olması nasıl bir his? Bu durumun zor ve keyifli yanları ne idi sizin için?

NH: Çok gurur verici bir his, ayrıca çok da keyifli. Örneğin ortaokulda okuttuğum bir öğrencim Tuna, bu okulun Türk Müdür Başyardımcısı oldu. Bir annenin çocuklarıyla gurur duyması gibi bir şey bu. Gerçekten de bir çok öğrencimle meslektaş olmak mutluluğuna eriştim, onlarla artık sınıflarda değil de öğretmenler odasında birlikte olmak,onların çok

başarılı, sevilen öğretmenler olduklarına şahit olmak, beni oldukça gururlandırıyor. Hiçbir zor yanı yok ama emekliliğini benden önce alan öğrencim oldu, işte bu, kendimi biraz yaşlı hissettirdi bana ... Bir de ikinci neslin, yani öğrencilerimin çocuklarının öğretmeni olmak, büyük bir ayrıcalık oldu benim için : Annelerinin o yaşları geliyor hep aklıma ve “Ne kadar şanslıyım.” diyorum kendime. Aile doktoru gibi aile öğretmenleriyim...

AZ: Öğretmenlik yaptığınız süreçte en büyük motivasyon kaynağınız neydi?

NH: Öğrencilerin öğrenme süreçlerinde yaşadıkları “aydınlanmanın” bakışlarına yansıdığını görmek, benim hep en büyük motivasyon kaynağım oldu. “Aydınlanma” diyorum çünkü öğrencilerim kullanıyor bu terimi “Hocam, şu an bir aydınlanma yaşadım.” diyorlar. Dersi herkesin aynı anda dikkatle dinlemesini ve bakışlarından dersi anladıklarını hissetmeyi çok seviyorum ve bu beni gerçekten çok motive ediyor, bir önceki yıl psikolojide öğrendiklerini bir sonraki yıl Fransızca Option dersinde kullandıklarında çok mutlu oluyorum. Bir de verdiğim eğitimin farkını öğrencide yıllar sonra görebilmek de çok büyük bir motivasyon oluyor benim için tabii...Gerek sosyal medyada yazıştığımızda gerek çeşitli vesilelerle katıştığımızda bana psikoloji recueuillerini hâlâ sakladıklarını hâlâ ara okuduklarını söylüyorlar. İşte bu benim için çok değerli! Bir ara hesaplamıştım 3500'e yakın öğrencim olmuş. Bu süreçte sizi üzen neydi diye sorarsan, belki de hepsinin hayatında pozitif bir etki bırakamamışım, belki de herkesin hayatına istediğim kadar dokunamamışım diye düşünmek üzer beni.

AZ: Fransız ekolünde sizi en çok zorlayan ve kişisel gelişiminize katkı sağlayan ne oldu?

NH: Ben Fransız ekolüyle büyüdüm. 12 yaşında Saint Benoît Lisesine girdim ancak babam da Galatasaray mezunu olduğu için doğduğumdan beri Frankofon kültürün içindeydim.Saint Benoît mezuniyetimin sonunda, üniversiteyi Sorbonne'da okudum ve arkadaşlarımla önemli bölümü, eşim, oğlum yani

bütün çevrem Frankofon oldu. E, durum böyle olunca da zorluğunu anlamıyorsun. Bu ekolle büyüdüğüm için benim normalim bu oldu ve başka türlüünü de bilmiyorum aslında. Bu ekolün kişisel gelişimime en büyük katkısı ise herhalde kartezyen düşünce şeklini benimsemem olmuştur.

AZ: Öğretmenlik yapmasaydınız sizce mesleğiniz ne olurdu?

NH: Psikolog olurdum. “Niye olmadınız?” diye sorarsan da şöyle cevap vereyim: çünkü eğitim benim hep en büyük tutkum oldu. Psikolog olarak çalışsaydım bu kadar çok gencin hayatına dokunamazdım diye düşünüyorum. Ne mutlu bana ki bu okulda ilerde psikolojiyi bölüm olarak seçmiş ve seçebilecek birçok öğrenci yetiştirebildim.

AZ: Yüksek eğitiminizi Fransa’da tamamladınız. Şimdi sizinle birlikte okuldan ayrılacak ve Fransa’da üniversite yolculuğuna çıkacak öğrencilere akademik hayatları için nasıl tavsiyelerde bulunursunuz?

NH: Bir kere çok şanslı olduklarının bilincine varmalarını istiyorum. Fransa’da veya başka bir yabancı ülkede yüksek öğrenim yapabilmek çok büyük bir ayrıcalık. Niye? Çünkü tek başına, kendi ayakları üzerinde durarak başarıya ulaşmanın insana verdiği tatmin bambaşka bir his. “Yapabiliyorum” diyecekler ve bu önemli süreç, değişiklikler yaratacak yaşamlarında; dünyayı daha farklı algılamalarını sağlayacak. Ancak tabii bu sene derslerimizde işlediğimiz gibi asimile olmadan entegre olmalarını tavsiye etmek isterim. Yani bizzat kendim yaşadığım için rahatlıkla söyleyebilirim. Nereden geldiklerini, kim olduklarını, ailelerinden ve kendi ülkelerinden aldıkları değerlerini silmeden yaşadıkları ülkeye adapte olabilmeleri, yaşamlarına büyük bir değer katacak.

AZ: Notre Dame de Sion çatısı altında geçirdiğiniz 39 yıl boyunca okulumuzda ne gibi değişiklikler gözlemlediniz?

NH: 39 yıl gerçekten çok uzun bir süre ama inanır mısın, şimdi geriye bakınca sanki her şey 39 dakika gibi kısacık bir süreymiş gibi geçmiş. 39 sene boyunca ben hiçbir gün kendimi işime gidiyormuş gibi hissetmedim çünkü ben hep “okulum” gittim. Okulumu beşer senelik sürelerle nerdeyse 8 defa bitirmiş oldum yani. Beni işimde değil de okulumda hissettiren ilk Müdürlerim Sr. Isabelle ve Gönül Hanım, sonra M. Tampigny, M. De Lansalut ve Suzan Hanım son olarak da M. Abellan ve eski öğrencim Tuna Hanım oldu. Onlara büyük bir teşekkür borçluyum. Çok değerli “colleague”lerle çalışma şerefine eriştim. Hepsinden ayrı ayrı çok şey öğrendim. Çok kıymetli dostluklar kurabildim “colleague” lerimle. Hepsine teşekkür ediyorum. 39 yıl süresince okulumun, değerli müdürlerim ve değerli eğitim kadrosu sayesinde gittikçe geliştiğini ve modernleştiğini ama özünden hiç ödün vermediğini gözlemleyebildim çünkü her gelen müdür, her gelen öğretmen, bu 167 yıllık eğitim kurumuna büyük bir özveriyle

bir tuğla ilave ederek çağdaşlaşmasını, öğrencilerinin Atatürk ilke ve inkılaplarının yolundan hiç ayrılmamasını sağladı. Bu da okulun fiziksel olarak gelişmesinden, modernleşmesinden çok daha önemli çünkü biliyorum bu öğrenciler, yarının Türkiye'sinde çeşitli alanlarda söz sahibi olacaklar ve bizler de onlarla hep gurur duyacağız.

AZ: Geriye dönüp baktığınızda Dame de Sion'u nasıl hatırlayacaksınız?

NH: Çok güzel ve keyifli hatırlayacağım ama hüznleneceğim de çünkü beraber yürüdüğüm bazı meslektaşlarım artık hayata değiller. Bu arkadaşlarımı hatırlarken içim hep sızlayacak: Sr. Isabelle, Mme Aytug, Mlle Renée, Birsen Hanım, Mediha Hanım, Hayriye Hanım, Akif Bey, Bayhan Bey, Gülen Hanım, Mme Rita, Selma Hanım, Meryem Hanım, Ayşe Hanım, Merve Hanım, M.Belkacem... Ne çok değerli meslektaşımı yitirmişim yıllar içinde. Onları hep içim burkularak anacağım. Bir de çok çok genç yaşta kaybettiğim sevgili öğrencilerim Berçin ve Lale, mezunlarımızdan Sinem ve Julide ... Onları da hep okul sıralarında gülümseyen yüzleriyle anılarımda saklayacağım.

AZ: Psikoloji dersleri sizden sonra da sürdürülecek mi?

NH: Mutlaka sürdürülecektir.

AZ: Emeklilik döneminiz için planlarınız var mı ?

NH: Sağlığım el verdikçe emekli olmayı, eğitimden elimi eteğimi çekmeyi hiç düşünmüyorum. Bu yolda yürümeye devam ederken yaşayacağım mutluluğu benimle paylaşacak dostlarımın da benim için sevineceğini düşündüğüm planlarım var. Umarım bunları eylemden itibaren gerçekleştirebilirim.

AZ: Son olarak, son terminallerinize söylemek istediğiniz bir şey var mı ?

NH: NDS'deki meslek hayatımın son senelerini sevgili 12 ABC sınıflarımla, geçen ders yılında Psikoloji, bu ders yılında da Français Option derslerinde paylaştığım için çok mutluyum. Öğrencilerim bana harika bir final senesi yaşattılar. Son senelerinin tüm zorluklarına ve üniversite sınavlarıyla hiçbir ilgisi olmayacağını bilmelerine rağmen, dersimi hiç ihmal etmediler, hep aktif olarak katıldılar. Hepsine teşekkür ediyorum. Umarım, onlar da ileride dersimi ve beni güzel hatıralarla anıp "Biz Mme Nil'in derslerinde hakikaten bir şeyler öğrenmişiz" diye düşünürler çünkü Edouard Herriot'un dediği gibi "La culture c'est ce qui reste quand on a tout oublié / Kültür, her şeyi unuttuktan sonra akılda kalandır".

AZ: Teşekkür ederim Hocam çok keyifli bir söyleşi oldu.

NH: Ayçacığım çok teşekkür ederim, benim için de öyle oldu.

“BABAMI KİM ÖLDÜRDÜ” KİTABININ ANALİZİ

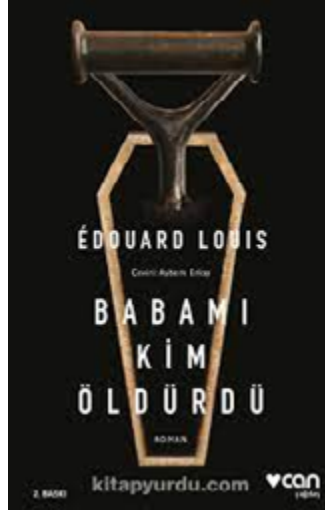
YUSUF EFE YAŞAR

Edouard Louis; eserlerinde homofobiye, egemen sınıfa ve o sınıfın mümessili olanların zulmüne sitem etmektedir. Bu bilince ulaşmasında kanımca proleter bir ailenin çocuğu olmasının bir hayli önemi vardır.

Yazar, kitapta babasıyla yaşadığı çalkantılı ilişkiden ve babasının ölümünü hazırlayan politikacılardan bahsederken; bir çocuğun büyümesine ve birey olmasına da tanıklık etmekteyiz. Kitabın temel odak noktası her ne kadar baba olsa da onunla yabancılaşmış bir çocuk ve aralarındaki bu tuhaf ilişki, yazarın kişisel gelişim sürecini okuyucuya aktarmaktadır.

Zira alışık olduğumuz koruyucu, kollayıcı baba imgesi bu kitapta yoktur; bunun yerine erkeklik olgusunu benimsemiş, benliğinden ve duygularından bir hayli uzaklaşmış bir babayla karşılaşırız. Kitabın sonlarına doğru babanın ılımlı ve daha açık görüşlü olduğu adeta bir rönesansa tanık oluruz. Bu doğuşun ardından yaşanan biyolojik ölüme şahitlik ederiz ve bunun sıradan bir ölüm olmadığını, aslında bir cinayet olduğunu yazarın ağzından öğreniriz. Kitabın sonunda “Babamı kim öldürdü?” sorusunun cevabını bir liste olarak alırız, zira yazarın da bir televizyon programında belirttiği gibi kitabın ismi retorik bir sorudur. Bu nedenle soru işareti kullanmamayı tercih etmiştir, cevap zaten bellidir.

Kitap sohbet şeklinde yazılmıştır. Yıllar sonra babasıyla buluşan bir çocuğun babasına içini döküşüdür aslında bu eser. Çeşitli anıları hatırlatır ve üzüntülerini, pişmanlıklarını, korktuğu anları, utançlarını anlatır. Burada kitabın temel odak noktası baba demiştik. Baba yozlaşmıştır, homofobiktir, cinsiyetçidir, aciz görünmekten hoşlanmaz, duygularını yansıtmayı bir zaaf olarak görür. Çevresindekilerin hakkında ne düşündüğü, onun nasıl hareket edeceğini belirler. Örneğin gençliğine ait kadın

kılığındaki makyajlı fotoğrafı, gülümsediği ender anlardan biridir. Bu da bize eskiden aslında mutlu, neşeli ve cesur bir kişinin yaşadığını gösterir, ancak o genç adam ölmüştür. “Senin hayatının tarihini yazmak, benim yokluğumun tarihini yazmaktır.” sözünden de anlaşabileceği gibi geçen zaman, kurduğu aile ve içinde bulunduğu toplumsal pozisyon asıl bireyi öldürmüş, onu yozlaştırmış ve benliğinden utanan acınası babaya dönüştürmüştür. İlk paragrafta kullandığım rönesans kelimesi bir tesadüf değildi; zira baba öz fikirlerini, duygularını açıkça ifade etmeye ve kendini geliştirmeye başladıktan sonra yıllar önce öldürdüğü bireyi yeniden kendi içinden doğurmuştur. Ancak bu uzun süre ölü kalmış kişiliğin hiçbir zaman tam anlamıyla öldüğünü düşünmüyorum; nitekim babanın yalnız başına opera dinlerken gözlerinin dolduğu anı ve çok içtiği zaman yaptığı sevgi itirafı bize bu tezin doğruluğunu ortaya koymaktadır. O kişi ölmemiştir, yalnızca bastırılmıştır. Peki ne için? Tabii ki toplumun dogmalarına uymak ve itibarını korumak için. Bu bakış açısı da kitabın sosyolojik yönünü ön plana çıkarır. Kitap sadece politikacıları değil, halkı da eleştirir. İlgiyi, babasının arabasının yanmasına ağlayan ve ona işe nasıl gideceğini soran çocuğa çekmek istiyorum. “Bana o zaman hissettirmiş olabilir misin kimsenin yardım etmeyeceği insanlardan olduğumuzu?” sözü, kitaptaki ana imgelerden biri olan yalnızlığı öne çıkarır. Yalnızlık hemen hemen kitabın her bölümünde vardır. Babanın yalnız olduğunun ve mesafeli durduğunun zaten farkındayız, üstelik sadece ailesine karşı da değil aynı zamanda kendine karşı. Ancak ifade ettiğim gibi burada bir sosyolojik eleştiri var. Baba eskiden yalnız değildi, onu toplum bu hale getirdi. Peki toplum neden onu bu hale getirdi sorusunun yanıtı : “Kapitalizm”.

Kapitalizm insanı bireyselleştirir hem de haddinden o kadar fazla ki bireyi kendisine düşman eder. Hayatı bir oyun gibi insanlara sunar, onları yalnızlaştırır, egolarını tavan yaptırır, rekabete sokar, kendi çıkarlarından başka bir şey düşünemeyecek duruma getirir, aslında insanlara değerlerini unutturur; böylece sistem onları rahatça sömürebilir. Bu sebeplerden ötürü baba yalnızdır, değerlerini unutmuştur, zevklerinden utanmaktadır; zira her koyun kendi bacağından asılır. Toplumdaki saygısını kaybederse işi biter, sürekli erkeklığe takmasının sebebi budur. Erkeklik onun meselesi değil, toplumun ona sunduğu doğrudur. Çocukların verdiği küçük konserde gösterdiği tavır, otoriteye karşı gelme fikri-ancak bu direniş devrimci bir şekilde değil eğitim almayarak bir nevi kendini ispat etme çabasıdır, bilinçli olarak yapılan toplumsal bir amacı yoktur- kitaptan sadece birkaç örnektir. Bu vasat toplumsal yapı ve birbirinden uzak hayatlar; bir insanı babasını öldürecek duruma getirir.

İşte benim bu kitabı beğenme sebebim de bunlardır. Homofobiklere yüzeysel bir eleştiri yapılmıyor, eser okuyucuya homofobinin arka planını da sunuyor. Toplumsal genel geçer dogmalar yanlıştır, açık fikirli olalım gibi bir mesaj da vermiyor, bize durumu gerçek hayattan yansıtıyor. Kitap gerçek hayatları sunuyor, politikacıların anlattığı “Amerikan rüyasını” değil. Bu eserde babayı bir birey olarak düşünmemek gerekiyor, zira baba sistemin ve onun kölesi toplumun bir eseridir aslında.

Bu kitap günümüzün sorunlarını, gerçek dünyadan bir hayatı anlatarak bütün çıplaklığıyla ortaya koyuyor. Kitabın sonunda da görüyoruz ki kişi, bu yozlaşmanın ve alt sınıftan bir ailenin içinde yetişince ailesinin etkisi olsun olmasın sınıf bilincine erişebiliyor.

GİTAR ÜZERİNE

ARDA BAYRAKTAR

Michel Del Castillo'nun Gitar isimli romanını okumaya başlamamın en büyük sebebi romanın başlığıydı. Gitar çalmaya başlayalı bir sene oldu yaklaşık. Bu yazıda kendi gitar serüvenimden bahsetmenin yanında kitapla olan özdeşleşimimden de bahsedeceğim.

Öncelikle kitap hakkındaki düşüncelerimi söylemek isterim. Kitabın daha en başında ana karakterimizin kambur olduğunu öğrendiğim an, aklıma Notre Dame'ın Kamburu isimli eser geldi. Kitap ilerledikçe karakterin toplumdaki dışlanması, bir canavar gibi görülmesi ve yeri geldiğinde ondan beklenen canavarlıkları yapması bu düşüncemi kuvvetlendirdi. Bu konuda birçok okurla ortak olduğumuzu düşünüyorum. Kitap bana "Babamı Kim Öldürdü"yü de hatırlatmadı değil. Kısa ama etkileyici bir romandı. Okurken gözyaşlarım eksik olmadı.

Bunun duygusal kişiliğimle de ilgisi var eminim. Hüzünlü

kitaplar beni her zaman ağlatır.. Gitar kesinlikle en çok duyulduğum eserlerden biri oldu. Kitapları (Elbette filmleri de dahil etmek gerekir.) sevmemizi sağlayan şeyler bu kitaplardaki karakterlerle kurduğumuz özdeşleşimdir. Onlarda, kendimizden bir parça buluruz ve bu bulduğumuz parça bizi kitaba bağlar. Bu duyguyu her kitapta yaşayamayız.

Kitapta en etkilendiğim kısımlardan biri, karakterin gitar çalmayı öğrendiği ilk an oldu. Gitar öğrenme süreci oldukça profesyonelce anlatılmış. Kendi serüvenimde de hatırlıyorum: ilk akordumu öğrendiğim gün, benim için büyük bir gündü ama kendimle gurur duyduğum gün ilk şarkımı çalmayı öğrendiğim gündü. Öyle bir şarkının yarısı ya da bir parçası da değildi. Tamamıydı ve çok güzel bir parçaydı. Johnny Cash'in Hurt isimli şarkısıydı bu. Durmadan çalışıyordum ta ki parmaklarım ağrıdan kopacak gibi oluncaya kadar. Şimdi gitar çalmak bana çok kolay geliyor ama her seferinde eski günlere giderim ve sıfırdan olduğum yere gelmenin zaferini kutlarım.

Kitapta da söyler bunu: Gitar çok güçlü bir şeydir. Evet belki de bir tahta parçası ve altı telden başka bir şey değildir kimisine göre. Onu çalan insan, elinde bir güç bulundurur. Artık gitar bir çalgıdan öte bir şeydir onun için. Bir dost, bir yoldaştır. Benim için de öyledir gitar. Ona bir obje gözüyle bakamam. O ayrı bir bireydir benim için. İki tane gitarım var birinin ismi Diana diğerinin ki Caroline. En büyük hayallerimden biri elektro gitarımın olması ve ismini Victoria koymak. Hep beyaz bir elektro gitar istedim. Kardan, süttten daha beyaz...

Kitabın sonunu okurken düşündüm. Ya biri benim gitarımı

elimden alsa... Yaptığım melodileri hor görüp onları ezse... Sonra gitarımı alıp parçalara ayırsa gözlerimin önünde. Yalnızlığımı dindirmemi sağlayan en büyük araç olan gitarı hatta genel olarak müziği elimden alsa... Metallica, Iron Maiden, Pentagram gibi gruplar benim sekiz yıldan uzun bir süredir dinlediğim gruplar... Ya onlar da gitse gitarımla birlikte... Notalar kaybolsa... Hayatımdan neler olurdu? Sanırım dünyanın en yalnız insanı olarak çaresizce dolaşırdım etrafta. İşte bu yüzden gitar çok güçlüdür. Kitapta olduğu gibi insana bir yaşama amacı verebilir.

Toplumlar farklı olanı dışlar. Aksini inkâr etseler dahi böyle olur bu. Kitabımızdaki insanoğlu, hem çirkin hem de bir canavardır. Karakterimiz de toplumun ayakkabısının altında ezilmek üzere olan bir salyangoz gibidir ve onu koruyan tek kabuk vardır o da onun gitarı Linda'dır. Sonda onu da elinden alırlar. Hayat adil davranmaz bu insana (Kime adil davrandı ki zaten?) Karakterimizin mutsuzluğunu, kitabın yazılış tarzından da anlayabiliriz. Anlatıcı kendisi söylüyor bize bizi sevmediğini. Zira onun artık ne sevmeye de sevilme beklentisi kalmıştır.

Gitar çok acıklı bir kitap. Hüzünlü ve üzgün bir kitap... Ama öyle değil midir zaten gerçek hayatta da? Üzgün şarkılar daha güzel değil midir? Onlar değil midir bize gerçek bir şeyler hissettiren?

Yazımı Metallica'nın bir şarkısında yer alan sözlerle bitirmek isterim. Ayrıca aşağıya kitabı okuduktan sonra elime aldığım ilk fotoğrafı da koydum. Bu sözler 1984'te çıkarılan Ride The Lightning albümünün Fade To Black isimli şarkısına aittir:

Life, it seems, will fade away

*Drifting further, every day
Getting lost within myself
Nothing matters, no one else
I have lost the will to live
Simply nothing more to give
There is nothing more for me*

Çeviri:

*Hayat, görünen o ki solup gidecek
Her gün sürüklenip gidiyor
Kendi içimde kaybolarak
Hiçbir şey, hiç kimse önemli değil
Yaşama isteğimi kaybettim
Verecek şeyim kalmadı artık
Benim için ötesi yok*

SAAT BEŞ VE KAFASI HENÜZ GELMEDİ

TUĞBA TEKİN

Saat kaç fark eder mi, güzel insan
İnsan güzel insanların yanında saat kaç fark eder mi?

Zaman dar fark ettin mi, güzel insan
İnsan güzel zamanın dar olduğunu idrak eder mi?

Saat fark etmeksizin yorgunum, güzel insan
Bu yorgunluk giderken beni de bekler mi?

Sen de yorgunsun biliyorum, güzel insan
Gözlerinin bana söylediklerini bir başkası dinler mi?

Özledim seni, güzel insan
Özledim seni demek her zaman yeter mi?

Saat kaç bilmiyorum çünkü saatim yok, insan
Bu sözlerin hepsi birer yalan olsa fark eder mi?

GECE VAKTİ HIRSIZLIK

ECE ESEN

Zorlandı arkasına sandalye dayalı kapı
İçeri üç karaltı girdi
Susturulmuş çığlıklardı onları evden kovan
Ama karanlıkta durdurmaya yetmedi

Düştü deliğe aceleyle sokulan anahtar
Kapıdan üç karaltı geçti
Daha yarısına gelinmiş siyah sigaraydı onları evde tutan
İzleri aydınlığa teslim etmeye engel değildi

Başladılar yakmaya yatağın altındaki titrek kıyafetten
Evden karanlığa yalnız üç karaltı çıkabildi
Sesi çoğalmadı sessiz hıçkırıkların
Geride bıraktıkları her şey aydınlıkta terk edildi
Geceydi tüm komşuları sıcacık yatağa yatıran
Soğuk, nemli eliyle umursamazlıklarını depreştirdi
Uykuydu yangını fark etmelerine mani olan
Sabaha kadar sahte şefkatiyle saçlarda elini gezdirdi

Karanlıktı karaltıların tespitini imkansızlaştıran
Kabiliyetleriyle uygun ortamı hazırladı
Oydu yanmış evi masumiyetin renginde tekrar boyayan
O gece vahşet, açgözlülüğün suç ortağıydı

Birkaç mavi kıyafetten öteye geçemedi sabah eve gelen
Basit bir hırsızlık olarak değerlendirildi
Yalvardı külleri çıksın diye geceden kalan karanlıktan
Yatağın altındaki bir avuç külden başka kimse bir şey bilmedi

HASRETİNDEKİ SESSİZLİK

ZÂTÎ

Mağlubum bakışlarının sessizliğine,
Kelamsız geçip giden hasretimize.
Kayıtsız oluşun yakıyordu beni kor alevlerde,
Yaşıyorken aşkımızın pişmanlığını hâlen içten içe.

Tarafsızlığı belki de aşkın kadim sırrı,
Lakin ancak sen vakıftın bu sırra, ömrümün yârı.
Karamsardım artık kavuşmamızdaki ihtimallere karşı,
Hatırladım da sen değildin, gülüşünü yüreğimin tek aşkı.

Lanetler okuyorum tanıştığımız o ilk güne,
Beni yiyip bitiren kurutucu hasretine.
Düşünüp duruyorum, ya düşürmeseydi ilk kıvılcımı gamzelerin yüreğime,
Heba ederdim koca ömrümü sensizlikte ama toz pembe bir mutluluk içinde.

ÜÇ YÜZ ALTMİŞ ALTINCI GÜN

ECE ESEN

Hayat biterdi on sekizde
Ama zaman merhametliydi
Saymaya devam ederdi
Her üç yüz altmış beş günde bir kere

Bir gün bıraktı yakasını saniyelerin
Anlaşılmasını bekledi düşünün
Gelmedi bir daha üç yüz altmış beş gün
Kapıldı büyüüne canlılığın ölümünün

Duygusuzdu her şey
Duruyordu yerli yerinde
Yavaşça delirdi zaman
Terk edilmiş duvar saatlerinin içinde

Dayandı zaman yalnızlığa
Yalnızca üç yüz altmış beş gün boyunca
Sonraki gün kanlı bırakıldı dakikalar
Kaldı saniyelerin üstündeki tabanca

DEVAM EDECEKTİ

Gidiyordu gemi
Savaştı dalgalarla
Kaybetti

Yaşayacaktı yalnız dört kişi
Tek bir kayık barıştı dalgalarla
Yanlarına gelebildi
Bir kadın bir erkek bindirildi

İnsan soyu devam eder dediler
Bir işçi bindirildi
Üretim devam eder dediler
Bir marangoz bindirildi

Kayık kıyıya ulaşır dediler
Arkalarından bir çocuk atladı
Kimse bir şey yapmadı
Hayat devam eder dediler

ZAMAN

DERİN GEDİK

Çok şey değiştirdim, küçüklüğüme dönebilsem,
Tek bir şansım bile olsa, saati geri çevirsem,
O kadar çok şey var ki boğazımı düğümleyen, kabuslarımı süsleyen,
Hepsini düzeltirdim, bir kerecik geçmişe gitsem.

Anneme onu ne kadar sevdiğimi söylerdim,
Her kavgamız için özür dilerdim,
Çünkü şu an çok ihtiyacım var ona,
Kucağına yatmaya, saçımı okşamasına.

Babama kal derdim, öyle çekip gitme,
Annemin sana ihtiyacı var, benim de öyle,
Belki zamanı geri sarsam hatırlarım baba,
Nasıl düşkün olduğunu bana ve anneme.

Çok şey değiştirdim, gençliğime dönebilsem,
On beş yaşındaki küçük kızın yanına gitsem,
Çok ihtiyacı var çünkü, iyileşecek biliyorum,
Sarılısam ona sımsıkı, yanındayım desem.

Zamanı geri almak istiyorum, ve belki de,
Bir şans daha arıyorum, imkansız olsa bile,
O kadar çok şey var ki boğazımı düğümleyen, kabuslarımı süsleyen,
Yelkovan geriye doğru dönse keşke, ben de geçmişime.

BELKİ BİR GÜN RASTLARSIN

ONAT AKMAN

Belki bir gün sen de rastlarsın bu şarkıya
Geceleri açar dinlersin bir başkasına
Hafif bir yağ da akar o güzel gözünden
Kime yazdığımı anlarsın son sözünden

Belki bir meyhanede rakı masasında
Ya da kendi odanda yokuşun yanında
Sözleri dinler fark edersin düşününce
Hayat aslında kötüymüş cidden sevince

Belki esintili bir Bodrum akşamında
O sıradaki sevgilinin sol yanında
Bu şarkı kulağına gelir bir yerden
Düşünürsün sözlerimin ilhamı nerden

Belki bir gün sen de rastlarsın bu şarkıya
Fark edersin anlattıklarımı sonunda
Duraksar bu dizeler kime yazılmış dersin
Geceleri açar dinlersin bir başkasıyla

SABBAH İLE HAYYAM

ALP OKAN ELEZ

HASAN SABBAH:

Düş bakalım önüme ey Hayyam,
Geleceksin benimle Alamut'a kadar,
Bir yazma bekler seni orada,
Olacak hayatın ibret mürşit olana.

ÖMER HAYYAM:

Hayatı bana Cihan ve rubaiyatım verdi,
Bırakmadın elimde alacağın bir yaşam nedeni,
Ne olacakmış öldürecekse beni,
Yaşatacak olan yazılarımdır beni.

Birçok cana kıymış olabilirsin ama,
Allah'ın unutacağını sakın sanma!
Acaba gerçekten çalıştın mı yazılarımı anlamaya,
Anlamazsın sen ne şaraptan ne de sanattan.

HASAN SABBAH:

Ölmesiyle Nizam'ın ve Melikşah'ın,
Başlayacak yükselişi yeni bir iktidarın,
Benim de tek derdim sahip olmak Cihana,
Kalmayacak tek zındık bu Doğu dünyasında.

Duyacak yakında bütün dünya,
İsmaililerin nüfuzunu her diyarda,
Şarapmış, heh, bir zıncığın lafıdır ağızlarda,

Gerçek mesih benim, tapacak bana tüm dünya.
Elyazmandır seni bu hâle düşüren,
Şeytandır senin gibi bir alimin aklına giren,
Birçok ilim kitabına ad olabilecekken,
Seçtin önemsiz rubailerle anılmayı.

ÖMER HAYYAM:

Elbet gelecek bir gün senin de ecelin,
Hakk' bahşedecek sana günahlarının bedelini,
Alma hafife Nizamilerin gücünü,
Kimse yenemez intikam tutkusuyla yaşayanı.

İyi bir dost olabilirdin,
Hırslarına yenildin.
İyi bir şekilde hatırlanabilecekken,
O'nun emirlerine karşı geldin.

Ne yapacak dünya şirk koşan bir mesihi,
Kim bilir, belki kanındandır sonunun hakikati,
Korkuyu kullanan, gücüne yenilen,
Asla hak edemez bir insan-i kamilin yerini.

Ömer Hayyam'dır benim adım,
Tutkulu bir alim, okudum, araştırdım,
Son nefesime kadar yazarım rubailerini,
Ve ölsem bile seveceğim tüm "Cihan"ı.

NAZLI ERAY'IN "ÖDÜL"Ü ÜZERİNE

BEREN KORO

Ödül, Nazlı Eray'ın ilginç öykülerinden sadece biri. Bir kadının geçirdiği kaza sonrası, komadayken, ölümle yaşam arasında sıkıştığı süreci ve yaşananları anlatıyor. Kadının gerçek gibi görünen, aslında baygınken görmüş olduğu dünyada, gerçek hayattan kesitler bulundurduğunu görüyoruz: gazete, kahve, sigara... Hikayede de «[...]Aynı dünya gibi... Fazla bir farklılık yok» cümlesinden de bunu çıkarabiliyoruz.

Karakterimizin gerçek yaşantısında da aklından geçirdiği birtakım planlarının, düşüncelerinin, bu koma süresince de onu bırakmadığını «Kitabım bitmek üzereydi» benzeri cümlelerde görürüz. Bu, bize gerçek yaşamındaki olayları çok düşündüğünü ve henüz çözüme kavuşturamadığını, bu sebeple de aklına taktığını düşündürüyor.

Kahramanımız, kaza geçirdikten sonra gözlerini bulutlu, yoğun sisin hakim olduğu bir ortamda görür kendisini. Bulduğu ortama yabancı düşer, bu durum da onu iyice şaşırır «Pek tanıdığım bir yere benzemiyordu. İyice şaşırmıştım.»

Kadının Ankara'da yaşadığını anlayabilir ve bu rüya esnasında, çevresini gerçek yaşantısındaki mekanlara benzetmeye çalıştığını görebiliriz. «Ankara'da böyle boş arazi olan yer pek anımsamıyordum; acaba diyorum içimden, Solfasol'un arka tarafları mı ne? Yoksa Kesik Baş Mahallesi'nin oralara mı çıkacağız birazdan...» Bu davranışının (o an bulunduğu yeri gerçek yaşantısında gördüğü, bildiği yerlere benzetme çabasının) kendisini daha güvende hissetmeye ve bulunduğu yere olan yabancılik hissini gidermeye çalışması olduğunu söyleyebiliriz.

Kadının gördüğü «öbür dünya»da kendisini karşılayan genç adamın, kadına nerede olduğunu açıklarken «Sakin ürkmeyin.» diye tembihleyerek söze başlaması, kadının ürkeceğini düşündüğü bir ortama adım atmasından kaynaklıdır. Bu ürkme, alışılmıştan da olsa - dışında bir dünyada olması ve sadece onun gibilerin (ölülerin) burada bulunmasından kaynaklanır.

Kadının bu, Öbür Dünya'yı, gördükten sonra, «Nasıl bir dünya burası?» diye sorgulaması, «Para, enflasyon, filan!» sözcükleri aslında «Her şey eski dünyadaki gibi aynı... Peki buna parasal durumlar da dahil mi?» sorusunu sordurur. Buradan da, hikayenin başında aklında, yolda yürürken, geçirdiği kazadan önce, düşündüğü parasal mevzularının onun için ne kadar önemli olduğunu anlarız. Yaşamadığını dile getirmekte zorlanan kadının, korku, endişe, hüznün benzeri duygular yaşadığını söylemek mümkündür. «Bizler nasıl olsa (zorlukla o kelimeyi buldum) yaşamıyoruz!» Ayrıca kadının, bu durumu henüz kabullenmekte güçlük çektiğini de anlayabiliriz.

Hikayede, toplumsal bilinçaltına da yer verildiğini söyleyebiliriz. Öykünün yazarı, Nazlı Eray, modernist hatta postmodernist yazarlar arasında yer alır. Dolayısıyla anlatımda farklı teknikleri görmek de mümkündür.

Kadın karakterimiz, Sevim'in «Bak Sait geliyor» demesi üzerine heyecan duyar: «Baktım, heyecanlanmıştım[...]». Sait Faik'in görünüşünden yola çıkarak bir takım düşünceler elde eder ve ruh halini az da olsa anlamaya çalışır; «Beyoğlu'ndaki sevgilisinin evinin önünden geçer gibi bir hali vardı». Bir masaya otururlar ve kadının heyecanı gözler önüne bir kez daha serilir. Kadın, bu heyecanıyla etrafındaki kişileri düşünürken, Öbürdünya'da olduğunu hatırlar ve bunun üzerine, dikkat odağı artık bu dünyadaki şartlar olur.

Kadın, Sait'e onun adına konan ödülü hiçbir zaman alamadığını söyler. Kadının bu davranışı bize, Sait'e karşı bir hayranlık beslediğini, onun izinden gitmek istediğini veya o ödülü önemseydiğine dair izlenim bırakır. (Bu ödül Sait'in vasiyetidir.) Sait'in cevabı «Boşver... Can sıkıntısı» olur. Bu cevap, onun aslında başkaları için anlamlı olabilen bir şeyi yalnızca sıradan bir «vasiyet» olarak gördüğünü ifade eder.

Öbür Dünya'da akşam olması üzerine, kadın uzaklarda görünen barakalara yönelerek «Kitaplık var mı?» sorusunu sorar. Buradan kadın karakterimizin kitaplara karşı bir merakı olduğunu anlarız. Bu soruya verilen cevabın olumlu olmasının ardından kadın uyanmaya başlar. Yavaş yavaş uyanan ve zaman geçtikçe de iyileşen bu kadının aklında artık 'Ödül' adlı bir öykünün oluşması da bize gördüğü Öbür Dünya'da olan olaylardan etkilediğini gösterir.

BALINA VE SİNEMA ÜZERİNE

ARDA BAYRAKTAR

Balina, orijinal ismiyle The Whale, ünlü yönetmen Darren Aronofsky'nin (Kendisi daha çok Requiem For A Dream isimli film ile bilinir.) 2022'nin sonlarında vizyona giren dram türünde bir filmidir. Filmin başrolünde yer alan Brendan Fraser oynadığı rol ile pek çok en iyi oyunculuk ödülüne ve adaylığına (BAFTA ve Altın Küre ödüllerinde en iyi erkek oyuncu ödülü adaylığı, Oscar ve SAG ödüllerinde en iyi erkek oyuncu ödülü dahil olmak üzere) layık görülmüştür. Brendan Fraser'a Sadie Sink (Stranger Things), Ty Simpkins, Hong Chau ve Samantha Morton gibi isimler eşlik ediyor.

Filmin tamamı ana karakterimiz Charlie'nin evinde geçiyor. Evde tek başına yaşayan Charlie (Brendan Fraser), bilgisayar üzerinden, yazı yazma dersleri veren bir öğretmendir. Charlie kronik obezite hastasıdır ve hastalığı gün geçtikçe kötüleşmektedir. Fiziksel görünümü yüzünden derslerini kamerası kapalı olarak vermektedir. Hastaneye gitmeyi reddeden Charlie'nin evine sık sık bir hemşire olan Liz (Hong Chau) gelmektedir ve ona hastalığında yardımcı olmaktadır. Charlie çok yalnız bir insandır ve karısından boşanmıştır. Günlerden birgün, Charlie'nin genç kızı Ellie (Sadie Sink) uzun bir aradan sonra babasını ziyarete gelir. Ellie, oldukça karanlık ve sert bir kişiliğe sahiptir. Filmin daha başında bir haftalık ömrünün kaldığını öğrendiğimiz Charlie, kızı ile yeniden bir bağ kurmaya çalışır. Charlie ile karısının neden boşandığı, hastaneye neden gitmek istemediği gibi konuları filmin ileriki kısımlarında öğreniriz. Okurun ilgisini söndürmemek uğruna

senaryodan daha fazla bahsetmemenin uygun olacağına inanıyorum.

Bu filmi izlemek sinemanın amacını sorgulamama yol açtı. Neden insanlar oturup iki saat boyunca hareket eden resimlere baskınlar ki? Üstelik filmin sonunda mutsuz olma ihtimali de söz konusu. Örneğin The Whale filminin amaçlarından bir tanesi kesinlikle seyirciyi ağlatmak ve bunu başarıyor. Peki o zaman neden izledim ben bu filmi? Ağlamak için mi? İşte, tam da bu sorunun cevabını arıyorum.

Bir film, eğer samimiyse ki günümüz sinemasında samimi film bulmak samanlıkta iğne aramak gibidir, bize mesaj vermeye çalışır. Gerçek filmin varoluş amacı budur. Seyirciyi eğlendirmek ya da ticari bir amaç değil, içten bir öykü anlatmaktır. Mesaj verildiği zaman film görevini tamamlamış olur. Eğer başarılı olduysa seyirci on yıl sonra dahi filmi hatırlayacaktır. Bu sebeple filmlerin sonlarının mutlu, mutsuz veya belirsiz olmasının filmin iyiliği üzerinde bir etkisi olduğunu düşünmüyorum. Bir film nasıl bitmesi gerekiyorsa öyle bitmelidir ve bu bitiş dış bir gücün zevklerine göre değiştirilmemelidir. Benimsediğim bu ideolojinin The Whale filmi tarafından uygulanmasının beni mutlu ettiğini söylemek isterim. Yoksa film klasik bir Hollywood filmi olmanın ötesine geçemezdi. Filmden çıkarılabilecek bir mesaj da budur: Samimi olun, yalan hayat yaşamayın. Film boyunca Charlie'nin öğrencilerinden istediği tek şey de budur: Dürüst olmaları, onlardan bekleneni değil istedikleri ve inandıkları şeyleri yazmaları.

Sinema da bir roman kadar derin ve anlamlı olabilir (Albert Camus'un Yabancı

isimli romanı ve Zeki Demirkubuz'un bu kitaptan uyarlama Yazgı isimli filmi bu düşünceyi kanıtlar niteliktedir.) Tıpkı kitaplar gibi filmler de bizlere bambaşka bir insanın hayat hikâyesini öğrenme fırsatı sunar (Bunu en iyi yapan yönetmenlerden bir tanesi Türk yönetmen Nuri Bilge Ceylan'dır. Kendisini sinemanın Çehov'u olarak adlandırmak yanlış olmaz.) İşte The Whale filminde beni etkileyen kısım da buydu. Kendimi Charlie'nin son haftasını izleyen, dışarıdan, bir göz gibi hissettim.

The Whale filmine iyi veya kötü demek istemiyorum çünkü bu film iyi veya kötü olmaktan öte bir şey sunuyor size. Çok az film seyircinin karakter ile yüz yüzeymiş gibi hissetmesini sağlar. Yalnızlık hissini tekrardan düşünmenizi sağlayacak olan bu hüznü film, aynı zamanda, sinemanın niyetini de size sorgulatacak. Kendinizi, sinemaya açarsanız, en az edebiyat kadar derin ve anlamlı bir sanat okyanusunda bulacaksınız. İşte o an, gerçek sinema nihai amacına erişmiş olacak.

Kimi film tarihin sayfalarında kaybolurken Kubrick, Kurosawa, Kobayashi, Haneke, Von Trier, Coen Kardeşler, Scorsese, Dardenne Kardeşler, Miyazaki, Villeneuve, Truffaut, Bresson, Godard, Hitchcock ve daha bir sürü yönetmen izleyenlerine paha biçilemez hikâyeler sundular. Onlara ne kadar teşekkür etsek az. Bir balina gibi sinema okyanusunun derinliklerinde ağır ağır yüzmeniz ve kendinizi sanatta keşfetmeniz dileğiyle...

SESİNİ ÇIKAR: “SING”

LİZA ÇANAKÇI

Geçtiğimiz günlerde izlediğim “Sing” adındaki kısa film ile ilgili düşüncelerimi belirtmek istiyorum. Film, haksızlığa karşı sessiz kalmamayı, her ne olursa olsun; bizi üzen ve canımızı sıkan bir şeyi içimizde tutmayıp çevremizdekilerle paylaşmayı ve en önemlisi de birlik olup ellerimizi birleştirerek birbirimizi tamamlamayı eşsiz bir mesaj vererek öğretiyor. Adaletsizliğe karşı susmamak ve sonuna kadar mücadele etmek, tüm çocukların ve gençlerin özünde bulundurmaları gereken temel bir özelliktir. İşte “Sing” filmi de tüm adaletsizlikler karşısında birlik olmayı savunuyor. Bu tezi; okula yeni gelen bir kızın koroya katılması, öğretmeninin kırıcı sözlerinden dolayı hayal kırıklığı yaşaması ve en sonunda da, arkadaşlarının desteği sayesinde bu üzücü durumdan kurtulması planı çerçevesinde işliyor. Bu kısa filmin, günümüzde pek çok kez karşılaştığımız adaletsizlik duygusunu, basit bir olay örgüsüyle vurucu ve izleyiciyi duygulandıracak bir şekilde beyaz perdeye aktarması beni gerçekten çok etkiledi.

Öncelikle, film tüm dakikalar boyunca, içimizdeki merak duygusunu canlı tutmayı ve kendimize “Acaba sonunda ne olacak?” sorusunu sordurmayı başarıyor. Bu anlamda gerçekten de sürükleyici bir film olduğunu dile getirebilirim. Kısa film; küçük bir kızın, şarkı söyleyen bir grup öğrenciyi gözetleyerek söyledikleri şarkıyı dinlemesiyle başlıyor ve şarkı söylemeye tutkuyla bağlı olan bu kızın okul korosuna katılmasıyla devam ediyor. Maalesef, işler pek de beklediğimiz gibi keyifli bir şekilde sürmüyor. Öğretmeni, baş roldeki kızın sesini beğenmiyor ve onun bir çeşit pandomim yapmasını istiyor. Sözde nazik bir biçimde, şarkı yarışmasını kazanabilmeleri için ona sesini gizlemesi gerektiğini söylüyor. Kızın bu durumdan arkadaşı Liza’ya bahsetmesi üzerine, işler iyice karmaşıklaşıyor. Liza, korodaki birçok öğrencinin yalnızca ağzını oynatarak eşlik ettiğini fark ediyor. Haksızlığa dayanamayan Liza, bu adaletsizliği ne kadar öğretmenine açıklamaya çalışsa da öğretmeni bu yargılamayı asla kabul etmiyor. Yarışma günü gelip çattığında, öğretmen tatsız bir sürprizle karşılaşılıyor. Yarışma esnasında, koro şarkı söylemiyor, yalnızca ağızlarını oynatarak tam da öğretmenlerinin talimatına uygun bir şekilde pandomim yapıyor. Çok sinirlenen öğretmenin sahneyi terk etmesi üzerine, korodaki tüm öğrenciler coşkuyla şarkı söylemeye başlıyor. “Sing” işte bu şekilde sonlanıyor. Olayın kurgusu kadar, o küçük çocukların oyunculukları da gerçekten çok başarılıydı. Özellikle bu kadar güncel bir konunun, çocukların penceresinden verilmesi benim çok hoşuma gitti. Yapacağım tek olumsuz eleştiri ise, filmin sonunun izleyicinin hayal gücüne bırakılmasıydı. Film bittikten sonra, “Acaba yarışmayı kazandılar mı?” diye bir soru belirdi kafamda. Filmin amacının, açık bir kapı bırakmak olması benim çok tercih ettiğim bir son değildi, çünkü ben filmlerde genellikle net olmayan, belirsiz sonları pek sevmem. Filmin sonunda seyahat ödülünü de kazandıklarına tanık olmak isterdim. Keşke yönetmen, filmdeki tüm açık kapıları kapatıp, filmi güzel bir sona bağlasaydı.

Film, günümüz çocuklarını ve gençlerini haksızlığa karşı seslerini çıkarmaları konusunda yüreklendirmesi açısından çok değerli. Bu anlamlı filmin, daha fazla kişi tarafından izlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu sayede, birçok kişi adaletsizlikler karşısında susulmaması ve sonuna kadar haklarını savunmak adına savaşılmaları gerektiğini kavrayabilir.

SARPSARI DÖNÜŞ YOLU ÖYKÜSÜ ÜZERİNE

OTUZLARIN KADINI

Tomris Uyar'ın, otuzlu yılların kadınının bir portresiyle başlayıp farklı dönemlerin, farklı yaşların kadınlarının yaşamlarından kesitlerle dönemin sosyal, siyasi ve ekonomik özelliklerini yansıtan kitabıdır Otuzların Kadını. Birbiriyle teğet geçen sekiz hikayenin üçüncüsü olan Sarpsarı Dönüş Yolu ise bir tren yolculuğunda tanışan iki kadının diyaloguna kulak misafiri eder bizi.

Öykü, bulanık bir çizgiyle iki kısma ayrılmış. İlk kısımda daha çok çevre ve insan tahlillerine yer verilmişken, ikinci kısım yani diyalogların olduğu bölümde kadınların iç dünyasına, günlük hayatta maruz kaldıkları toplum baskısının farketmeden yarattığı alışkanlıklara ve psikolojik tahribata göz atma fırsatı buluyoruz. Ancak bu örnekler günlük hayattan alınan, maalesef alıştığımız görüntüler olduklarından, üstü kapalı eleştirileri görebilmek için biraz çaba sarf etmek gerekiyor.

İlk kısım, Hollanda - Den Haag tren istasyonu, bir güz sabahı. "Sigara içilmesi yasak" kompartımanı. İçeriye adım attıktan sonra ilk sırada, dikkati çeken alışıldık bir çift. Kadın kocasını yanında getirmiş olduğu yollukla besliyor, yakasını silkeliyor; kocası ise kompartımandakilere kötü bakışlar atıyor. Uzun yıllar beraberlik sonucu aralarında oluşan dinamikleri ve alışkanlıkları üzerinden evlilikte kadın ve erkek cinsiyet rollerine atıfta bulunuluyor. Kadının görevi erkeğini beslemek ve onunla ilgilenmek iken, erkek ailesini "korumak" ile yükümlü.

Tren içinde ilerledikçe, süslü ihtiyar bir kadına denk geliyoruz. Cimriliğinden bilet almamış, duygu sömürsüyle birinin ona

yer vermesini bekliyor. Genç kızın tekini yerinden edip bir teşekkür bile etmeden koltuğa kuruluyor. Oturur oturmaz ünlü bir pastaneden aldığı keki yemeye koyuluyor. Burada yaşlıların "şimdiki gençler..." söylemlerine rağmen kendilerinin de bir o kadar çıkarıcı ve görgüsüz olabildikleri gösterilmek isteniyor.

Yerimize geçtikten sonra karşı koltuktaki genç sevgilileri görüyoruz. Biri ünlü bir üniversitenin diğeri ise başarılı bir şirketin amblemini taşıyan üstler giymişler. Gürültülü bir şekilde ortaya karışık birkaç yabancı dil konuşup, dikkat çekici sesler çıkararak birbirlerine karşı olan "sevgilerini" insanların gözüne sokmaya çalışıyorlar. Bu tiplerle dönemin ilişkilerinin çıkar üzerine kurulu olduğu gösterilip eleştiriliyor.

Trende gördüğümüz tipler bırakıp Frankfurt'a aktarma yapmak için başka bir trene geçiyoruz. Öykümüzün kahramanları olan Kırklarındaki Kadın ve Kıvrıkcık Saçlı Genç Kadın bir sonraki trene binmeden önce sigara içerken tanışıyorlar. Öykünün bu kısmında, iki kadının muhabbetlerinde toplumsal baskı sonucu oluşmuş ve

çevremizde duyup sık sık kullandığımız kalıplara ve kadınların iç çatışmalarına şahit oluyoruz.

Genç kadın, özel hayatını paylaşmaktan çekiniyor ama bir yandan da içini dökmenin verdiği rahatlamaya kapılmadan edemiyor, usul usul başlıyor boşanma sürecini anlatmaya. Ama laf ağzından çıkmadan iki kere düşünüyor; şikayetçi, dırdırcı bir izlenim bırakmaktan korkuyor. Kocasına dil uzatmaktan kaçınıyor, olayı kendisinin büyüttüğünü ve kocasının suçlu olmadığını da altını çiziyor. Kırklarındaki kadın, “yüzünde hep en güvendiği sınavlarda kalmış bir öğrencinin bilgece gülümseyişi” karşısındaki genç kızı dinliyor, belki de gençken kendi deneyimlediği hayat derslerini bir başkasının yaşamasına üzüyor. Çünkü karşısındaki genç yanlış anlaşılmaktan, inisiyatif almaktan, fazla konuşmuş olmaktan çok korkuyor. Bu

bölümde kadınların etiketlenmemek için sürekli diken üstünde durmaları, evliliklerde sorunu yaratanın hep kadın olduğu, erkeklerin bunalabileceği ve bunun normal olduğu algısı eleştirilmek istenmiş.

Öykü boyunca tren; kadınların hayatın karmaşası ve baskısından kaçabilecekleri, güvenli ve rahat bir sığınak olarak gösterilmiş.

Bu hikayede asıl anlatılmak istenen kavrayıp kalbimin burulmasına neden olan kısım ise genç kadının çantasında aradığı şeyi bulamaması üzerine “Dağınık olduğum kesin ama şu çantanın da payı var, inanın...” diye başlayıp kendini açıklamaya çalışmasıydı. Bütün çantasını masaya boşaltırken bir yandan da küçük çantaya sığamamaktan söyleniyordu. Kadının en ufak olayda bile bu kadar telaşlanması, toplum baskısının insanlar üzerinde nasıl bir etki bıraktığını göstermekte çok başarılı bir örnek olmuş.

İKİZLER

ATA KAZANCIOĞLU

- Şekerli mi olsun yine ? diye seslendi kahveci, adam sandalyesine oturur oturmaz.
-Evet dedi adam, her zamanki gibi.
-İkizinden ne haber ? diye ekledi kahveci ardından.
-Hala kalp bekliyoruz, ama vakit de daralıyor gittikçe dedi ve kahvesine dikti gözünü düşüncelere dalarak...
...
-Yoksun kaç aydır, nasıl oldunuz merak ettik, koyuyorum şekerli kahveni her zamankinden dedi kahveci,
-Sade olsun dedi adam.

EFE BERBER

Tren gitmede,
Katarlar ilerlemede,
Ağaçlar büyümede,
Taylar koşmada,
Heraklit ise diyor ki akan nehre iki kere girmek namümkün,
Ben ise duruyorum,
Terakki? Belki... Şüphesiz içinde sayıyorum,
Belki de o nehre girmek dahi ihtimal dışı...

GIORDANO BRUNO**

YADE ÖZDİLMAÇ

Bir ömrü parmaklıklar arkasında geçirdi. Tek suçu düşünmekti.

Söyledi düşüncesini,

“Sekiz yıl!” dendi.

Savundu düşüncesini,

“İdam!” dendi.

Sorguladı sığındığı adaleti, düşünmesine engel değildi dört duvar, susturulamadı, düşünmeye devam etti parmaklıklar arkasından.

Bir ateşin ucunda özgürleşti düşünceleri, bedeni alev aldı terk ederken bu evreni.

“Ölümümü bildirirken siz benden daha çok korkuyosunuz.” idi son sözleri.

Haklıydı, bilimin gücü korkutuyordu bu devleti.

**GIORDANO BRUNO (1548-1600):

İtalyan filozof, rahip, gök bilimcidir. Rönesans felsefesini biçimlendiren filozofların en önemlilerinden biridir ve şair yönüyle de edebiyata en yakın durandır. 1576 yılında Roma’da daha 28 yaşında iken sapkınlık, dinsizlik suçlarından dolayı hakkında dava açılmıştır. Sekiz yıl hapiste kalarak tanrıya saygısızlık, ahlaksız davranış ve dinden çıkmak suçlarından soruşturulmuş ve yargılanmıştır. Ona düşüncelerinden vazgeçmesi durumunda kilise tarafından affedileceği söyleneceği

Bruno, gördüğü bütün işkencelere karşın, görüşlerinden taviz vermemiş ve bilim insanı olmanın onurunu daima korumuştur. Uzun bir yargılamanın sonunda Hristiyanlık’ın ünlü ilkesine göre, “kanı akıtılmadan eziyet edilerek öldürülmesine” karar verilmiştir. Roma’da Campo dei Fiori Meydanı’nda 17 Şubat 1600’de Bruno diri diri yakılmıştır.

TAHAMMÜL

Ağır, eski perdelerin arkasında saklanırdık çocukken. Babaannenlerin evinde saklambaç, nefesimizi tutardık. Yılların tozu kalkardı, öksürüp aksırmadan durabilen kazanırdı. Bir ömür geçti, babaannen tozunu almadığı sırlarıyla gitti. Hasta yatağının başındayım, ölüyorsun. Akciğer kanseriymiş.

ADANMIŞ EVLAT

MAYA ÖGELMAN

Babamın ayakkabıcı olmasının sebebini öğrendiğim gündü sevgiye inancımın başlangıcı. Ağlamıştı.
-Annem ayakkabısız gömüldü. Kimse bundan mahrum kalmamalıydı.

KÜÇÜREK ÖYKÜLER

BAŞAK YILDIRIM

Yaşına göre ne kadar da olgusun, keşke ben de senin gibi olsaydım, dedi. Ne diyeceğimi tam bilemeyerek teşekkür ettim. Acaba beni olgunlaşmaya zorlayan yaşanmışlıkları bilse yine böyle der miydi?

PLATONİK

TUĞBA TEKİN

Her ders bana bakıyor, beni izliyorsun. Ben de boş değilim sana karşı, biliyorsun... Sana nasıl baktığımı görmüyor musun? Her gün özenle ördüğün saçların ne de güzel kokuyor minigim. Zil çaldı. Koş, servisin gelmiştir şimdiye. Benimse diğer sınıfa dersim var.

KUSURSUZ İNSAN

BEGÜM GÜNEY

Kusursuz insan var mıydı? Hatırlıyorum bunu ne kadar çok düşündüğümü depresyondayken. Cevabının kişiden kişiye değiştiği ama insanın kendi için bir cevaba ihtiyacı olduğu o soruların sorulduğu dönemlerde çok düşünüyordum bunu. E, var mıydı? Aramızda yürüyorlar mıydı? Bu onları diğerlerinden üstün kılmakta mıydı? Öyleydi. Bunu fark etmem çok zamanımı almıştı, evet, ama öyleydi. Varlardı. Hayatımızın fark edilmedik noktalarındaydı. Üstünlerdi çünkü bu hayatı gerçekten onlar yaşıyorlardı. Evet, kusursuz insanlar vardı. Kusurlarını kabullenen insanlardı o kusursuz insanlar.

MAHKUM HAYAT

EFE DANIŞ

Adam kütüphanede otururken 10 yıl önceki bir tartışmasını hatırladı. Konu idamın mı müebbet hapsin mi daha etik olduğuydu. Adam müebbet hapsi savunan kendisine güldü. Müebbet hapisteki 5. yılında her gün ölümü diliyordu.

KUTU

NEHİR GEREK

Kadın, evinin oturma odasında dikiş malzemeleriyle dolu çantayı kucağına almış, üstünde iğnelerin dizili olduğu masaya geçmiş kestiği kumaştan kızına elbise dikiyordu. İçeri odadan gelen acı dolu sesle irkildi:

- Anne, iğnemi yapacak mısın?

kadın üzüntüyle kalktı masadan iğneyi aldı ve kızının yanına gitti.

SEZON SONU

ECE TURUNÇOĞLU

Aklımın iplerini saldim. Öylesine rahatlamıştım ki artık. Düşünmem gereken önemli hiçbir detay kalmamıştı. Bundan böyle beni kontrol etmeye çalışacak kimse yoktu. Oramdan buramdan çekiştirecek, beni sürekli kendi oyunlarına dahil edecek kimsecikler kalmadı. Serbesttim, geçmiş karakterimle aramdaki bütün bağları koparmıştım; ya istekle ya da zorla. Üzerimde dolaşan gözler, bana yakıştırılan sözler, hepsi birer birer terk etti benliğimi. Işıklar da onlarla birlikte söndü, perde kapandı. Kuklacı kapıyı kilitleyip çıktı.

İĞNE

TALYA NAZ MIGİRDİÇÖĞLU

İlk görüşte kafede gözlerimiz kesişti. İkinci görüşte masada ellerimiz. Her buluşmaya kutuyla geliyordu göğsünde. Konuştuk bir gün:

- Neden hep kutuyu taşıyorsun?
- Sevdiklerimle yaşadıklarımı biriktiriyorum.
- Peki ben ne zaman görebilirim?
- Zamanı gelince...

Aylar, yıllar geçti. Zamanı geldi. Yıldönümünü kutlamak için ilk buluşulan kafeye gidildi. Kutu oradaydı ama o yoktu. Merakla kutuyu açtı, içinde de kalp pilinden başka bir şey bulunmuyordu.

KÜÇÜREK ÖYKÜLER

TÖREN

EYLÜL BAŞAK YÜZBAŞIOĞLU

İnce bir yolun iki yanındaki sandalyelerde oturan iyi giyimli insanlar, saygıyla cenazeyi izliyordu. Eş dost arasında sessizliği bozan fısıldaşmalar:

- Daha çok genç...
 - Çok güzel
 - O beyaz elbise, yüzüne örtülen tül... Annesinin yanağından gizlice süzülen sessiz gözyaşları...
- Rahip cesede bir soru sordu. Tam duymadım sanırım evet, dedi.

SEVMEK ÖLMEK DEMEK

METE AKSOY

Huzur içinde yatıyorum şimdi. Kendimi olabilecek en güzel şekilde öldürdüm; sahip olamayacağım birisini severek!

KARANLIK

NİL ÇELİK

Tek bildiğim yer burası, bu karanlık oda. Nasıl görüldüğümden emin değilim. Ne olduğumu bile bilmiyorum. Tek hatırlayabildiğim uzun zamandır, bu karanlığa esir boşlukta sürüklendiğim. Belki de yıllardır burada öylece dikiliyorum, oysa nerede olduğuma dair en ufak fikrim yok.

Bildiğim tek his hiçlik. Duyduğum tek koku karanlık. İştittiğim tek fısıltı sessizlik...

Bağırma çalışmanın pek bir faydası yok, farkındayım. Farkındayım çünkü ağzımı açtığımda çıkan boğuk hıçkırıklar kulağa mantıklı gelmiyor. Hepsi de karanlıktan bana doğru sürüklenen birer sis topu gibi. Sanki benim bedenimden değil de, kimsenin bilmediği bambaşka bir yerden geliyorlar. Hepsi de aniden göğsümün ortasına çarpıyor, sertçe. Oysa canımı bile yakamadan un ufak oluyorlar. Durmaksızın ciğerlerime dolan görünmez bir his onları yanına çekiyor ve onlar, bir anda bu yeni algılayışın içinde kayboluyorlar. Karanlık onları yutuyor. Ben ne kadar çabalarsam çabalayayım artık o çelimsiz varlıklarının, havada süzülen grimsi taneciklerine bile dokunamıyorum. Omuzlarım titriyor. Korkuyor muyum yoksa yalnızca çaresizliğin bilinmez sularına mı kapıldım emin değilim. Aslında tam olarak ne hissettiğimi bile anlayamıyorum. Ne yapmalıyım, nereye gitmeliyim... Kafamda dönüp dolaşan soruların her biri sonlarında boynu bükük soru işaretleriyle yalnız kalıyor. Ceplerimi karıştırmak, onları bu küçük ümitsizlik dalgasından kurtarmak istiyorum oysa cümlelerini devam ettirecek sözcüklerin hiçbiri bende değil. Onlara aradıkları yanıtları asla veremeyeceğim. Ama belki de, en azından nerede olduğumu çözmeye çalışabilirim. Hiç değilse bunu kafama minik iğneler gibi batan o soru işaretlerine borçluyum. Ellerimi kaldırıp etrafta sallıyorum. Elektrik dalgalarını andıran bir sızı parmaklarımdan avcumu yayılıyor. Bir şeye çarptım. Herhangi bir madde olabilir bu. Sert yüzeyindeki küçük pürüzler elimde oynaşarak birbiri ardına diziliyor. Bir süre sonra sola sapan duvar soğuk... Duvar. Bu kelimeyi daha önce hiç kullandım mı acaba? Çünkü yabancı olduğu kadar yakın da geliyor. Zihnimde gömülmüş küçük birkaç anıyı ateşliyor sanki. Ama kıvılcımları çok cılız. Hepsi de ben onları yakalayamadan sönüp gidiyor. Karanlık yeniden ellerimi duvarlarında gezdirdiğim odayı ele geçirirken vücudumu ateş basıyor. Terlemiyorum aslında, ama yine de tişörtümü çekiştirerek biraz olsun hava almaya çalışıyorum. Tişört. Şimdi de bu kelime. Kollarımdan başlayarak

belime kadar her yanıma saran ince kumaşın adını bu olduğunu nereden biliyorum acaba? Aslında tüm düşüncelerimi sürükleyen bu engin suda her şeyi biliyor gibiyim. His. Koku. Ses. Acı. Soğuk. Duvar. Sıcak. Hava. Tişört.

Düşünceler...

Yine onlara dönüyorum. İstemsizce, ama bir şekilde bunun doğru olduğundan eminim. Belki de burada doğmamışımdır? Acaba ne kadardır bu duvarlar arasındayım? Ne zamandır burada duruyorum? Zaman... Zaman, karanlığın şimdiye kadar yuttuğu en leziz şey olmalı. Geriye tek bir kırıntı bile bırakmamış. Gözü dönmüş gibi, ardında müttefiki siyahın hüküm süreceği bir evren bırakana kadar önüne çıkan her şeyi silip süpürmüş. Ve benim tek yapabildiğim düşmek... Yarattığı boşluktan aşağı atlamadım oysa sanki yıllardır bedenim yerçekimine kendini bırakmış gibi kayıp gidiyor... Nereye varacağımı bilmiyorum hatta belki de hiçbir yere varmayacağım. Sanki zamanın sonrasına sürükleniyorum. Gözlerimin etrafını sararak beni aşağı çeken bu uçsuz bucaksız örtünün bir sonu yok ve ben, onu ne zaman bulurum hiç bilmiyorum.

Bu odada olmamın bir sebebi var mı acaba? Niye bu küçücük karanlığa hapsedim? En önemlisi... Ne hatırlıyorum? Karanlık yemeğini bitirip inzivaya çekildiğinden, cevabı kendi kendime veriyorum. Muhtemelen, pek fazla şey değil. Arada beliren birkaç silik görüntü dışında tek bir renk yok. Gözlerimi kapatıp anılara ve önümden geçip giden imgelere odaklanmaya çalışıyorum. Oysa karanlık odada göz kapaklarımdan aşağıya inmesi hiçbir fark yaratmıyor.

Kız.

Etrafımdaki bulutlara benzeyen hatıralar onu ortaya çıkarmak için yoldan çekiliyor, zihnimin rüzgârı hepsini elinin tersiyle itiyor. Onu görüyorum. Saçları yavaş yavaş kahvenin hiç bilmediğim bir tonuna bürünüyor. Ve gözleri... Gözleri şu zamansız yerde hissettiğim en güzel duyguyu yaratıyor içimde. Sanki... Sanki bana benziyor. İyi de bunu bilmem imkânsız. Kendimi daha önce hiç görmedim. Peki kim o? Boynuna dökülen saçları kıvrık hatta şimdi neredeyse beni korkutacak kadar siyahlar. Daha dikkatli bakıyorum. Yüzünü seçemesem de bu kadar uzaktan bile çok güzel görünüyor. İçime binlerce oksijen parçasını taşıyan bir nefes doluyor sanki. Çünkü... Çünkü onu tanıyorum. Onu tanıdığımı biliyorum. Adı dudaklarımdan ucuna geliyor ama karanlık, bir anlık

açgözlülükle, kelimeleri içine çektiğinde soluksuz kalıyorum. Sözcüklerim her yana saçılıyor ve kız da aniden onlarla birlikte odanın sessizliğinde dağılıveriyor. Yalnızca bir saniyeliğine. Ve karanlığa meydan okurcasına yanan gözleri yeniden siyahlığın içinde belirlediğinde bu kez hemen önümde duruyor. Gözleri yalnızca bana odaklanmış. Arkasında akan masmavi nehir ve yapraklarla oynayan rüzgârın uğultusu ince bir melodi gibi etrafımızda dolanıyor. Ona bakıyorum. Hiçbir şey duymuyorum, hissetmiyorum ya da belki de görmüyorum ama eli omzuma değdiğinde geri çekilmiyorum. Dokunuşu tanıdık geliyor. Gülümsemesi dünya üzerindeki bütün mutluluğu çalmış gibi dudaklarına yayılıyor. O kim? Onu tanıyor muyum? Gamzeleri belirginleşiyor ve bir anda yüzü onu sarmalayan boğucu sisten kurtulup aydınlanıyor. Şimdi tüm hatları kaleme çizilmiş kadar belirgin ve onu gördüğüm an, içimdeki tüm bu yakınlık hissi kontrolsüzce haykırmaya başlıyor. Onu tanıyorum. Hayatımda gördüğüm en unutulmaz gözler onunkiler. İyi de hayatım boyunca kaç insanla tanıştım ki? Kız omzumu bir kez, nazikçe sıkıyor. Bu kez hiçbir şey hissedemiyorum ve bu hissizlik beni yıkıyor. Kim olduğunu bilmek istiyorum. Ona nereden geldiğini sormak istiyorum. Neden bana aynadaki yansıمامı hatırlattığını, damarlarımda akan kanın neden onunkiyle aynı kaynaktan hayat bulduğunu öğrenmek için can atıyorum oysa o yalnızca arkasını dönüyor. Nehre doğru yürürken konuşmuyor ama ben bu defa anlıyorum. Kendini sulara bıraktığı anda anlıyorum. Kızın adı içinde yüzdüğü maviliğin dalgaları kadar net bir şekilde beynime çarpıyor.

İsmi Nehir. Öyle olmalı...

Uzun süre bekliyorum. Şimdiden boşalan midemini doldurmak için hırsıyla burnundan soluyan karanlığın bile canını sıkabilecek kadar uzun bir süre. Ama başka bir anı belirmiyor. Sanki hepsi de kızla birlikte zihnimdeki nehrin sularına gömülmüş. Hiçbirinin yüzeye çıkmaya niyeti yok.

Geçmişim o kızdan ve ışıltılı gözlerinden ibaret.

Onu ararcasına etrafıma bakıyorum tekrar. Görüntüler siyaha bürünmüş. Tek bir ses bile duymuyorum. Belki de az önce içeri giren ölüm yüzündendir. Karanlık, zamana ne kadar açsa ölüm de gürültüler için aynı duyguları besliyor. Ben köşede oturuyorum. Ölümse benden kilometrelerce uzağa yerleşiyor. Burnumun dibinde olması gerektiğini hissediyorum. Bunu bir anlığına da olsa en içten azrularıyla diliyorum. Oysa gölgesi bile

yakınımda dolaşmıyor. Belki de bunun nedeni artık ruhumun duvarlarını kaplayan seslerden birinin dahi titreşmemesidir. Çünkü yaprakların sonbaharın haşin rüzgârıyla yaptığı küçük bir vals andıran o titreyişi ellerim devralmış. Sırtım soğuk duvarın getirdiği karıncalanmayla serinlerken onları durdurmak için bacaklarımın arasına sıkıştırmaksa aklıma gelen tek çözüm. İşe yaradığından emin değilim. Tek bildiğim soğuk duvarın bedenime işlediği. Ne zaman oturmuştum ki ben? Bilmiyorum. İrkiliyorum çünkü bu belirsizlik beni korkutuyor, oysa beni kurtaracak olan cevapları anımsamak için zihnim fazlasıyla yorgun. Belki de hiç kalkmamışım, sonsuzluk beni sularında sürüklerken belki de zaten hep burada oturmuşumdur. Bilmiyorum. Bilmiyorum. Ve yine bilmiyorum. Bu yüreğime çöreklenen acımasız duygu beni ölümün salyalar akıtan ağzından bile önce tüketiyor. Birinin bana olanları açıklaması lazım. Neden buraya kapatıldığımı öğrenmeliyim. Bir açıklaması olmalı. Olmak zorunda. Elimi boynumda gezdiriyorum. Ensemdeki tüyler parmaklarıma değişiyor. Nefes alıp verişlerimin sakinleştirici sesi kulaklarıma doluyor. Gözlerim kapatıyorum ya da belki de tüm bu bilinmez süre boyunca hiç açmamışım. Artık umursamıyorum. Kalbimden ılık ılık yayılan bir sıvı vücudumu sarıyor. Damarlarım bir anda onun yumuşacık örtüsünün getirdiği rahatlamaya kapılıyor. Bir şey bana doğru yaklaşıyor ama ondan ölümle karanlıktan korktuğum gibi korkmuyorum. Kalbim bu yeni hisse kucak açıyor ve uykunun kollarıyla sarmalandığımı hissediyorum.

Neden buradayım? Artık cevabımı bilmediğim bu cümleyi tekrar etmekten sıkıldım. Her yanımdan geçen kollar ne ara beni odanın ürkütücü ayazına tekrar bıraktı bilmiyorum. Ama hiçbir de zihnimdeki soruların cevaplarını bulmayı becerememiş. Gerçi artık umurumda bile sayılmaz. Gerçekten. Artık önemsemiyorum bile. Sanırım sonsuza kadar buradayım. Karanlık ya da ölüm beni yutana kadar bu boşlukta nefes alıp verişlerimi dinleyeceğim. Ayağa kalkıp bir tur atıyorum. Yön duygum bir anda bir balıkçının oltası gibi denize atılıp sulara kayboluyor. Her yanımda gözümde aynı görünüyor. Çevremde olan bitenin ne yerini ne de ânını kavrayabiliyorum. Zaten ne zaman becermişim ki. Burnuma keskin bir acı saplanıyor. Ellerim zonklamayı yok etmek istercesine üzerine kapanırken başım dönüyor. İp gibi bir sıcaklık parmaklarımın arasına dolanıyor. Kokusu adeta metali andırıyor. Buradan çıkmam lazım diyorum ama ne dediğimin farkında olduğumdan çok da emin değilim. Belki de ellerime taşan acı koku düşüncelerimi lekeliyor.

Zihnimdeki sular aniden berraklığını kaybediyor. Oda hiç olmadığı bir hızla dönüyor. Birden karanlıktan fıskıran bir ışık üzerimde patlıyor. Yere kapaklanıyorum. Gözlerim. Gözlerim sanki deşiliyor. Ellerimi üzerlerine bastırmamın faydası yok. Acıyla birlikte boğazımdan bir çığlık kopuyor. Ya da yanlışı duyuyorum. Belki de kaçacak delik arayan ölümün tiz yansıması zihnimde bana oyunlar oynuyor. Bu kendi sesim değil. Olamaz. Önümde beliren silüetlerin arasında bir adamını seçiyorum. Adımlarındaki kararlılık ve uçuşan bembeyaz önlüğü hızla bana doğru yaklaştığının işareti. Bakışlarında ruhumu karartan bir şeyler var ancak yine de ondan kaçmıyorum. Faydası yok. Işık bir anda sönüyor ve yine karanlıkla baş başa kalmış olmama rağmen gözlerimi kör eden yangından kurtulmanın verdiği rahatlamayla yere yığılıyorum. Burnumdaki sızı çeneme yayılıyor ve sonra bir anda ağzımın içine doluyor. Beni çekiyor. Düştüğüm kuyudan beni çıkarmak için elinden geleni yapıyor. Ve yükseliyorum. Nereye bilmiyorum. Orası bu çukurdan daha mı iyi bilmiyorum fakat tek bir şeyi fark ediyorum.

Ben uzun zamandır düşünüyorum. Çevremdeki her şey yitip gidiyor. Çünkü onları siliyorum. Anıları, zamanı, sesleri... Oysa tek bir şey gerekli buradan çıkmam için, tek bir el yeterli... Ve başımı kaldırıyorum.

Bir çift alev alev yanan göz bana bakıyor. Onu tanıyorum. Koltukların arasında koşuşturan ayak seslerimizden; sırtımdaki çantayı alışımdan; elime gizlice tutuşturduğu şekerlerden; yazları birlikte yüzdüğümüz nehirde; ettiğimiz kavgaların ardından bana sarılan kollarından; bana özürlü, sözler, duygular fısıldayan dudaklarından; saçlarımı karıştıran parmaklarından; yanağıma kondurduğu öpücüklerden; beni savunmak için açılan ağzından dökülen kelimelerden; sokakta yan yana yürüyüşümüzden; arabanın yanan lastiklerinin attığı çığlıktan; gözlerimi yakan ışıklardan; ellerimden akan kandan ve yere serildiğinde içimi kaplayan dehşetin anısından... Onu tanıyorum. Onu tanıyorum çünkü dünyada en değer verdiğim insan olduğunu biliyorum. Şimdi elini bana uzatırken bile beni kurtarmak için kendini arabanın önüne attığını biliyorum. Kendini öne atıyor ve beni düştüğüm boşluktan çıkarmak için var gücüyle savaşıyor. Ona bakarken yanaklarım ıslanıyor ama bu kan değil. Dudaklarım ilk kez aralanmayı beceriyor. Beş harf, sessizliğin ortasında birbirlerine sımsıkı tutunuyor.

“Gitme.” diye fısıldıyorum. Çünkü giderse yine karanlığın yan tarafımda zamanın ucunu kemirdiği, ölümün hemen karşı köşeden istekli bakışlarla beni seyrettiği, sonsuzlukta çürüyen hayatıma döneceğimi biliyorum.

“Beni bırakma,” diyorum. “Lütfen... Lütfen, gitme.”

Gülümsüyor ve bu kez gülücüğün parıltıları gözlerine dek ulaşıyor. Gamzeleri gözyaşlarının biriktiği minicik gölleri andırıyor. Oysa ağlamıyor. Sadece bana bakıyor.

Ve masmavi gözleri onun yerine sözcükleri fısıldıyor.

“Hiçbir yere gitmiyorum.”

Oysa yalan söylüyor. Başımı sallıyorum. Bunu kabul etmek istemiyorum. Kabul edemem. Onu tekrar kaybedemem. İnce parmakları nazikçe çenemi tutup yukarı kaldırıyor.

“Beni bulacaksın.” diyor. Ona inanmıyorum. Onu bulamam. Onu nasıl bulacağımı bilmiyorum. İtiraz etmek istiyorum.

Nasıl yapacağımı bilmiyorum demeyi istiyorum. Ben hiçbir şey bilmiyorum. Kim olduğumu bile bilmiyorum. Niye burada olduğumu bile bilmiyorum.

Oysa o, ağzımdan dökülen her bir kelimeyi duysa da aldırış etmiyor. Bedeni gitgide sislerin arasına karışıyor. Ağzı son bir cümle için açılırken dışarı çıkan her bir sözcük belime dolanıyor ve karanlık çukur, ardımda bıraktığım dipsiz ve uzak bir deliğe dönüşüyor.

Onu görüyorum. Son bir kez. Ve bedeninden geriye yalnızca gözleri kaldığında son nefesini verirken fısıldadığı sözcükleri yeniden duyuyorum.

“Her şeyi bilmene gerek yok.” diyor ve yeniden, bir daha asla fırsatı olmayacağını bilerek gülümsüyor. “Bulmak için, yalnızca bakmayı öğrenmen gerekiyor.”

TUTULMA

ELİF ECE ALPASLAN

Yağmurun sesiyle uyandım bugün,
Gökyüzü hâlâ karanlık,
Ay kaybolmak üzere,
Güneş ise birazdan gelir...
Camları açtım,
Rüzgârla sohbet etmek için..
Hâlini hatırladım, her şey yolundaymış onun için.
“Bana neler anlatacaksın bugün ?” dedim.
“Güneş,” dedi; “aşkımdan yanıp tutuştu..”
“Sayısız gündür aya yetişmeye çalışıyor.”
“Uzun zamandır buluşamadılar...”
“Bunca seneden sonra ne zaman tekrar tutulma olur, orasını bilmem...”
Gözden kaybolmaya başlayan,
Muttasıl güneşi arayan aya baktım,
Onun gözlerden kaybolmaya başlayan ışığına...
“Umarım bir gün yine buluşursunuz,” dedim.
“Bitmek bilmeyen bunca zamanın hasretini çıkarmak için...”

...

Çıktım. Dolaşım. Ara sokaklarda. Ana caddede. Hemen hemen tüm dükkanlar, mağazalar kapalıydı (bir hazır giyim mağazası dışında). Yalnız bankalar ve sinemalar açıktı. Ben de bir sinemanın 14.00 matinesine girdim. Berbat bir filmidi.

Ferit Edgü

FERİT EDGÜ'NÜN YAZMAK EYLEMİ ADLI ESERİNDEN HAREKETLE ÖYKÜ TAMAMLAMA ÇALIŞMASI:

KOYU GRİ

Yaklaşan bayrama hazırlanıyordu şehir. Fakat her zamanki gibi neşeli bir telaş değildi bu. Sokaklar benden sakladıkları haberin ağırlığıyla binbir tonda olan renklerini kaybetmiş,grileşmişlerdi bugün. Hâlâ yürüyordum ıssız sokaklarda. Ardımda bıraktığım taşları koyu grileştiren gölgeyle... Sinemadan epey uzaklaşmışım. Sola dönüp ana caddeye çıkmak istedim. Durdum aniden. Yanımdaki gri binanın üzerinden parlayan güneşe döndüm. Neşeyle alakası yoktu ki bu gülümsemenin. Tüm dünya bir şey saklıyordu benden. Sol tarafımdan uzanan yola baktım. Ya göremezsem taşların koyulaştığını? Dönmeye cesaret edemedim. Kendimi tatmin etmeye çalıştım ana caddede kalabalık olduğuna dair. Biraz daha yürüdüm. Gökyüzündeki o hüzünlü gülümsemenin ulaşamadığı bir yerdeydim şimdi. Tüm kaldırım taşları koyu griydi. Tıpkı istediğim gibi... Elimdeydi çalan telefonum. Korkup da açmadığım... Açmışım. Yine geldi o tanıdık ses: "Başın sağ olsun." Koyu gri rengin üstüne yığıldım. Bir daha bozulmayacak hüzne teslim ederken kendimi... Bir koyuluk yaklaştı yerden. Hissettim elini.

- ECE ESEN

TAM TERSİ

Çıktım, sıkılarak etrafıma baktım. Yapacak hiçbir şey bulamıyordum. Sanki bugün dünya sırf bana inat cansızlaşmıştı, etrafla hiçbir şekilde iletişim kurulamayan ilginç bir gündü. Filmin içeriğine gelirsek, ne siz sorun ne ben söyleyeyim. Nasıl bir şeydi o? Depresif halimi daha da kara bulutlarla kaplamış, içimi sıkıyordu. Neymiş "Gerçek aşk diye bir şey yokmuş, hayat boşmuş ve hiçbir anlamı yokmuş."

O gün fazlasıyla hissettiğim bu gerçeklik bir kez daha yüzüme vurulmuştu.

N'apsam bilmiyorum. Yürü yürü, gez gez nereye kadar? Kendimi tekrarlıyorum. Sağ olsun bu boşluğun içinde bir tek içimdeki ben var, beni bir kez olsun yalnız bırakmadı. Gittim bir parka, oturdum, bulutların şekilleriyle oyunlar ürettim, kedileri sevdim. Sonra eve gittim, gittim ki şu gün bir an önce bitsin ve yeni bir güne başlayalım. Erkenden yattım. Kesintisiz uyumuşum, artık ne kadar istediysen ertesi günün bir an önce gelmesini...

Kalktım, korka korka pencereden dışarı baktım. İnsanlar sabah yürüyüşlerine çıkmışlar, cıvı cıvıllar. Tepedeki güneş bana gülümsüyordu. Korkarak, "Bugün güzel başladı." dedim, bozmaktan, incitmekten korkarak. Elimi yüzümü yıkadım, kahvaltımı hazırladım, dişimi fırçaladım, kendime kahve yaptım. Dışarı çıkmak için hazırlandım. Güzel bir gündü, güzel; artık emin olabilirim.

Çıktım. Dolaştım. Ara sokaklarda. Ana caddede. Hemen hemen tüm dükkanlar, mağazalar açıktı(bir hazır giyim mağazası dışında). Yalnız bankalar ve sinemalar kapalıydı. Ne kadar ilginç bir gündü! Dünün tam tersi...

Nefesim kesildi, ışıklar açık, tek başıma otuyordum. Salon bomboştu. Film bitmiş, bense filmde daha derin hayallere dalmışım. Bugün çok güzel bir gün...

- NİL KOÇAK

SON

Aklımda deli sorularla başıma gelecekleri düşünüyordum. Acaba yakalanacak mıydım ? Yakalanacaksam bu ne zaman olacaktı ? Pişmanlık hissetmeli miydim ? Oysaki içimde bir üzüntü hüzmeleri bile yoktu. Küçük detaylarda takılıverdim. Aklımdan çıkmaz oldu kanlı sahneler. Yolun ortasında uzunca durdum,durdum ve durdum. İnsanların bakışlarını üzerimde hissedebiliyordum. Anlamıyordum yüzümdeki şaşkın ifadeye mi bakıyorlardı yoksa kana bulanmış gömleğime mi ? Bir anda yere yığıldım. Üzerimdeki yükler ağır geldi, düşünemez hareket edemez oldum. Yanıma insanlar üşüştü, üzerimdeki kanı bana ait sanıp telaşlandılar. Ambulansı aradılar. Aramayın, etmeyin demek istedim, diyemedim. Sadece gözümde yaşlar döküldü. Yanlışlıkla zarar verdiğim kanımı, canımı düşünüp gözlerimi kapadım ve sonumu bekledim.

- DURU KOÇABAŞ

ISLAK KAĞIDIN ALTINDAKİ ISLAK HİKÂYE

O korkunç filmden kaçmak için dışarı çıktım. Dolaşım. Seksenlerden sonra, sonunda filmlerin düzeldiğine dair ümidim çok artmıştı ama bu filmden sonra yanıldığımı kendime bir kere daha kanıtladım. Yok sanat filmleri çok iyiymiş, yok onlar sanat tarihimizi yaratacaklarmış, o kadar iyilerse bağımsız film festivallerine katılsalarmış efendim ama suç bende Emek sineması'nda sabah matinesinde ne arıyordum ki onlar da akşam eğlenmeye gelen gariban insanlara bu filmi izletmektense tabii benim gibi budalalara izleteceklerdi. Boş sokaklar iyice yalnızlaşmaya başlamıştı. Etraftaki yalnızlık beni sağır ediyordu. Neden hiçbir ses yoktu? Çukurcuma yollarında tek tük insanlar vardı. Birkaç esnaf, yüzlerinde birkaç tebessümle müşteri bekliyordu. Ekim ayı gelip çatmış, çocuklara kışlık montlar, botlar, eldivenler atkılarının alınması gereken dönem başlamış, okulların taksitlerinin senetleri tezgahta iyice birikmişti. Etrafta sonbaharın getirdiği, o hafif soğukluk vardı. Üstüme iyi ki o hırkayı almıştım, başka bir şeyim yoktu zaten. Tek, yalnız, bir başıma oracıkta duruyordum, herkes böyle hisseder miydi acaba? Ama insan ırkının kaderinde yalnızlık da altın harflerle yazılıydı. Ayağıma bir kağıt parçası takıldı, elime aldım. Dünkü yağmurdan dolayı ıslaktı, elime birkaç parçası ilişmişti yıpranmış kağıttan. Kafamı, kaldırdım. Çukurcuma'nın o bitmek bilmeyen dik yokuşunu çıkmış, Galatasaray Lisesinin önüne gelmişim. Etrafta çıtır çıtır simit kokusu, ne de çok özlemişim! Buruşuk kağıdı açtım, Fransızca bir şeyler karalanmıştı... "Ulan Nevzat uyan artık, saat kaç oldu. Uyansana, oğlum kış uykusuna mı yattın!" Nevzat arkadaşlarının dirdirindan sonra uyanmış etrafında bakınmıştı. Arkadaşlarının kıkırdaması onda bir şüphe uyandırmıştı. Gözündeki çapakları sildi. Bütün arkadaşları ona gülüyordu. "N'oluyo ya!" diye bağırdı Nevzat. "Aynaya bak!" diye bir uğultu duyuldu. Aynaya baktığında ne görsün; yüzüne keçeli kalemle bıyık çizmişlerdi, budalalar. Nevzat ilk iki dersi kaçırıp bıyığı silmeye çalıştı. Galatasaray'daki üçüncü yıllarıydı, yurttaki herkes bir aile gibi olmuştu, o hariç. Küçük, tıknaz, hiç de konuşmayan bir çocuktü. İlk arkadaşı Ömer adında bir genç oldu sonralarda. Bir gün derstelerken Sör onu tahtaya kaldırmış, bir kaç soru sormuştu, cevaplarını bilmeyen Nevzat utançla cevap bekler gibi arkadaşlarına bakmaya başlamıştı. Eski tahta kapının gıcirtısı duyulmuştu yoksa kurtarıcısı mıydı? Yok, sadece rüzgâr dolayısıyla. Sör'ün sinir kat sayısının arttığı, gözlerinden belli olmaya başlamıştı. Nevzat'a üzülen Ömer, cevabı elleriyle işaret etmeye çalışmış, gördüğünü söyleyen Nevzat sert bir cetveli ensesinde hissetmiş, cevabının yanlış olduğunu buradan anlamıştı. Acıya rağmen gülmeye başladı Nevzat, ilk defa biri ona yardım etmek istemişti. Nevzat'ın güldüğünü fark eden Ömer de kıkırdamaktan eksik kalmadı. Bu da Nevzat'ın yalnızlığına bir son demekti. Çocukluğundan beri sadece annesiyle konuşan Nevzat'ın ilk arkadaşıydı. Babası bir mühendisti ama nedense sürekli dışarıdaydı, ne zaman da eve gelse sınırlı oluyordu. Monoton bir hayatı olan Nevzat, sessizliği kendine ilaç bilmiş, çocukluğundan beri haksızlığa, adaletsizliğe, zorbalığa karşı bir ses çıkartmamıştı. Doğrusu buydu değil mi? Başka ne olacaktı ki, dünya böyle dönüyordu. Ekmek bulamayan insanlar ve pasta seven burjuvalar... Artık, eskisi gibi zorbalığa maruz kalmıyordu Nevzat. Ömer iri yarı, uzun ve daha da önemlisi saygı duyulan bir çocuktü. Nevzat'ın bu dünyada tanıdığı en zeki çocuk bile olabilirdi. Seksenli yıllarda silah sesleri yüzünden bazı akşamlar çocukları uyku tutmaz birlikte cigara yakmaya erkekler tuvaletine giderlerdi. Bu gecelerin sonu dumanı elleriyle yelleyerek biterdi. Nevzat, bu akşamlara katılmak için akciğerini bir kenara koymuş en başta kapıdan çıkmaya başlamıştı. Çok mutluydu, hem de çok! Saygı duymaya başlamıştı arkadaşları kendisine, notları yüksek, ağır başlı bir genç olup çıkmıştı. O acı gün gelip çatana kadar bu asi yaşam tabii ki çok hoştu. Ömer'in annesinden bir mektup. Abisi sağ-sol çatışmalarında vurulmuştu. O günden sonra Ömer içine kapandı ama bir gün diğer günlerden çok farklı davranıyordu, foyası da sonra ortaya çıktı. Nevzat'ı kenara çekti, bu akşam arka kapının duvarından tırmanarak kaçacağını ve duvarlara hükümetle ilgili afişler asacağını söyledi, Nevzat'ı da çağırdı. Nevzat, Ömer'le gitmeye karar vermişti ama Çukurcuma'nın ara sokaklarında bir siren sesi. Kabus gibi. Kafalarında yankılanıyordu bu ses. Bir çöp kutusunun arkasına saklandılar. Soğuk ve korku içlerine işlemişti. Yaklaşan polisler, "Çıkın dışarı!" diye seslendiler. Sırtlarında sırt çantalarıyla titreyen ikili gittikçe korkmaya başlamıştı. Ömer'in çantasından çıkan bir kağıdın yüzüne uçuşunu hissetti ve "Kaç!" diye bir bağırsı duydu Nevzat. Bu emre uyan Nevzat koşmaya başladı, yokuşu aşmış lisenin kapısına gelmişti. Sadece iki el silah sesi duydu Nevzat, hüngür hüngür ağlamaya başladı. İçeri aldı onu güvenlik ve işte gene susma vaktiydi. Kağıdı buruşturarak ağlamaya başladım, çantayı yere fırlattım ve sadece ağladım. Kağıdın üstünde yazanları tekrar okudum "Liberté, Egalité, Fraternité!" "Özgürlük, eşitlik, kardeşlik!". Sadece liseme baktım, canım liseme...

- MİRA ÖZER

CANIM CANANIM

Recep İvedik'e gidersem böyle olacağı belliydi zaten, bekliyordum bu rezaleti. Hiç benim tarzım değildi böyle şeyler. Çıktım sinemadan, annemi aradım, filmin ne kadar kötü olduğunu anlatıyordum ta ki bir adam yanımdan silah sıkarak geçene kadar. Vurulan adamı görmedim ama her yer kan olmasına rağmen koşmaya devam etti. Ses geldiğinde elimde bir ıslaklık hissettim; ilk başta benim kanım zannettim. Çok şükür bir zarar gelmedi canıma, polisti herhalde o geçen beyefendi ama kan kokusu çok rahatsız etmişti beni, kesif bir koku... Ses de narin kulaklarımı acıtmıştı, yanında silah patlayınca insanın. Annem çok panik oldu tabii. Telefonda silah sesini duyunca, bana bir şey oldu zannetti, bir de onu sakinleştirmekle uğraştım. Saat 17.00'de sevgilimle buluşacaktım, yarım saat önceden sözleştiğimiz ve tek açık olan kafeye gittim,kahveni içerken biraz haberlere baktım. Saat 17.30 oldu gelmedi sevgilim, saat 18.00 oldu, 18.30 oldu, hâlâ gelmedi. Yarım saat sonra telefonum acı acı çaldı,açtım. O adam polis değilmiş ve ondan bana kalan tek şey elimdeki kan kokusuymuş...

- NİL SOYSAL

193∞

Sanki dünyada kalan tek insandım. Şu ana kadar hiçbir insana rastlamamıştım. Sinemaya kadar yürüdüğüm yol boyunca bir, iki kuşa ya da uykuda olan sokak köpeklerine rastlamıştım gerçi ancak bunlar beni tatmin etmemişti. Aradığım başka bir şey var gibi geliyordu ama bunun ne olduğunu bir türlü çıkaramıyordum. Şu anda, önümde uzanan sokakta yürüyordum önüme ne çıkacağını ya da nereye gittiğimi bilmeden. Bunun çok anlamsız olduğunu hatırlamak bana iyi hissettirmiyordu. Etrafımdaki mağazalara, dükkanlara girmeyi aklımdan geçirmemişim çünkü onlar kapalıydı. Kapıyı kırıp zorla girecek değildim ya hani. Ancak önümdeki boş yolda yürümenin de çok iyi bir his uyandırdığı söylenemezdi. "Sonunda!" bir çılgılık attım. Evet, sonunda bu sıradan yoldan kurtulabilmem için yeni bir sokak çıkmıştı karşıma. Yalnız bir şey dikkatimi çekmişti: İnsanları bu sokağa yönelten hiçbir tabela yoktu. Hepsi sabahtan beri yürümekte olduğum düz yolu işaret ediyordu. Ben yine de öbür sokağa sapmaya kararlıyım. Bu yüzden o tarafa doğru yöneldim. Bir de ne göreyim! Ben yaklaştıkça bu tabelaların sayısı artıyor, yürümekte olduğum düz yola devam etmem için bana baskı yapıyorlardı resmen. Daha sokağın yarısına gelmeden koşmaya başladım. Bu gördüklerim gerçek olamazdı. Artık koşuyordum. Koşuyordum ki biraz önceki olanları daha hızlı unutabileyim. Ne yazık ki bu hiçbir şeye yaramıyor, sadece fiziksel ve zihinsel anlamda daha hızlı yoruluyordum. Yürüdüm, yürüdüm, yürüdüm, yürüdüm. Bazen koştum, bazen soluklandım. Ancak hiçbir zaman bu yolun sonuna ulaşamadım.

- EGE AKARSEL

3.SEANS

Uyuya kalmışım meğersem. Saat kaç? Neden uyandırmadılar? Çıktım sinemadan. Her yer boş. Giriş boş. Gişe boş. Tek ben kalmışım. Saat olmuş 17.00 ama neden hava karanlık? Eve gideyim bari. Kapı kitli. Ne? Nasıl? Sıkıştım mı yani burada? Birini arayayım bari, almaya gelir, yardım getirir. E çekmiyor ama, ne yapıcım ben. Kimse var mı? Ses yok! Işıklar kapandı, telefonumun flaşını açtım. Düştüğüm duruma bak. Şuraya oturup bekliyorum bari. Bir koku geliyor. Ekşi, acı, çürümüş, umutsuz bir koku. Gidip baksam mı acaba? Ama tüm korku filmleri de böyle başlamaz mı zaten, bakmayacağım. "Hayır, bakacaksın" dedi kafamdaki ses. Artık kontrol bende değil, onda. Onu dinlemeliyim. Bedenimi ele geçirdi. Kokuyu takip ediyor. Yürüyor. Yürüyorum. Geldim. Merdivenler var bodruma inen. İnmemeliyiz. Korkutucu. Bacaklarım kontrolüm olmadan hareket ediyor. Bir bir basamak sayısı azalıyor. Kapı. Büyük, metal ,siyah bir kapı ile karşı karşıyayım. Açmıyorum. Açamıyorum kilitli. Elimi cebime attım, anahtar burada. Ama bunu buraya ben koymadım ki! Ellerim artık onun kontrolünde, anahtarını kilide götürüyor. Zifiri karanlık. Telefonumun flaşı yalnızca bir metre önümü aydınlatıyor. Yürüyor. Yürüyorum. Yürüyoruz. Islak bir şeye bastım. Bakmak istemiyorum korkuyorum. Kırmızı. Koyu kırmızı. Kan. Hayır devam etmeyeceğim, polisi arayacağım. Telefon çekmiyor. Bilinmeyene, karanlığa doğru yürümeye devam ediyorum.Görüyorum, duruyor orda soğuk, üzgün, umutsuz cansız bir şekilde. Bir beden. Ölü bir beden. Benim bedenim. Ama bu nasıl mümkün olabilir ben burdayım? Kafamı korku dolu bir hisle kaldırdım neyle karşılaşacağımı bilmeksizin. Aynada yansıyamı gördüm. İnanmıyorum. İnanamıyorum. O ben olamam. Damla damla kan damlayan bıçağı tutan, gözlerinde o vahşi intikam bakışı olan figür ben olamam. Nasıl yaparım böyle birşey? Nasıl toparlarım bunu? Kafamın içindeki ses durmadan "uyan,uyan,uyan.."

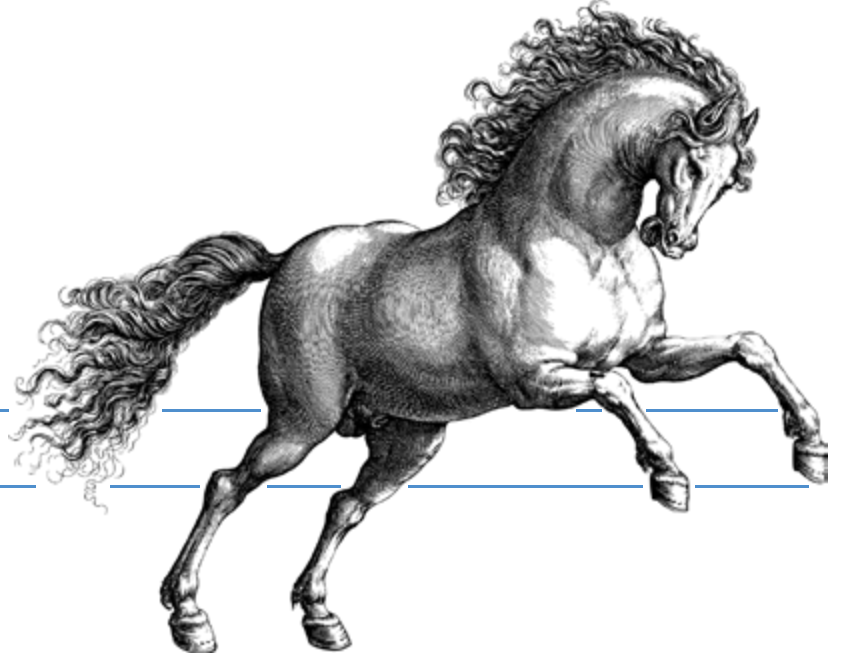
Beyefendi uyanır mısınız film bitti odayı boşaltabilir misiniz?

- MAYA BİRİNCİ

AT İLE SİNEK

ECE ESEN

"Daha hızlı koşmalıyım." demiş at.
Lanet etmiş yaratılışının gereği olan hızına.
Kabiliyetleri olmasaymış yıpranmazmış bu kadar insanların yanında.
"Ölmek için daha hızlı koşmalıyım.
Teşvik etmemek için elindeki kırbacın yücelttiği sahibimi bana vurmaya."
Beklemiş yine hissetmek için artık ruhuna işlemeyen tanıdık acıyı
ama sahibi dizginleri çekmekle yetinmiş yalnızca.
Bir nehir kenarında geçici özgürlüğüne bırakılmış.
Bir yandan da ezelden beri düşman bellediği küçük yaratıklarla savaşmaya başlamış.
En masum silahlardanmış kuyruk.
Yaralarının üzerine konan sineklerle baş etmeye yetmemiş hiçbir zaman.
"Aleyhime kullanılan yeteneklerimi veren doğa
Neden kırbaç gibi caydırıcı bir silah da bahşetmedi ki bana?"
Sineklerin onu rahat bırakacağı umuduyla koşmaya başlamış.
Birkaç saniye sürmüş derisine kazınmış insan izlerindeki acının yokluğu.
Peşinden gelmişler onunla nehir kenarına doğru.
Yine ağırlığı hissetmiş dizginlerinde.
Anlamış ki sahibi yine ona işkence etmeyi bekliyor tam ensesinde.
Hazırlamış kendini yolun geri kalanına bir şekilde.
Farklı bir şey duymuş taşların attığı her adımda yer değiştirme sesinden.
Ensesindeki ağırlıkla bükülen başını kaldırmış yine.
Yelesine konan sineği görmüş:
"Merhaba." demiş sinek.
At cevap vermemiş.
Sonuçta öyle gerekirmiş.
"Arkadaş olalım." diyerek bozmuş sinek atın zoraki sükunetini.
"Nasıl?" demiş at. Kendini bildi bileli düşmanlarmış.
Bu böyle başlamış, böyle gidermiş ve onun bu sebepsiz düşmanlığı sürdürmesi yakışık almış ancak.
"Biz yaratılış olarak zıt canlılarız.
Siz üstümüze konarak beslenirsiniz.
Biz de sizi başımızdan kuyruklarımızla savmaya çalışırız.
Hem hiç görülmüş mü atla sineğin arkadaşlık ettiği?"

"İlk biz oluruz belki. Unuturuz eski günleri.
Benimseriz dostluğu da düşmanlığı kabul ettiğimiz gibi. Hem sana yardım da ederim."
İnanmamış at sineğin bu hayallerini süsleyen teklifine.
Sadece gülmekle yetinmiş içten içe yardım istese bile.
Karşısındaki bir sinekmiş ne de olsa.
"Beni kurtarmayı başarabilirsen arkadaş oluruz." demiş at.
Sinek kabul etmiş. Uçmuş atın sahibinin yanına.
Elini ısırılmış. Can havli ile bırakmış adam dizginleri.
At sahibinin kıvranışını görünce şaşırılmış.
Sadece kendi acı çeker sanırmış.
Koşmaya başlamış ormanın içine doğru.
Sinek de onu takip etmiş.
Kurtulmuş artık zalim sahibinden.
"Şaşırttın beni." demiş at.
Güven duygusu üzerine kurulu sarsılmaz bir dostluğun başlangıcı olmuş bu.
" İstersen üzerime konabilirsin."
Dostluklarla yıkılmış katı kurallar.
Unutulmuş düşmanlık zamanları.
Uymayı reddetmişler fitratlarına.
Değiştirilmiş yazılı olmayan kanunları.
At hep sineğe yardım etmeye hazır beklemiş.
"Dost dostun eğerlenmiş atıdır." demiş.
Elinden ne gelirse yapmış sineğe teşekkür mahiyetinde.
Unutulmazmış yapılan iyilikler.
"İyilik eden iyilik bulur" muş sonuçta.
En önemlisi de dostlarmış artık tüm engellere rağmen.
"Kimin aklına gelirdi ki bir gün aramızdaki husumetin çözüleceği." demiş at.
"Gün gelir her şey değişir. Olmaz olmaz deme olmaz olmaz." demiş sinek.
Yine atın yavaş yavaş kaybolan izlerinin üzerine konmuş.
Zamanla benimsemiş at da artık acı vermeyen yumuşak dokunuşları.
Birlikte tatmışlar tarihin ve yaratılışlarının en temiz duygularını.

AŞK ŞİİRLERİNDEN NEFRET EDERİM

BORA GÖZÜDOK

olur da
ağustos akşamı.
vişne çürütse gölgelerimiz.
sis. mahmur selvi.
melankolya uğuldasa
kaburdağ radyoya.
radyodan kar estirse.
bakışın: ay.
ve civar havzaya.
alíze bacağını okşasa.
okşarcasına ormanları.
kızıltoprak bağrını.
konuklar uzak yollara
düşse.
kalakalsam ben de evinde.
sen de gel.
başucuma.

Dua etmeyi anımsat bana,
Her gün de ayrı bir kilisede.
Tanrı dediğin senden bir rüya!

sev
mek se
se ni
ni hil
o gibi

rüya
mı eritir
de si
ler ler
şiiirler

Tapınağında tek misafirim.
Sen akşam divanında safran put,
Ben metaforik ailesizim.

Aşk şiiirlerinden de nefret ederim.

farz edelim
ağustos akşamı.
talaş yudumlar kristallerden.
dillerim. kumtaşı simanı.
deretepedüz seyredirim.
suni cennetlerim.
ve sülfür tenin.
aritmik kemanlar. hüzün.
ahşap ezgiler dokurum.
vermut saçlarına.
dayanamam.
yanar benliğim rutubetinde.
eriyelim haydi donmuş metale.
yineleyelim birbirimizi.
ta ki
ölene.

yine
bir leş
me mek
kana mak
can ilere
ağlamak

Sema ne damlar ki tuğla yetsin,
Ne teşbih, hiçlikten amber damlar.
Noksanı yazmaktır aşk dediğin!

aşk;
kor donu
ateşle kesip
dol mak
durma asla
karnımı

Yazdıkça da seni yitiririm,
Makilerde aradığım yüzü.
Öpmelere mani dizelerim.

Aşk şiirlerinden nefret ederim.

ama ama ama
şimdi.
ağustos şafağı.
ıraklara kar yağışısın.
sabah karanlığı.
koparıyor lavanta tonlarını.
yorganımdan. pervazından
canevimin karartılar sızıyor.
okaliptüs.
örtünüyor bedenim.
anılar buz. puslu.
taşıkardin: fırtına sedası.
yankılanıyor kafatasımda.
yağıyorsun usul usul başucuma.
izliyorum. yalnız beyazı.
cırcır böcekleri donuyor.
ayak seslerin donuyor.
ve.
bir selvi.
ağlıyor.

bul
utları ağlat
andın sen giden
suspus konukları
yağarken
hece
hece

Olur da bir ağustos akşamı
olsak etten kandan tek alışım.
inan, bensizliğe alışırım.
kıtalar küflenir, on'lar tahtalaşır,
dil küçükken isimsizliği çaldı, artık güneşe küfredirim.

Aşk şiirlerinden de
loş konyak içer
tipilerde seni düşler
gibi
nefret ederim.

YARIM

DERYA ONARAN

Yolun yarısı... Kime göre yarısı, kime göre sonu. Her şeyi öyle bir yarılardım ki sonunu görmesem de olur. Her şey ikiye bölünmüş ama tam ortasından mı? Herkes ikiye ayrılmış, sadece ikiye mi? Mayoz ve mitoz bölünme, farklı şeyler ama anlatamıyorum kendime. Sevmek, bölündükçe anlamını yitiriyor fakat mutsuzluk öyle mi? Sevmenin bahanesi olmazmış, mutsuzluk ise kaldırmış olumsuzluğa sürükleyen bağlaçları. Ben, kendimi bağlayabileceğim hiçbir ifade bulamıyorum. İsmimden sonra gelen edatlar bile bir anlam kazanmıyor, ünlemlerin hepsi ünsüz, hiçbiri ünlenmiyor benimle birlikte. Kalk, diyor, az kaldı varacağız. Nereye varacağımı bilemediğim bir yol bu, varılacak bir yer olup olmadığı bile derin bir tartışma konusu ancak böylesine çok fikri çarpıştıracak bir zamanımız yok. Atomu parçalamıyoruz, öyle olsa atomu da önce ikiye ayırmamız gerekmez mi? Yoksa atomlar da bir anda bin parçaya ayrılır ve hiçbir zaman tam olmaz mı? Bilmiyorum, benim alanım değil, bilmediğim şeyler üzerine konuşup da cahil görünmek istemem ki çok kültürlü biri olsam yarım sözcüğünün ne anlama geldiğini anlamış ve anlatabilmiş olurum. Demek ki değilim. Yolun sonuna gelmek için illa yarısını geçmek mi gerekli? Bana bakıyor ve sürekli az kaldı, diyor ama nereye ve ne kadar az kaldığını o da bilmiyor. Yüzünden anlıyorum. Neyin yarısında'yız? Ömrün mü? Şiirlerle yolumuzu bulmaya çalışırsak olacağı buydu. Şiirler... Çünkü şiirler, bir yol arar kendine ama o yolun nereye çıkacağını hiçbir zaman kestiremez. Bir dize okuyor bana, çok sevdiğim bir şairin birçokları tarafından hiç sevilmeyen bir dizesi bu. Bir anda kurşuna diziliyorum gözleri önünde, duraksıyorum ve o anda ölesim geliyor ama ölemiyorum. Benden az kalıyor, her şeyden daha az. Kendimi yarılıyorum, bütün geçmişim geliyor gözlerimin önüne. Bir film şeridinin en bulanık noktasındayım, yanımda bütün sevdiğilerim. Sonraki kareye ulaşmak istiyorum, olmuyor. Sıkışık kalıyorum kara bir yalnızlık içerisinde. Yarınlar bizim! Bağırıyorlar. Yarınlar bizim! Hangi yarınlar? Dünden bugüne de bir yarın vardı ama bugünden sonra bir yarın olacak mı? Bu belirsizlik hâli yüzünden yaşamaktan bıkiyorum bazen hem de o kadar çok bıkiyorum ki yaşamımı yarıp geçesim geliyor ki diğer yarısına gerek duymayayım. Yarınlar bizim! Biz kimiz? Bunu merak ediyorum. Bağırana soruyorum. Yolumuz az kalmış, bağırmaya devam ediyorlar. Duyan duydu, kimse sahiplenmiyor işte yarınları. Herkes bugünün peşinde, dün ile hesaplaşıyor kimisi de. Yarın,

kimsenin umurunda değil. Yarınlar bizim değil; yarınlar, yarınların bile değil! Tam bana bir şey söyleyecekken gözlerini kapatıyor. Anlıyorum ki iyi bir şey söylemeyecek, üstelemiyorum. Yolun yarısı, ömrün yarısı, bizim yarımız... İşte! Hep bir yarım ama yarın yok. Şu mutsuzluğumuz beni feci delirtiyor. Bütün mutsuzluklara savaş açmak, hepsini tek seferde yarıp geçmek istiyorum ki kırıntısıyla yetinebilsin herkes. Yanımda ama mutsuz, hissettiriyor her bir anında. Yarısına geldik mi yoksa yarısını geçtik mi? Kime ve neye göre az kaldı? Bilmek istiyorum, cevap vermiyor. Bu demokratik hakkı karşısında diyebileceğim bir şey olmaması da medeniyet kavramının hukuken ne kadar sıkıştığının bir göstergesi ancak önemi yok, medeniyetin de dünü ve bugünü var ama yarınını kimse dert etmiyor. Bir şeye daha çok var ve bu çokluk, azımsanamayacak kadar çok. Hiçbirimiz ise bunu itiraf edebilecek kadar cesur değiliz. Yarım cümlelerle bir tam oluşturmak istiyoruz, kekeleyiz bakışırken; her şey ikiye bölünürken biz, birbirimize bölünüyoruz. Bu, övünecek bir şey değil elbet ama birlikte tam ortamımızdan yarılıyor ruhumuz ve bir türlü bütünleyemiyoruz kendimizi. Bir yarımından birkaç çeyrek çıkıyor, çıktığıyla da kalıyor. Devamı gelmiyor, getiremiyoruz. Bir uçurumun eşğine geliyoruz. Oylamaya gidiliyor: Ya tamam ya devam! İkiye bölünüyoruz. Kiminin oyunu yarım saymayı teklif ediyorlar, kabul etmiyorum. Onlar yarım, diyorlar ve suçluyorlar hemen. Kime göre yarım, neye göre? Yarım, diyorlar, başka da bir şey demiyorlar. Hayır, onlar yarım değil ama siz, arsızınız; yarım bile olamayacak kadar arsız. Yüzüme öfkeyle bakıyorlar. Az kaldığına inandırıyorum kendimi, başka türlü bu uçurumu atlamak zor. Yanımdan ayrılp uçurumdan atlayanlar beliriyor; yarım dedikleri, kendilerini tamamına erdirmek için yapıyor bunu. Uçurumdan düşerlerken boşluğun derin uğultusu dağlıyor kulaklarımı, zor tutuyorum atlamak için peşlerinden. Atlayamıyorum, engel oluyor bana. Hayır, diyor, daha var. Neye var, bilmiyorum. Yarınlara varmak içinse çok var daha, yarınlar bile varamamışken kendine. Büyük bir dert, katı hâlden acı hâline geçip işgal etmeye başlıyor ruhumu. Bir tutam ot koparıp avucumun içine koyuyor. Yardan atlatan... Deveyi yardan atlatan... Ben o yarı geçsem de yâri geçemiyorum. Onun gözlerine bakıyorum, sonu geldiğini biliyorum ama o hâlâ yarısında olduğumuzu söylüyor. Bir elmayı soyuyor, ikiye bölüyor. Bir yarısı senin, bir yarısı benim. İki yarım bir tam etmiyor, oturuyor parçalar ne şekilde koyarsam koyayım. Elmayı ikiye

böldüğünde kesilen elindeki kan damlaları bile yarım yarım akıyor, durduramıyoruz kanamayı. Bir deve misali debeleniyorum zihnimde, aşamıyorum bu ıssız uçurumu. Düşüyorum. Öylesine tuhaf bir boşluğa düşüyorum ki kendimi bulamıyorum. Otlar bir anda elimden uçup gidiyor, nefesini hissediyorum. Ciğerleri asla bütünüyle dolmuyor, kesiliyor sesi konuşacakken. Devenin ayak adımlarıyla bir olmuyor ruhumun ölçüsü, bir şey söylemeye çalışırken heceler kayıp gidiyor dilimden. Biri açık, biri kapalı gözlerimin ve ahengini kaybediyor düşünceler. Yarınlar ne kadar yakınız? Soruyorum, cevap yok. Her an daha çok uzaklaşıyoruz bir şeylere ve en çok da birbirimize. Yarıyorum, yarıdıkça arıyorum kendimi. Hiçbir yerde yokum. O da yok. Birbirimizi kaybetmişiz. Karamsarlığa kapılmayacağım, hayır, böyle bir şey olmayacak. Kendimi kandırıyorum. Sesime gel! Gidiyorum. Orada yok. Sesime gel! Geldim. Ögelerine ayrılmış bir cümlemin en yargısız noktasında buluşuyoruz, nesnesini yitirmiş iki öznenin kaybolmuşluğunda. Günaha batmışız, o kadar çok günahımız var ki bir türlü aranamıyoruz. Yarın olsun olmasın, içimizde hissediyoruz gelmeyecek bir geleceği. Üzülmemiz fayda etmiyor bir yerden sonra, üzülemiyoruz. Ruhumun yarıklarında ona dair bir şeyler var, bu yarığı o açtığı için değil de ben doldurmadığım için. Bir şeyin yarısına nasıl baktığımla alakalı olmalı bu durum. Bir şeyin yarısı, iyi bir şey mi yoksa kötü mü? İçimdeki yarıklar da belki varmayı arzuladığımız bir yarın ile eş değerdir. Yaşamadan bilemeyiz. Ancak, yaşayamayacağız. Yarısına geldik her şeyin, sonuna değil. Belki sonuna gelmiş olsak tamamen biteceğiz yahut yeniden başlayacağız ama bir türlü ilerleyemiyoruz. Zaman, bir devenin kum tanelerinin bastıkça çözülmesi gibi akıp gidiyor içimizden. Nitekim deve, çölü aşacak kadar inanıyor kendine; bense içimdeki deryayı ikiye dahi bölemiyorum. Bölsem, yarı yarıya da olmaz zaten ve bir şekilde karışır sular. Benim suyum, onunkine karışmıyor sadece; yaşayacağımız yerde duruyor zaman, akıp gidemiyoruz birlikte. Ne kadar az, o kadar çok; ne kadar çok, o kadar az. Ayarım kaçıyor. Gözümde büyüyor her şey. Küçülüyor da olabilirim, zamanla eriyor kemiklerim. Vücutumdaki bir şeylerin miktarı yarıya iniyor fakat henüz yarım sayılmaz. Kendimden arınmak istiyorum, öyle ki geçmişte bırakmak istiyorum ne varsa. Ben, ünlü bir adam gibi ortasında değilim herhangi bir yerin; tam aksine darmadağınım, bu dağınıklık da toparlanacak gibi değil. Bir yarım, yârdan ayrı düşmüş; diğer bir yarım da benden. Yarına varacak kadar çok yarığım var, yarına varsam dahi hiçbirini kapanmaz. Bir peygamber kıssasının en yalnız cümlesiyim ezelden beri, söylenirken yarıda kalmış bir hikâyenin başkahramanıyım. Bütün bunların hepsi yarım nedense, hiçbirini çeşitli sebeplerden ötürü asla tamamlanmamış. Az kalmış bir şeyin çokluğu hatta yokluğuyum, yarım bir yokluk benimkisi. Bir yokluk, nasıl yarım olur? O biliyor ama asla söylemiyor, korkuyorum benden önce yok olacak diye. Her yarımın bir sonu yok mu ki? Var. Ya tamamen yok olacağız ya da tamamlanacağız yok niyetine, iki yarım bir tam etmese bile. Yarıklar kadar yaralar da derin. Yardan düşünce oluveriyor hepsi

ama yâri yürekten düşürmek yok hiçbir zaman çünkü o vakit, yok oluruz. Yok olmaktan daha kötü bir şey varsa da yarım şekilde yok olmaktır çünkü bilemez insan; var mıdır, yok mudur? Anlamsız bir kelime öbeğine dönüşür ve kaybeder kimliğini. Yarımın da yarısı vardır, onun da yarısı. Yarımken yarına varmak, olasılık dışıdır. Bana bakıyor ve diyor ki buradan gidelim, gidelim ama nasıl? O da bilmiyor, bilse de dile getiremiyor; her zaman yarım kalıyor bir şeyler, en çok da düşerimiz. Öyle bir yerdeyiz ki hayal kurmak dahi yasak, yarısında kesiliyor güzel olan ne varsa. Tam güzel bir şey olacağı hissine kapılıyorum, olmuyor. Güzel olan ne varsa geride kalmış ve yarısından sonra başa sarmıyor bu film. Az kaldığını biliyorum ama neye, ne kadar az kaldığını söylemiyor bir türlü. Bu bir düşse uyanmak istemeyeceğim, bu bir kabussa da onu uyutmamak. Karanlık basınca anlıyorum ki gün bitmiş, güneşin doğuşunu içimizde hissetmemize çok var. Yarısını görüyoruz yıldızların, ayın öteki yüzü karanlığa gömülüyor. Yarım bir nefes ile soluyorum gökyüzünü, içime düşüyor meteorlar ve galaksiler arası yolunu kaybedip yörüngesinden çıkmış gezegenler. Bir sömürge imparatorluğunun tam ortasındayız, ömrün ise neresindeyiz bilinmez. Gidelim, diyor, o kadar uzaklara gidelim ki... Kabul ediyorum, gidelim ama giderken bile bırakacağız bir yarımızı burada. Soruyor: Kaç canımız kaldı ki? Tek hücreli bir canlıya dönüşüyorum o an, o hücrem de ne için var bilemiyorum. Ellerim titriyor, tutuyor ellerimden; bir ot kokusu yayılıyor burnuma, az kaldığını yineliyor. Yarınlar varmamıza mı? Evet. Yarın, yarından bile yakın şimdi ve her şey dünde kalıyor bir anda. Ama bugün... Buğulu gözlerimle görmeye çalıştığım her şey saydamlaşıyor. Yanımda mı değil mi, ne kadar kaldı ondan geriye kavrayamıyorum. Bir şeylerin az kalmasından çok yarım kalması ürkütüyor beni. Tam, diyorum, her şey güzel olacak ve en baştan yaşayacağız ne varsa; yaşanan her şey birbirine silah çekmiş gibi kovalıyor birbirini, öksüz kalıyor bütün anlar, biz olalım yahut olmayalım. O, var mı? Varım, diyor ama ne kadar var? Az kalması korkutmuyor beni, her şeyin bir sonu var ancak yarım kalanın yarım kaldığı gerçeğiyle yüzleşmek yoruyor beni, bu yorgunluğu da bir türlü atlatamıyorum. İyi şeylere yoruyorum bu durumu, çok iyi şeyler olacağından değil de daha iyi şeyler olabileceğinden. Yaşamak da bir yorum çünkü, yarım bırakmak bir tercih. Ben, yarım bırakıldım ama hiçbir zaman yarım bırakmadım bir şeyleri; yarım bırakıldığım anlar büyüdü sadece, büyüdükçe de yaralar

derinleştii. İnmemiz gerekiyor, dedi, az kaldı çünkü. İndik. Yarım elmasını çıkardı, bir ısırık aldı. Isırık aldıktan sonra bile elmanın yarısı kalmış gibiydi. Benimkini çıkardım, tıpkı onun gibi bir ısırık aldım elmamdan. Hiçbir şekilde bir olmuyordu, bir olmadıkça sifıra iniyordu. Zihnindeki düşünceler gibi çürümeye terk ettim elmamı, ısırık aldıktan sonra koyduğum yeri unuttum. Zaman daralıyor, kendime gelmeliyim; yarım bıraktığım ne var başka? Hayır, onu asla bırakmadım geride, yanımda değil mi? Yarım değil, tam da ama hiç, yoktan iyidir. Yarınlar bizim! Sahi, bizim mi? Arınmak için mi var yarınlar, bir türlü kurtulamıyorum ruhumdan. Az kaldı, biliyorum. Yüzüme vuruyor sürekli. Yolumuzu kaybettik çoktan, nereye varacağımızı biliyoruz ama varamayacağımızı da. Yarın, bugünden çok güzel olsa bile bugün de yarının dünü olacak. Yarım kalacak her gün ve hiçbirini, bir diğeri ile birleşmeyecek. Senle benim gibi. Beni duyduğu anda cevap verdi: Ne dedin? Hiçbir şey demedim aslında, çok şey söyledim çünkü ama bir önemi kalmadı. Yarım yamalak bir cümle ile daha da bocaladım sadece. Yüzüme bakıyor, bir şey söylemek istercesine yarım bir bakış atıp çekiyor gözlerini. Sonra karar veriyor konuşmaya. İnsan, yarım kalır mı hiç? Evet, diyorum, insan hiçbir zaman tam değildir ki. Nasıl olduğunu anlatacakken kesiyor sözümü yarıda. Alışıyoruz yarım kalmaya, hiçbir zaman sonunu göremiyoruz herhangi bir şeyin. Hayır, diyorum, bu sefer başka. Ne ola ki başka olsun? Sen bir şey söyle, ben devamını getireyim, başka türlü varamayız yarına. Başlıyorum konuşmaya, ne söylediğim çıkıyor aklımdan ve nasıl söylediğimi düşünüyorum; mesele bir üslup sorununa dönüşecekken bir anda amacımı hatırlıyorum, gerçekliğe geri dönüyorum hemen. Gözlerini kapıyor, nasıl devam edeceğini düşünüyor ne söyleyeceğinden çok fakat olmuyor, amacından şaşıyor eylemimiz. Yarınlar, diyorum, yarınlar bizim olabilir mi gerçekten? İlk defa bu kadar ümitsizce yüzüme bakıyor. Dün, geliyor aklına; her şey şimdiye düşüyor ama bugüne ait olamıyoruz. Dünün hiç olmamış bugününde yarını arıyoruz, varamıyoruz bir türlü. Ben, bir yolunu bulup içimdeki bene varmaya çabalıyorum. Nafile. Soramıyorum ona, az mı kaldı? İçimdeki ben, bu zamana ait değil çünkü ama hangi zamana ait olduğu da fazlasıyla belirsiz. Yarım kalmış bir benliği tamamlamaya çalışıyorum geçmişle gelecek arasında. Sessizce yaklaşıyor bana, gitmemiz gerektiğini söylüyor; gidiyoruz, o kadar uzun süredir gidiyoruz ki gidiş eyleminin kendisi bile bu kadar uzun süremez. Hac yolunda cefa çekiyor olsak arınırdık kendimizden, bir başka kişiliğe bürünürdük bu yolda ve yarın, hiç uzak olmazdı. Ancak, içimdeki dün ile düşü ayrıt edemiyorum; bugün gerçek olmayabilir, yarının ise gerçeklikle hiç alakası yok. Yarınlar bizim! Duyuyorum aynı sesi, kim olduğumuzu sorguluyorum. Hiçbir şeye cevap vermiyor, küsüyor zamana. Sömürge imparatorluğunun duvarlarını aşındırarak gibi duruyor, biliyor o da yapamayacağını ama mucize arıyor kendince. Ben, mucizelere inanmak istemiyorum çünkü her bir mucize alıkoyuyor bizi birbirimizden. Az kalmışken bitsin istiyorum ama yarım kalmasın, yarım kaldıkça hiçbir zaman bitemeyeceğimizi bilmek uçsuz bucaksız bir acını tohumunu ekiyor derinlerime. Yaradana sığınmak, belki bir çare ama yetmiyor. Yaradan, yara ile yaratıyor her şeyi ve hiçbir yara kapanmıyor, yarım kalıyor mutsuzluk bile. Yarınları yaratmaya çabalıyorum ama yaradan

bana bahşetmemiş böylesi bir kuvveti, duanın ayarını kaçıyorum ve karışıyor dün ile bugün, yarına varamadan. Yâre varmaya gayretleniyorum, yâr benden gidiyor bir başka diyara. Kendimi yargılıyorum ama düşüyor dava, bir yarım hep muallak. Yararımdan çok zararım dokunuyor kendime, kendime yaraşır bir son seçemiyorum çünkü her şey yarım. Milyarlarca kez tekrarlıyorum aynı cümleyi ama bir türlü gelmiyor devamı, bin bir dile uyarlıyorum ama yaramıyor hiçbirini. Deveyi yardan atlatan... Ben, yârdan atlatamıyorum kendimi ki yarın olsun. Bir anda ikiye, üçe, dörde, milyon kere milyonlara bölünüyorum ama hiçbirinde denk gelmiyor tam sayılar, gerçeklik kümesinin dışında kalıyorum. Bu da bir çeşit yarış kendime, varış noktası belirsiz. Yarılıyorum, yarıldıkça açılıyor yaralar ve ruhumun yarığının içinde sürükleniyorum. Yaradana sığınmak için çok geç artık, zaman ve mekân bir daha yaratılmıyor ve ben, sıkışıp kalıyorum ikisinin arasında. Bir insan bir insana bölünüyormuş gibi, bir insan bir başka insanla bölünüyor ve sonuç hep aynı: Yarım. Artık kabullenmeliyim, asla tamamına ermeyecek bir hikâyenin iki kahramanıyız ve bir başrolü bile paylaşamıyoruz eşitlik içinde. Adaletini yitirmiş bu hikâyemiz, kimin hikâyesi belli değil. Başından sonuna kadar gidilecek, az kalacak belki ama yarım bırakılacak ne varsa. Evrimini tamamlayamayan ruhumuz, bir devrimin en çok kendi çocuklarından kan akıtmasıyla arınacak ve biz, yarını düşleyeceğiz. Sahi, yarınlar kimin? Bizim olmayan bir yarın için zamanın dehlizlerini yarıp geçeceğiz. Az kalacak, öyle diyordu hatta çok az kalmıştı ama o deve uçup gitti yardan, dünü unuttuğu gibi yarını da göremedi ve taşıyamadı kendini hiç ait olmadığı bir mekâna. Bakıyorum yüzüne, bir şey diyecek mi bilmek istiyorum. Hiçbir şey demiyor, diyeceğ de benzemiyor. Bir kum saati kırılıyor zihnimde, bunca debelenmesi boşa gidiyor devenin; bir adım ilerleyememiştir, anlıyorum en sonunda. Bütün dizelerin ölçüsü iflas ediyor, ahengini yitiriyor gök ve yer. Sularım çekiliyor, ulaşmak mümkün değil artık yarınlar. Yolun yarısı, yaş bilmem kaç. Yarım kalmışlığın ortasındayız şimdi. Asla bir olmuyor yolumuz ve zaman, her bir anıyla bize düşman. Son bir şey söylemesi için bakıyorum gözlerine, bir anda kayboluyor gözümün önünden. Sadece gölgesi var, yarım bir ay ışığının düştüğü yere hapsolmuş. Gölgesi bile bölük pörçük, tamamlamaya çalışıyorum ama gözümü dağılayan karanlık, engel oluyor bana. Anlıyorum, artık az bile kalmamış. Böylesi bir şeyin adı konmamış, bitmek bilmiyor hiçbir şekilde. Zaman ve mekân daraldıkça eksiliyor sözcüklerim ama asla tükenmiyor düşünceler. Yarım tümceleri birleştiriyorum zihnimde zorla. Hatırladığım ne varsa unutmamak için rehlin alıyorum kendimi. O geliyor aklıma, geldiği gibi de gitmiyor. Zihnim yangın yeri, ne varsa yakıp yıkiyorum. Dün. Bugün. Yarın. Yarınlar... Yarınlar, çok mu uzak? Daha dünü atlatamamışken bugünü yaşamının peşine düşüyorum, yarım tam olmadıkça yarınlar bizim olmuyor. Sömürge imparatorluğu, dünü bizden aldığı gibi bugünü de alıyor elimizden; zamanı ve mekânı biat ettiriyor kendine. Arınmak mümkün değil böylesi bir düzende, Yarı atlasak dahi yârdan geçemiyor, yarına asla varamıyoruz. Duyuyorum, coşkusunu hiç kaybetmeden bağırma devam ediyor en başından beri. Yarınlar bizimdir! Yarınlar bizim! Hayır, diyorum. Şaşıyorum, beklemiyor bu karşılığı. Hayır, değildir. Yarım bizizdir! Yarım biziz!

GÜNEY ERSOY

KÜÇÜREK ŞİİRLER

■
SEVİ ÖZİŞİK

ÖDÜNÇ

Kalbimi ödünç almıştı
Geri vermedi
Kalp-sizin biriyim şimdi
İadesiz taahhütsüz

İP

İpin bir ucu sende
Diğer ucu bende
Bir sen çekiyorsun bir ben
Arada buluşuyoruz
İpin ucunu kaçıırıyoruz
Ama birimiz tutuyor ki
Yeniden ipe çekiyoruz
Bazen de ipe un seriveriyoruz
Ne kopuyor ne uzuyor ne de kısalıyor ip
Sizin ipinizle kuyuya inmem diyor
İpe sapa gelmez bir iş bu
Bırakalım da
İnceldiği yerden kopsun

İÇ DÖKÜM

İçim şişti
Boşaldı
İçimin içi çıktı sanki
Dışına aktı
İçimi dökmekti maksat
İç içten geçmiş
Boşa çabalar

ŞEKER

Şeker bir çocuk için vazgeçilmezdir
Her şartta yenebilendir
Şeker zehir şimdi bana
Çocuk olmak panzehir

MASKÜLENLİK ÜZERİNE

NİSAN PEKKAN

Toplumun kavrulduğu bir süreçten geçtiği ve cinsiyet rollerinin sürekli şekil değiştirdiği şu günlerde, günümüz maskülenliğine dair farklı bakış açılarını ve Z kuşağının ataerkil düzen içinde tutunma çabasını anlamlandırmak için sevgili 12.sınıf öğrencileri ve değerli öğretmenlerimizle bu anonim söyleşiyi yapmak istedim. İçten cevapları ve sorularıma zaman ayırdıkları için herkese teşekkür ederim.

Sizin için maskülenlik ne demek? Kendinizi maskülen olarak tanımlar mısınız?

- Toplumun erkekleri yüceltmek için kullandığı bir kavram.
- Maskülen olmak sahip olmakla ilgili. Dediğim yanlış anlaşılın istemem. Her erkek bunu farklı şekilde göstermeye çalışır, belki para, kıyafet, ayakkabı ile... Ancak önemli olan sahip olunanın değeri değildir, ona sahip olmanın getirdiği güçtür. Bir erkek bu özelliği sevgilisine şiirler yazarak yaşıyorsa şairlik yetisine sahip olmanın gücünü taşır. Bu nedenle maskülenliğin her erkeğin bilinçaltında olduğuna inanıyorum.
- Maskülenlik kırılanlıktır.
- Sertlik. Kendim için %70 maskülen derdim.
- Toplumun erkek bireylere zorunlu gibi atfettiği ama aslında zorunlu olmayan bir algıdır. Kendimi maskülen olarak tanımlamam. Fakat toplum erkeğin maskülen olmamasını cezalandırıyor, bu anlayış bana uymuyor.
- Enerjileri dengelemek önemli. Herkesin içinde maskülen ve feminen taraflar olduğunu, bunlarla birlikte yaşamayı öğrenmemiz gerektiğini düşünüyorum.
- Maskülenlik erkek kimliğine atfedilmiş normların içselleştirilmesi, gündelik yaşamda uygulanmasıdır. Erkek olarak bu tür özelliklere sahip olsam da tahakküm boyutuna taşımak istemem. Dolayısıyla kendimi maskülen olarak tanımlamam pek.
- Erkeğin toksik taraflardan alınması, kendisiyle barışık olmasıdır.
- Bence gelenekselleşmiş bir kavram, içi boş. Kendimi böyle tanımlamam.
- Maskülenliği tanımlamak için önce erkekliği tanımlamamız gerekir. Biyolojik açıdan bakmak daha kolay olur ancak bu, erkekliğin sadece %5'ini oluşturur. Nietzsche'nin "Böyle Buyurdu Zerdüş" eserine göre erkeklik, hayat boyu macera arayışında olmaktır. Kendime maskülen diyemem.
- İkili cinsiyet sisteminin toplumun her alanındaki varlığının bir yansıması fakat gerçek değil ve aslında kimsenin maskülenliğe yüklediği anlam aynı değil.

Babanız nasıl biridir? Onunla ilişkinizden kısaca bahsedebilir misiniz?

- Orta halli. Bahsedecek pek bir şey yok.
- Canım ya.
- 12-13 yaşlarımdayken babamı öldürmek isterdim. Eve alkollü gelir ve anneme şiddet uygulardı. Zamanla onun da içinde büyüdüğü toplumun bir ürünü olduğunu anladım, yabancılaşmıştı. Babam kentli olmak isteyen, buna özendirilmiş bir köylüdü.
- Babalarla oğulların ilişkisi bana anne-kız ilişkisinden daha karmaşık geliyor, o kadar şeffaf değil. Ama biliyorum ki babam benim için her şeyi yapar, beni çok iyi anlıyor ve destek veriyor.
- Çoğu insanın babasıyla olduğundan daha iyi bir ilişkimiz var ama çocukluğunda yaşadığı travmalarını bana yansıttığının hayatımda olumsuz etkileri oldu.
- Babam pek sosyal değil, bana ve anneme çok düşkün. Boğucu bir sevgisi vardır, özgüvensizdir ve başkalarını hor görür. Ama iyi niyetlidir.
- Duygularını paylaşmaktan hoşlanmaz. Ben de öyleyim ama bazen tek başımıza köfte yemeye gideriz ve ona her şeyimi anlatırım, içimde tuttuğum şeyleri bile rahatça söylerim. Babam benim için bir tür “safe zone” dur.
- Uzak bir ilişkimiz var. Kendine güveninin eksik olduğunu düşünüyorum.
- Bağırıp çağıran, etrafına şiddet gösteren bir adam değildi ancak evde onun işleri hep öncelikliydi. Annem de çalışırdı ve tüm bakım işleriyle kendisi uğraşırdı, babam ona yardım etmezdi.
- Çok iyi bir erkek, sessiz ve düzgün bir karakteri vardır. Evde ben, annem ve kız kardeşim üç kadınız, hep bizi dinler, erkeklere sövdüğümüzde “haklısınız” der.
- Evde birbirimizi görünce selam veririz.
- “Baba” öğüdü vermeyi çok sever. Baba-oğul ilişkilerinde erkeklerin ancak evlenip çocuk sahibi olduktan, orta yaşa geldikten sonra babalarını anladıkları, aralarındaki çatışmanın bittiği söylenir. Bizim ilişkimizde ise babamın da benim de gözlem ve ifade gücü sayesinde onu 18 yaşında anlayabiliyorum.

Gelecekte toplumsal cinsiyetin nasıl değişeceğini düşünüyorsunuz?

- Daha 19 yaşındayım, hayat tecrübem yok. Bildiğim kadarıyla bu konu hiç bu kadar gündemde olmamıştı; nesil olarak bireycilikten uzak, daha sosyalist, duyarlı ve empati sahibi bir toplum oluşturacağımızı düşünüyorum.
- Geleneksel cinsiyet rolleri sorgulanıyor. Güç ilişkileri, popülist hareketlerin etkisindeki cinsiyet modeli tahakküm ediliyor. Kuşakların içinde de farklılıklar var, gençlerin içerisinde kendini dezavantajlı hissedenler çıkacaktır, örneğin ataerkil düzeni sürdürmek isteyen erkekler. Toplumsal cinsiyetin geleceği sosyal adalete bağlı.
- Daha açık ve kabul edici bir toplum olacak.
- Ütopik bir gelecekte bu kavramın ortadan kalkması gerçek beklentim. Kadın ve erkek kavramları gelenekselliğin ve kontrolün bir sembolü. İnsanları etiketler üzerinden sömüren kapitalist ataerkil sistem varlığını sürdürdüğü sürece toplumsal cinsiyet de var olacak.
- Düşünce tarihine baktığımızda erkek egemenliğinin kas gücüne dayandığını görüyoruz. Makineleşme ve yeni teknolojik gelişmelerle ataerkil toplumun çökmekte olduğu, erkekliğin değer kaybettiği söylenebilir.
- Normlardan uzaklaşılacağına inanıyorum ama zaman alacak.

Hayatınızdaki önemli bir kadının size nasıl ilham verdiğinden bahseder misiniz?

- Annem, hayatı bir başarı hikayesi. Maddi, manevi anlamda çok güçlü bir kadın, bana ve ablama çok değer veriyor.
- Kaybettiğim eşim. Çok iyi bir çevirmen olmasının yanı sıra feminist bir aktivistti.
- Yakın bir arkadaşım. Samimiyeti ve dürüstlüğüyle hep yanımdaydı.
- Véronique Margron. Katolik kilisesinin cinsel suçlarını ortaya çıkardı.
- Kız arkadaşım. Beni duygusal olarak olgunlaştırdı.
- Neslican Tay. Zamanında güçlülüğü bana çok öğretmişti.
- Annem, bana kendi değerlerini öğretti. Duygusal biriyim. Bu duygusallığımı ve şefkat göstermeyi onun sayesinde geliştirdim.
- Bana ilham veren pek çok kadın var. Özellikle LGBTQA+ uğruna mücadele veren kadınları çok takdir ediyorum.

Z kuşağı erkeğinin nasıl olmasını istersiniz?

- Sırf işine gücüne evine bakmakla yükümlü değil, hayatın her alanında partnerinin yanında rol alabilen bir kişi olmasını.
- Maçoluk yapma çalışmaları komik duruyor.
- Öncelikle herkesi insan olarak görsünler.
- Olmasınlar.
- Daha cesur, özgüvenli ve kendisiyle barışık olmasını.

Kendimi hem rahat hissettiğim hem de beni sınırlarıma kadar zorlayan bu 167 yıllık zaman tüneline ayrılma zamanının yaklaştığını, duvarların bana dar geldiğini fark etmem, üniversite başvurularımı bitirmiş olmanın rahatlığıyla sınıfa dönerken oldu. Beş sene boyunca iyisiyle kötüsüyle birçok olayla karşı karşıya kaldık, hayatın gerçeklerini tattık ve güçlendik. Hazırlıkta çekingen ama etkilenmiş bir şekilde geçtiğim koridorlardan şimdi gururla karışık, yakında veda edecek olmanın verdiği hüznle yürüyorum. Şimdiyse ilk geldiğimde kaybolduğum karışık koridorları, arkada bırakma zamanının yaklaştığını hissedebiliyorum.

Bu seneki sınıfım, tüm okulun gözdesi olan -girişteki bahçeli- sınıf. Okulu gezmeye ilk geldiğimde bu sınıfta okuyabilmek için dilek dilemiştim. Ne mutlu bana ki bu dileğim gerçekleşti. Çoğunu bu sene tanıma şansı bulduğum sınıf arkadaşarımla ders aralarında güneşlenerek muhabbet etmek, son seneme dair unutmayacağım anlar olarak kalacak.

Yaş alıp, okuldaki kıdemimiz arttıkça her sabah nefes nefese, söylenerek çıktığımız merdivenler birbir azaldı ama sorumluluklarımız giderek arttı. Bize sayısız katkıda bulunan sunumlardan sözlülere, birçok zorluk -şimdi fark etmesek de ileride bu tatlı zorlukları arayacağımıza eminim- peşimizdeydi, son iki ayda bile...

Dame de Sion'da son sınıf olmanın zevklerinden biri de önceden konuşmaya çekindiğimiz öğretmenlerimizin şimdi bize hayat tavsiyeleri vermeleri, bu stresli zamanlarımızda bizi güldürüp biraz da olsa

kafamızı dağıtmayı başarabilmeleri. Bizi mümkün olan en iyi şekilde yetiştirip üniversite seviyesindeki kadar ciddi ders anlatıp bizi biz yapan özelliklerimizi bize kazandırdıkları için öğretmenlerimize karşı minnettarlığımı da dile getirmek isterim.

Sınıflarımız çıkış kapısına yaklaştıkça anılarla dolu pek çok köşeye de uğrayamaz olduk. Çocukluğumuzdan yetişkinliğe ilk adımlarımıza tanıklık etmiş duvarlarda, binlerce öğrencinin hikâyeleri saklı. Bu beş yıllık serüvenimizin sonuna yaklaşırken aynı sınıfta okuma şansı bulduğum, bulamadığım, tanıdığım, tanımadığım herkese mutluluklar ve başarılar diliyorum. Notre-Dame de Sion'da kurduğumuz bu değerli bağın hiç kopmaması dileğiyle...

Yazıma, "Bazen" adlı şiirden küçük bir kesitle son veriyorum.

Veda edemezsin istesen de
Veda edilmez bazı şeylere
Acılara veda söz gelimi
Hem de onca zaman
Omuz omuza yürümüşken
Dostlara veda edemezsin
Bazen

12. SINIF ÖĞRENCİLERİ GİDERKEN...

Döngü artık tamamlandı. Buraya geldiğimde sadece öğrenendim, artık usta olan benim.
(The cercle is now complete. When I came here I was but the learner now I am the master.) -DV
ARI KARAKAŞ

It is what it is.
CAN SALTIK

“İyi gösteri, çok iyi gösteri.”
HÜSEYİN CEM POLATKAN

What color is your Bugatti
LENİ BAL

Körün gözü açıldığında kırıldığı ilk şey bastonudur.
AHMET ÇİÇEK

Hoşça ğalın ğidiyom ben.
POYRAZ KÖROĞLU

Sion sonrası ne mi olacak? Yeni bir hayat başlayacak.
LİZA ÇANAKÇI

Yüzüğü takıyoruz ama her şey bitiyor, bu iş böyle olmamalı biraz daha mı kalsak?
TUNA TAŞYANAR

